

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

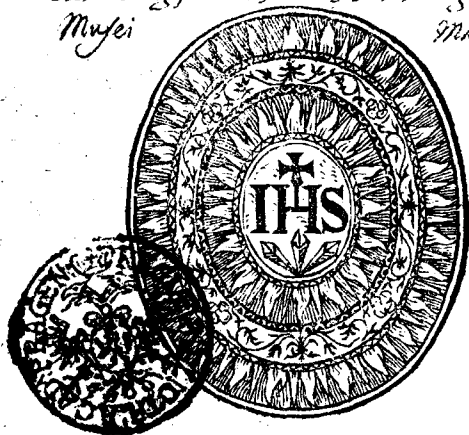
Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

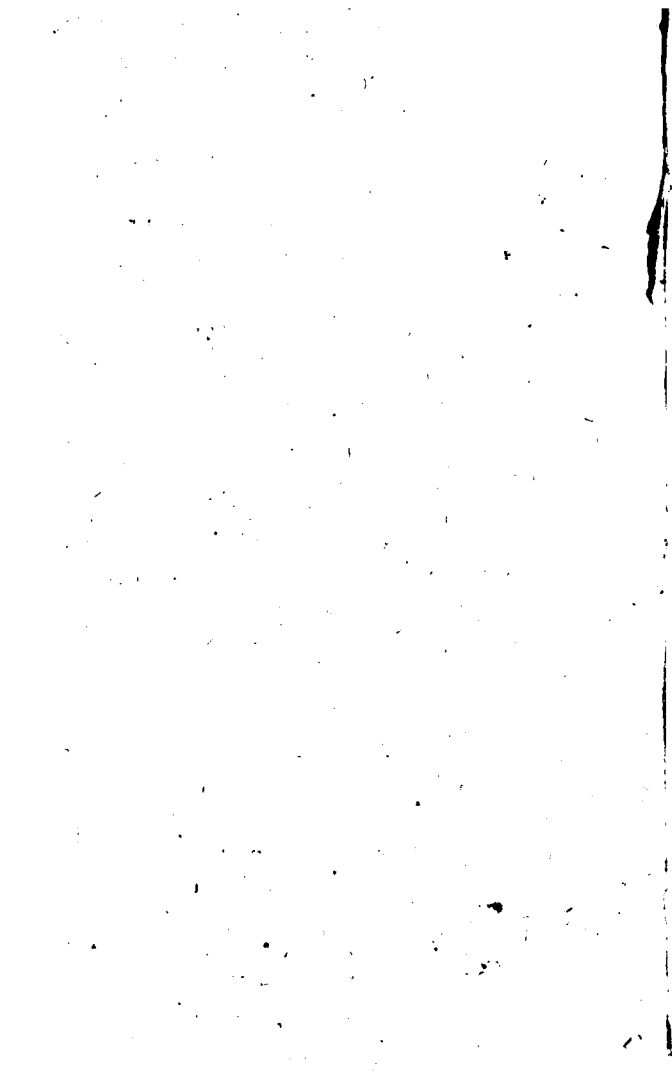
EVCLIDIS ELEMENTORVM LIBRI XV.

QVIBVS, CVM AD OM.
NEM MATHEMATICAE SCIEN-
TIAE PARTEM, TVM AD QVAMLI-
bet Geometriæ tractationem
facilis comparatur

Cæs. Collegij Societis ^{aditus.} *1555 Præge.*
Musei *Mathematici*

COLONIAE
Apud Gosiunum Cholinum
M. D. CXII.
Cum Gratia & Privilegio.

AD CANDIDVM
LECTOREM ST.
GRACILIS

præfatio.

DERMAGNI referre semper
existimavi, lector benevole,
quantum quisque studiij & dili-
gentia ad percipienda scientia-
rum elementa adhibeat, quibus
non satis cognitis, aut perperam
intellectis si vel dignum progredi-
entes erroris caliginem animis offundas, non ve-
ritatis lucem rebus obscuris adferas. Sed principio-
rum quanta sint in disciplinis momenta, haud faci-
le credat, qui rerum naturam ipsa specie, non viri-
bus metiatur. Ut enim corporum, quæ oriuntur
& intereunt, vilissima tenuissimaq; videntur ini-
tia: ita rerum æternarum & admirabilium, qui-
bus nobilissima artes continentur, elementa ad
speciem sunt exilia, ad vires & facultatem quam
maxima. Quis non videt ex fici tantulo grano, ut
ait Tullius, aut ex acino vinaceo, aut ex catera-
rum frugum aut stirpium minutissimis semini-
bus tantos truncos ramosq; procreari? Nam Ma-
thematicorum initia illa quidem dictu audituq;
perexigua, quantâ theorematum sylvarum nobis pe-

PRAEFATIO.

pererunt? Ex quo intelligi potest, ut in ipsis seminibus, sic & in artium principiis inesse vim earum rerum, quae ex his progignuntur. Praclare igitur Aristoteles, ut alia permulta, μέγιστον ἴσως ἀρχὴ πάντων, καὶ οὗτο κατὰ τὴν διανοίαν, τοσοῦτον μικρότατον, οὐδὲν μέγιστον καλεῖται ὅτιν ὁφείηται.

Quocirca committendum non est, ut non bene prouisa & diligenter explorata scientiarum principia, quibus propositarum quarumque rerum veritas sit demonstranda, vel constituas, vel constituta approbes: Cauendum etiam, ut ne tantulum quidem fallaci & captiosa interpretatione turpiter deceptus, à vera principiorum ratione temerè deflectas. Nam qui initio fortè aberrauerit, is ut tandem in maximis versetur erroribus, necesse est: cum ex vno erroris capite densiores sensim tenebrae rebus clarissimis obducantur. Quid tam varias veterum physiologorum sententias non modò cum rerum veritate pugnantes, sed vehementer etiam inter se diffidentes nobis inuexit? Equidem haud scio, fuerit ne vlla potior tanti dissidij causa, quam quoddam ex principiis partim falsis, partim non consentaneis ductas rationes probando adhiberent.

Fit enim plerumque, ut qui non rectè de artium rerumque elementis sentiunt, ad praefinitas quasdam opiniones suas omnia reuocare studeant. Pythagorei, ut meminit Aristoteles, cum denarii numeri summam perfectionem caelo tribuerent, nec plures tamen quàm nouem sphaeras ceruerent, decimam affigere ausi sunt terra aduersam

sam

P R A E F A T I O.

sum, quam ἀντίχθονα appellarunt. Illi enim vniuersitatis rerumq, singularum naturam ex numeris seu principijs aestimantes, ea protulerunt quae παρὰ νομῶν congruere nusquam sunt cognita. Nam ridicula Democriti, Anaximenis, Melissi, Anaxagora, Anaximandri, & reliquorum id genus phytologorum somnia, ex falsis illa quidem orta natura principijs, sed ad Mathematicum nihil aut parum spectantia, sciens praetereo. Non nullos attingam qui repetitis altius vel aliter ac decuit positis rerum initijs, cum physis multa turbarent; tum Mathematicos oppugnatione principiorum pessimè multarunt. Ex planis figuris corpora constituit Timaeus: Geometrarum hic quidem principia cuniculis oppugnantur. Nam & superficies seu extremitates crassitudinem habebunt, & linea latitudinem: denique puncta non erunt indiuidua, sed linearum partes. Praedicant Democritus atque Leucippus illas atomos suas, & indiuidua corpuscula. Concedit Xenocrates impartibiles quasdam magnitudines. Hic verò Geometria fundamenta aperte petuntur, & funditus euertuntur: quibus dirutis nihil equidem aliud video restare, quàm ut amplissima Mathematicorum theatra repente concidant. Iacebant ergò, si dijs placet, tot praclara Geometrarum de asymmetris & alogis magnitudinibus theorematà. Quid enim causa dicas, cur indiuidua linea hanc quidem metiatur, illam verò meteri non queat? Siquidem quod minimum in vnoquoque

PRAEFATIO.

genere reperitur, id communis omnium mensura
 esse solet. Innumerabilia profectò sunt illa, quae ex
 falsis eiusmodi decretis absurda consequuntur:
 & horum permulta quidem Mathematicus,
 sed longè plura colligit Physicus. Quid varia
 Πευδομαθημάτων genera commemorem, quae ex
 hoc vno fonte tam longè lateque diffusa fluxisse
 videntur? Notissimus est Antiphontis tetrago-
 nismus, qui Geometrarum & ipse principia non
 parum labefecit, cum recta linea curuam posuit
 aequalem. Longum esset mihi singula per censere,
 praesertim ad alia properanti: Hoc ergo certum
 fixum, & in perpetuum ratum esse oportet, quod sa-
 pienter monet Aristoteles, Πρῶτον ὅπως ὀρίσ-
 θῶτι καλῶς αἱ ἀρχαὶ μεγάλῳ γὰρ ἔχουσιν ὀπὴν
 πρὸς τὰ ὀμνύονα. Nam principijs illa congruere de-
 bent, quae sequuntur. Quod si tantum perspicitur
 in istis exilioribus Geometriae initijs, quae puncto,
 linea, superficie definiuntur, momentum, ut ne
 hac quidem sine summo impendentis ruinae pericu-
 lo conuelli aut oppugnari possint, quanta quaso
 vis putanda est huius στοιχειώσεως, quam collatis
 tot praestantissimorum artificum inuentis, mira
 quadam ordinis solertia contexuit Euclides, vni-
 uersae Matheseos elementa complexu suo coercen-
 tem: Vigetur omnibus rebus instructior & para-
 tior quisq; ad hoc studiū libentius accedat, & sin-
 gula, vel minutissima exactius secum repueret atq;
 perdiscat, operae precium censui, in primo institutio-
 nis aditu vestibuloq; praecipua quaedam capita,
 quibus

P R A E F A T I O.

quibus tota ferè Mathematica scientia ratio intelligatur, breuiter explicare: tum ea quae sunt Geometriae propria, diligenter persequi. Euclidis denique in extruenda hac sorxetōtq̃ consilium sedulo ac fideliter exponero. Quae ferè omnia ex Aristotelis potissimū ducta fontibus, nemini inuisa fore cōfido, qui modo ingenuū animi candorē ad legendū attuleris. Ac de Mathematica diuisione primū dicamus.

Mathematica in primis scientia studiosos fuisse Pythagoreos, non modò historicorum, sed etiam philosophorum libri declarant. His ergo placuit, ut in partes quatuor vniuersum distribueretur Mathematica sciētia genus, quarum duas περί τὸ ποσόν, reliquas περί τὸ πηλίκον versari statuerunt. Nam & τὸ ποσόν vel sine vlla comparatione ipsum per se cognosci, vel certa quadam ratione comparatum spectari: in illo Arithmeticam, in hoc versari Musicam: & τὸ πηλίκον partim quiescere, partim moueri quidem: illud Geometria propositum esse: quod verò sua sponte motu cietur, Astronomia. Sed ne quis falsò putet, Mathematicam scientiam, quod in vtroque quanti genere cernitur, idcirco inanem videri (si quidem non solum magnitudinis diuisio sed etiam multitudinis accretio infinitè progredi potest) meminisse decet, τὸ πηλίκον & τὸ ποσόν, quae subiecto Mathematica generi imposita sunt à Pythagoreis nomina, non cuiuscunque modi quantitatem significare, sed eam demum, quae tum multitudine tum magnitudine sit defi-

PRAEFATIO.

nita, & suis circumscripta terminis. Quis e-
 nim ullam infiniti scientiam defendat? Hoc
 scitum est, quod non semel docet Aristoteles, in-
 finitam ne cogitatione quidem complecti quen-
 quam posse. Itaque ex infinita multitudinis &
 magnitudinis $\delta\omega\alpha\mu\epsilon\iota$ finitam hac scientia de-
 cerpit & amplectitur naturam, quam tractet, &
 in qua versetur. Nam de vulgari Geometrarum
 consuetudine quid sentiendum sit, cum data in-
 terdum magnitudine infinita aut fabricantur ali-
 quid, aut proprias generis subiecti affectiones exqui-
 runt, disertè monet Aristoteles, $\delta\upsilon\delta\epsilon\nu\acute{\omicron}\nu$ (de Ma-
 thematicis) loquens $\delta\epsilon\acute{\omicron}\nu\lambda\alpha\iota\tau\omicron\upsilon\ \alpha\iota\tau\epsilon\acute{\iota}\rho\theta$, $\delta\upsilon\delta\epsilon\chi\rho\acute{\omicron}\nu$
 $\tau\alpha\iota$, $\alpha\lambda\lambda\alpha\mu\acute{\omicron}\nu\omicron\nu\epsilon\acute{\iota}\nu\alpha\iota\ \delta\varsigma\lambda\epsilon\upsilon\ \alpha\iota\beta\omicron\upsilon\lambda\omicron\nu\tau\alpha\iota$, $\tau\epsilon\tau\epsilon$
 $\tau\alpha\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\lambda\omega$. Quàmobrem disputatio ea qua infi-
 nitam refellitur, Mathematicorum decretis rati-
 onibusque non aduersatur, nec eorum apodixes
 labefacit. Etenim tali infinito opus illis nequa-
 quam est, quod exitu nullo peragrari possit, nec
 talem ponunt infinitam magnitudinem: sed quan-
 tuncumque velit aliquis effingere, ea ut suppetat,
 infinitam precipiunt. Quinetiam non modo im-
 mensa magnitudine opus non habent Mathema-
 tici, sed ne maxima quidem: cum instar max-
 ima minima quaque in partes totidem pari ra-
 tione diuidi queat. Alteram Mathematica diuisi-
 onē attulit Geminus, vir (quantum ex Proclo con-
 jicere licet) $\mu\alpha\delta\eta\mu\acute{\omicron}\tau\omega\nu$ laude clarissimus. Eam,
 quae superiore plenior & accuratior fortè visa est,
 cū doctissime pertractari sua in decimum Euclidis
 prefa-

PRAEFATIO.

*praefatione P. Montis aurei viri senatorii, & regiae
 bibliothecae praefectus, leuiter attingam. Nam ex
 duobus rerum velut summis generibus τῶν νοητῶν
 καὶ τῶν αἰσθητῶν, quae res sub intelligentiā cadunt,
 Arithmetica & Geometria attribuit Geminus: quae
 verò in sensus incurrunt, Astrologia, Musica Sup-
 putatrici, Optica, Geodesia & Mechanica adiu-
 dicauit. Ad hanc certè diuisionem spectasse videtur
 Aristoteles, cū Astrologiam Opticam, harmo-
 nicam φυσικωτέρας τῶν μαθημάτων nominat, ut
 quae naturalibus & Mathematicis interiecta sint,
 ac velut ex vtrisque mixta disciplina: Siquidem
 genera subiecta à Physicis mutuuntur; causas
 verò in demonstrationibus ex superiore aliqua
 scientia repetunt. Id quod Aristoteles ipse aper-
 tissimè testatur, ἐν ταῦτα γὰρ, φησὶ, τὸ μὲν ὁλόν,
 τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν νοητῶν καὶ δὲ ναὶ τὸ διόλον, τῶν μαθημα-
 τικῶν. Sequitur, ut quid Mathematica conueni-
 at cum Physica & prima Philosophia: quid ipsa
 ab utraque differat, paucis ostendamus. Illud
 quidem omnium commune est, quod in veri con-
 templatione sunt posita, ob idque θεωρητικὰ καὶ à
 Graecis dicuntur. Nam cū διάνοια siue ratio
 & mens omnis sit vel πρακτικὴ; vel θεωρητικὴ;
 totidem scientiarum sint genera necesse est. Quod
 si Physica, Mathematica, & prima Philosophia,
 nec in agendo, nec in efficiendo sunt occupata,
 hoc certè perspicuum est, eas omnes in cognitione
 contemplationeque necessario versari. Cum enim
 rerum non modò agendarum, sed etiam effi-*

PRAEFATIO.

ciendarum principia in agente vel efficiente consistant, illarum quidem *ἐποχές*, harum autem vel mens vel ars, vel vis quadam & facultas: rerum perfectio naturalium. Mathematicarum, atque diuinarum principia in rebus ipsis, non in philosophis inclusa latent. Atque hac una in omnes valet ratio, qua *διωκόμενος* esse colligat. Iam verò Mathematica separatim cum Physica congruit, quòd utraque versatur in cognitione formarum corpori naturali inhaerentium. Nam Mathematicus plana, solida, longitudines & puncta contemplatur, quae omnia in corpore naturali à naturali quoque philosopho tractantur. Mathematica item & prima philosophia hoc inter se propriè conueniunt, quòd cognitionem utraque persequitur formarum, quoad immobiles, & à concretionem materia sunt libera. Nam tametsi Mathematica forma re vera per se non cohaerent, cogitatione tamen à materia & motu separantur, quòd *ὑπερταύτως* *χωρίζονται*. ut ait Aristoteles. De cognitione & societate breuiter diximus, iam quid intersit videamus. Vnaquaq; mathematicarum certum quoddam rerum genus propositum habet, in quo versetur, ut Geometria quantitatem & continuationem aliorum in vnā partem, aliorum in duas, quorundam in tres, eorumq; quatenus quanta sunt & continua, affectiones cognoscit. Prima autem philosophia, cum sit omnium communis, vniuersum Entis genus, quaq; ei accidunt & conueniant hoc ipso quòd est, considerat.

PRAEFATIO.

Ad hac, Mathematica eam modo naturam amplectitur, quae quanquam non mouetur, separari tamen seungitur, nisi mente & cogitatione à materia non potest, obiectamque causam esse & percipi-
 scus dici consuevit. Sed Prima philosophia in ijs versatur, quae & seuerita, & aeterna, & ab omni motu per se soluta sunt ac libera. Caterum Physica & Mathematica quanquam subiecto discrepare non videntur, modo tamen rationeque differunt cognitionis & contemplationis, unde dissimilitudo quoque scientiarum sequitur. Etenim Mathematica species nihil re vera sunt aliud, quam corporis naturalis extremitates, quas cogitatione ob omni motu & materia separatas Mathematicus contemplatur: sed easdem confectatur Physicorum ars, quatenus cum materia comprehensa sunt, & corpora motui obnoxia circumscribunt. Ex quo fit, ut quaecunque in Mathematicis incommoditates accidunt, eadem etiam in naturalibus rebus videantur accidere, non autem vicissim. Multa enim in naturalibus sequuntur incommoda, quae nihil ad Mathematicum attinent, δὲ τὸ, inquit Aristoteles, τὰ μὲν ἐξ ἀφαιρέσεως, λέγεται, τὰ μαθηματικὰ, τὰ δὲ φυσικὰ ἐξ ὑποθέσεως. Siquidem res cum materia deuietas contemplatur physicus: Mathematicus verò τὸ cognoscit circumscriptis ijs omnibus, quae sensu percipiuntur, ut grauitate, leuitate, duritie, mollitie, & praeterea calore, frigore, alijsque contrariorum paribus, quae sub sensum subiecta sunt: tantum autem relinquit
 quan-

PRAEFATIO.

quantitatem & continuum. Itaq, Mathematicorum ars in ijs quae immobilia sunt cernitur (τὰ ἄρ σαθμαλὴ καὶ τῶ ὄντων ἀότου καὶ ἰστέως ἐστὶν ἔω τῶ περὶ τὴν ἀστρολογίαν) quae verò in natura obscuritate posita est, res quidem quae nec separari nec motu vacare possunt contemplatur. Id quod in utroque scientia genere perspicuum esse potest siue res subiectas definias, siue proprietates earum demonstrates. Etenim numerus, linea, figura, rectum, inflexum, aequale, rotundum, uniuersa denique Mathematicus quae tractat & proficitur, absque motu explicari doceriq, possunt: χωρὶς ἄρ τῆ νοήσεως καὶ ἰστέως ἐστ. Physica autem sine motione species nequaquam possunt intelligi. Quis enim hominis, plantae, ignis, ossium, carnis naturam & proprietates sine motu, qui materiam sequitur, perspiciat? Siquidem tantisper substantia quaque naturalis constare dici solet, quo ad opus & munus suum, agenda patiendoque tueri ac sustinere valeat: quae certè amissa δυνάμει, ne nomen quidem nisi ὁμωνύμως retinet. Sed Mathematico ad explicandas circuli aut trianguli proprietates, nullum adferre potest usum. materia, ut auri, ligni, ferri, in qua insunt, consideratio, quin eò verius eiusmodi rerum, quarum species tanquam materia vacantes efformemus animo, naturam complectemur, quoddam coniunctione materia quasi adulterari deprauarique videntur. Quo circa Mathematica species eodem modo quo κοιλόν, siue concavitas, sine motu & subiecto, definitione explicare cognos-

PRAEFATIO.

noscitur, possunt: naturales verò cum eam vim
 habeant, quam ut ita dicam, similitas cum materia
 comprehensa sunt, nec absque ea separatim possunt
 intelligi: quibus exemplis quid inter Physicas &
 Mathematicas species intersit, haud difficile est
 animaduvertere. Illis certe non semel est usus Ari-
 stoteles. Valeant ergò Protagoræ sophismata,
 Geometras hoc nomine refellentiis, quod circulus
 normam puncto non attingat. Nam diuina Geo-
 metrarum theoremata, qui sensu aestimabit, vix
 quicquam reperiet quod Geometra concedendum
 videatur. Quid enim ex his quæ sensum mouent,
 ita rectum aut rotundum dici potest, ut a Geomo-
 tra ponitur? Nec verò absurdum est aut vitiosum,
 quod lineas in puluere descriptas pro rectis aut ro-
 tundis assumit, quæ nec rectæ sunt nec rotundæ, ac ne
 latitudinis quidem expertes. Siquidem non ijs vi-
 tæ Geometra, quasi inde vim habeat conclusio, sed
 eorum quæ discenti intelligenda relinquuntur,
 rudem ceu imaginem proponit. Nam qui primum
 instituuntur, hi ductu quodam & velut *χρησται*
γὰρ sensuum opus habent, ut ad illa quæ sola in-
 telligentia percipiuntur, aditum sibi compara-
 re queam. Sed tamen existimandum non est rebus
 Mathematicis omnino negari materiam ac
 non eam tantum qua sensum afficit. Est enim
 materia alia quæ sub sensum cadit, alia quæ ani-
 mo & ratione intelligitur. Illam *ὑποκείμενη* hanc
νοητὴν vocat Aristoteles. Sensu percipitur, ut æs,
 ut lignum, omnisquæ materia quæ, moueri po-
 test.

PRAEFATIO.

uest. Animo & ratione cernitur ea qua in rebus
 sensilibus inest, sed non quatenus sensu percipiun-
 tur, quales sunt res Mathematicorum. Vnde ab
 Aristotele scriptum legimus ἐν τῷ 1° β' & φαιστος
 δντων rectum se habere ut finem: μὲν σὺν λόγῳ
 γὰρ: quasi velit ipsius recti quod Mathematico-
 rum est, suam esse materiam, non minus quam fini
 quod ad Physicos pertinet. Nam licet res Mathe-
 matica sensili vacent materia, non sunt tamen in-
 diuiduas, sed propter continuationem partitioni
 semper obnoxia, cuius ratione dici possunt sua
 materia non omnino carere: quin aliud videtur
 τὸ εἶναι γραμμῆν, aliud quoad continuationi ad-
 iuncta intelligitur linea. Illud enim ceu forma
 in materia proprietatum causa est, quas sine ma-
 teria percipere non licet. Hac est societas & dis-
 sidij Mathematica cum Physica & prima Philo-
 sophia ratio. Nunc autem de nominis etymo & no-
 tatione pauca quadam afferamus. Nam si qua iu-
 dicio & ratione imposita sunt rebus nomina, ea
 certe non temere indita fuisse credendum est, qui-
 bus scientias appellari placuit, sed neque otiosa sem-
 per haberi debet ista etymologia indagatio, cum ad
 rei etiam dubia fidem saepe non parum valeat re-
 cta nominis interpretatio. Sic enim Aristoteles
 ducto ex verborum ratione argumento ἀπομαρτῶ,
 μεταβολῆς, αἰδερός, aliarumq; rerum naturam
 ex parte confirmavit. Quoniam igitur Pythagoras
 Mathematicam scientiam non modo studiosè coluit,
 sed etiam repetitis à capite principijs geometricam

contem-

P R A E F A T I O.

contemplationem in liberalis disciplina formam composuit, & perspectis absq; materia solius intelligentia adminiculo theorematibus, tractationem *περὶ τῆς ἀλόγων, & κοσμικῶν σχημάτων* constitutionem excogitavit: credibile est, Pythagoram, aut certè Pythagoreos, qui & ipsi doctoris sui studia libenter amplexi sunt, huic scientiæ id nomen dedisse, quod cum suis placitis atq; decretis congrueret rerumq; propositarum naturam quoquo modo declararet. Ita cùm existimarēt illi, omnem disciplinam, quæ *μαθησις* dicitur, ἀνάμνησιν esse quandam .i. recordationem & repétitionem eius scientiæ, cuius antè quam in corpus immigraret, compos fuerit anima, quemadmodum Plato quoque in Menone, Phadone, & alijs aliquot locis videtur astruxisse: animadverterent autem eiusmodi recordationem, quæ non posset multis ex rebus perspicì, ex his potissimum scientijs demonstrari, si quis nimirum, ait Plato, *ἐπὶ τὰ διαχρόματα* & *ἀριθμ.* probabile est equidem Mathematicas à Pythagoreis artes καὶ ἐξοχῇ fuisse nominatas, ut ex quibus *μαθησις*, id est æternarum in anima rationum recordatio διαφερόντως & principè intelligi posset. Cuius etiam rei fidem nobis diuinus fecit Plato, qui in Menone Socratem induxit hoc argumēti genere persuadere cupientem, discere nihil esse aliud quam suarum ipsius rationum animam recordari. Etenim Socrates pusionem quandam ut Tullij verbis utar, interrogat de geometrica dimensione quadrati: ad ea sic ille respondet ut puer, et tamen

PRAEFATIO.

mentam faciles interrogationes sunt, ut gradatim respondens, eodem perueniat quò si Geometrica didicisset. Aliam nominis huius rationem Anatolius exposuit, ut est apud Rhodiginum, quòd cum cetera disciplina deprehendi vel non docente aliquo possint omnes, Mathematica sub nullius cognitionem veniant, nisi praeeunte aliquo, cuius solertia succidantur vepreta, vel exurantur, & superciliosa complanentur aspreta. Ita enim Calius: quòd quam vim habeat, non est huius loci curiosius perscrutari. Equidem M. Tullius Mathematicos in magna rerum obscuritate, recondita arte multipliciq; ac subtili versari scribit: sed quis nescit idipsum cum alijs grauioribus scientijs esse commune? Est enim, vel eodem auctore Tullio, omnis cognitio multis obstructa difficultatibus, maximaq; est & in ipsis rebus obscuritas, & in iudicijs nostris infirmitas, nec ullus est, modò interius paulò Physica penetrarit, qui non facile sit expertus, quam multi vndique emergant, rerum naturalium causas inquirentibus, inexplicabiles labyrinthi. Sunt qui ex demonstrationum firmitate nominari Mathematicas opinantur: cuius etiam rationis momentum alio seorsim loco expendendum fuerit. Quocirca primam verbi notationem, quam sequutus est Proclus, nobis retinendam censeo. Haecenus de vniuerso Mathematica genere, quanta potui & perspicuitate & breuitate dixi. Sequitur ut de Geometria separatim atque ordine ea differam, quae initio sum pollici-

PRAEFATIO.

tas. Est autem Geometria, ut definit Proclus scientia, quae versatur in cognitione magnitudinum figurarum, & quibus haec continentur, extremorum, item rationum & affectionum, quae in illis cernuntur ac inhaerent: ipsa quidem progrediens à puncto indiuiduo per lineas & superficies, dum ad solida conscendat, variasq; ipsorum differentias patefaciat. Quamque omnis scientia demonstratiua, ut docet Aristoteles, tribus quasi momentis contineatur, genere subiecto, cuius proprietates ipsa scientia exquirat & cōtemplatur: causis & principiis ex quibus primis demonstrationes conficiuntur: & proprietatibus, quae de genere subiecto per se enunciantur: Geometria quidem subiectum in lineis, triangulis, quadrangulis, circulis, planis, solidis atque omnino figuris & magnitudinibus, earumque extremitatibus consistit. His autem inhaerent diuisiones, rationes, tactus, aequalitates, παραβολαὶ ὑπερβολαὶ ἐλλείψεις, atque alia generis eiusdem propè innumerabilia. Postulata verò & Axiomata ex quibus haec inesse demonstrantur, eiusmodi ferè sunt: Quouis centro & interuallo circum describere. Si ab aequalibus aequalia detrahas, quae relinquuntur esse aequalia, ceteraq; id genus permulta, quae licet omnium sint communia, ac demonstrandum tamen tum sunt accommodata, cum ad certum quoddam genus traducuntur. Sed cum praecipua videatur Arithmetica & Geometria inter Mathematicas dignatio, cur Arithmetica sit ἀκριβέστερα &

P R A E F A T I O.

*exactior quam Geometria paucis explicandum
 arbitror. Hic vero & Aristotelem sequemur
 ducem, qui scientiam cum scientia ita compa-
 rat, ut accuratiorem esse velit eam, quae rei causam
 docet, quam quae rem esse tantum declarat, de-
 inde quae in rebus sub intelligentiam cadenti-
 bus versatur, quam quae in rebus sensum mouen-
 tibus cernitur. Sic enim & Arithmetica quam
 Musica, & Geometria quam Optica, & Ste-
 reometria quam Mechanica exactior esse intel-
 ligitur. Postremo quae ex simplicioribus initijs con-
 stat, quam quae aliqua adiectione compositis vi-
 tur. Atque hac quidem ratione Geometria pra-
 estat Arithmetica, quod illius initium ex additio-
 ne dicatur, huius sit simplicius. Est enim pun-
 ctum, ut Pythagoreis placet, unitas quae situm obti-
 net: unitas vero punctum est quod situ vacat. Ex quo
 percipitur, numerorum quam magnitudinum
 simplicius esse elementum, numerosque magnitu-
 dinibus esse puriores, & à concretionem materia
 magis disiunctos. Hac quanquam nemini sunt du-
 bia, habet & ipsa tamen Geometria quo se pluri-
 mum efferat, opibusque suis ac rerum vbertate
 multiplici vel cum Arithmetica certet, id quod tute
 facile deprehendas cum ad infinitam magnitudi-
 nis diuisionem, quam respuit multitudo, animum
 conuerteris. Nunc quae sit Arithmetica & Geome-
 tria societas, videamus. Nam theorematum quae
 demonstratione illustrantur, quadam sunt vtri-
 usque scientia communia, quadam vero sin-
 gu-*

PRAEFATIO.

gularum propria. Etenim quoddam omnis proportio sit $\rho\tau\omicron\varsigma$ siue rationalis, Arithmetica soli conuenit, nequaquam Geometria, in qua sunt etiam $\alpha\pi\alpha\sigma\tau\epsilon\iota$ seu irrationales proportionales. item, quadratorum $\gamma\nu\omega\mu\alpha\varsigma$ minimo definitos esse, Arithmetica proprium (si quidem in Geometria nihil tale minimum esse potest) sed ad Geometriam propriè spectant situs, qui in numeris locum non habent tactus, qui quidem à continuis admittuntur: $\epsilon\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$, quoniam ubi diuisio infinite procedit, ibi etiam $\tau\omicron$ $\alpha\lambda\omicron\gamma\omicron\nu$ esse solet. Communia porro utriusque sunt illa, quae ex sectionibus eueniunt, quas Euclides libro secundo est persequutus: nisi quod sectio per extremam & mediam rationem in numeris nusquam reperiri potest. Iam vero ex theorematibus eiusmodi communibus, alia quidem ex Geometria ad Arithmetica traducuntur: alia contra ex Arithmetica in Geometriam transferuntur: quadam verò perinde utriusque scientia conueniunt, ut quae ex vniuersa arte Mathematica in utranque harum conueniant. Nam & alterna ratio, & rationum conuersiones, compositiones, diuisiones hoc modo communia sunt utriusque. Qua autem sunt $\omega\pi\epsilon\iota$ $\sigma\upsilon\mu\mu\epsilon\tau\pi\omega\nu$, id est, de commensurabilibus, Arithmetica quidem primùm cognoscit & contempla- tur: secundo loco Geometria Arithmetica imitata. Quare & commensurabiles magnitudines illa dicuntur, quae rationem inter se habent, quam numerus ad numerum, per-

PRÆFATIO.

inde quasi cōmensuratio & σύμμετρία in numeris primum consistat (Vbi enim numerus ibi & σύμμετρον cernitur: & ubi σύμμετρον, illic etiam numerus) sed quæ triangulorum sunt & quadrangulorum, à Geometra primum considerantur: tum analogia quadam Arithmetica eadem illa in numeris contemplatur. De Geometria diuisione hoc adiendum puto, quod Geometria pars altera in planis figuris cernitur quæ solam latitudinem longitudini coniunctam habent: altera verò solidas contemplatur, quæ ad duplex illud interuallum crassitudinis adsciscunt. Illam generali Geometria nomine veteres appellarunt: hanc propriè Stereometriam dixerunt. Ita Geometriam cum Optica & Stereometriam cum Mechanica non raro comparat Aristoteles. Sed illius cognitio huius inuentionem multis seculis antecessit, si modò Stereometriam ne Socratis quidem ætate ullam fuisse omnino verum est, quemadmodum à Platone scriptum videtur. Ad Geometria utilitatem accedo, quæ quanquam suapte vi & dignitate ipsa per se nititur, nullius usus aut actionis ministerio mancipata (ut de Mathematicis omnibus scientiis concedit in Politico Socrates) si quid ex ea tamen utilitatis externa queritur, Dii boni quam latos, quam vberes, quam varios fructus fundit? Nec verò audiendus est vel Aristippus vel Sophistarum alius, qui Mathematicorum artes idcirco repudiet, quod ex fine nihil docere videantur, eiusque quod melius aut deterius.

PRAEFATIO.

*de*terius nullam habeant rationem. Vt enim nihil
*ca*usa dicas, cur sit melius trianguli, verbi gratia,
*tr*es angulos duobus esse rectis aequales: minime ta-
men fuerit consentaneum Geometria cognitionem
 vt inutilem exagitare, criminari, explodere, quasi
 quæ finem & bonum quod refertur, habeat nullum.
 Multas haud dubiè solius contemplationis beneficio
 citra materia contagionem adfert Geometria com-
 moditates partim proprias, partim cum vniuerso
 genere communes. Cum enim Geometria, vt scri-
 psit Plato, eius quod semper est cognitionem profi-
 teatur, ad veritatem excitabit illa quidem ani-
 mum, & ad ritè philosophandum cuiusque men-
 tem comparabit. Quinetiam ad disciplinas om-
 nes facilius perdiscendas, attigeris necne Geome-
 triam quanti referre censes? Nam vbi cum mate-
 ria coniungitur, nōne præstantissimas procreat
 artes. Geodesiam, Mechaniam, Opticam, qua-
 rum omnium vsu, mortalium vitam summis be-
 neficijs complectitur? Etenim bellica instrumen-
 ta, vrbiūq; propugnacula, quibus munitæ vrbes
 hostium vim propulsarent, his adiutricibus fa-
 bricata est: montium ambitus & altitudines, loco-
 rumque situs nobis indicauit: dimetiendorum
 & mari & terra itinerum rationem præscripsit:
 rutinas & stateras, quibus exacta numerorum
 aequalitas in ciuitate retineatur, composuit: v-
 niuersi ordinem simulacbris expressit, multâ-
 que quæ hominum fidem superarent, omnibus
 persuasit. Vbique extant præclara in eam rem

PRAEFATIO.

testimonia. Illud memorabile, quod Archimedi rex Hiero tribuit. Nam extructo, vasta molis nauigio, quod Hiero Aegyptiorum regi Ptolemao mitteret, cum vniuersa Syracusanorum multitudo collectis simul viribus nauem trahere non posset effecissetq, Archimedes, ut solus Hiero illam subaueret, admiratus viri scientiam rex ἀπὸ ταύτης, ἐφη, τῆς ἡμέρας περὶ πάντος ἀσχυνιδὲ λέγοντε παύειν. Quid? quod Archimedes idem, ut est apud Plutarchū, Hieroni scriptis datis viribus datum pondus moueri posse? fretusq, demonstrationis robore illud saepe iactarit, si terram haberet alteram ubi pedem figeret, ad eam, nostram hanc se transmouere posse? Quid varia, αὐτοματων machinarūque genera ad vsus necessarios comparata memorem? Innumerabilia profecto sunt illa, & admiratione dignissima quibus prisci homines incredibili quodam ad philosophandum studio concitati, inopem mortalium vitam artis huius prasidio subleuarunt: tametsi memoria sit proditum, Platonem Eudoxo & Archyta vitio vertisse, quod Geometrica problemata ad sensilia & organica abducerent. Sic enim corrumpi ab illis & labefieri Geometria praestantiam, qua ab intelligibilibus & incorporeis rebus ad sensiles & corporeas prolaberetur. Quapropter ridicula idem scripsit Plato Geometricum esse vocabula, quae quasi ad opus & actionem spectent, ita sonare videntur. Quid enim est quadrare si non opus faceret? Quid addere,

P R A E F A T I O.

producere, applicaret? Multa quidem sunt eius-
 modi nomina, quibus necessariò & tanquam ce-
 lecti Geometria utuntur, quippe cùm alia desint
 in hoc genere commodiora. Sic ergo censuit Plato,
 sic Aristoteles sic denique philosophi omnes, Geo-
 metriam ipsam cognitionis gratia exercendam,
 nec ex aliquo usu externo sed ex rerum vultus
 intelligentia aestimandam esse. Expōita brevius
 quàm res tanta dici possit, utilitatis ratione, Geo-
 metriae ortum, qui in hac rerum periodo ex histo-
 ricorum monumentis nobis est cognitus deinceps
 aperiāmus. Geometria apud Aegyptios inuenta,
 (ne ab Adamo, Setho, Noah, quos cognitione re-
 rum multiplici valuisse constat, eam repetamus)
 ex terrarum dimensione, ut verbi præ se fert ra-
 tio, ortum habuisse dicitur: cùm anniuersaria Nilī
 inundatione & incrementis limo obducti agro-
 rum termini confunderentur. Geometriam enim,
 sicut & reliquas disciplinas, in usu quàm in ar-
 te prius fuisse aiunt. Quod sanè mirum videri
 non debet, ut & huius & aliarum scientiarum in-
 uentio ab usu coeperit ac necessitate. Etenim tem-
 pus, rerum usus, ipsa necessitas ingenium exci-
 tat, & ignauiam acuit. Deinde quicquid or-
 tum habuit (ut tradunt Physici) ab inchoato &
 imperfecto processit ad perfectum. Sic artium
 & scientiarum principia experientia beneficio col-
 lecta sunt: experientia verò à memoria fluxit,
 qua & ipsa à sensu primùm manauit. Nam
 quod scribit Aristoteles, *Mathematicas artes,*

PRAEFATIO

comparatis rebus omnibus ad vitam necessarijs, in Aegypto fuisse constitutas, quod ibi sacerdotes omnium concessu in otio degerent: non negat ille adductos necessitate homines ad excogitandam, verbi gratia terra dimetiendam rationem, qua theorematum deinde inuestigationi causam dederit: sed hoc confirmat, praeclara eiusmodi theorematum inuenta, quibus extracta Geometria disciplina constat, ad vsus vitae necessarios ab illis non esse expetita. Itaque vetus ipsum Geometria nomen ab illa terra partiunda siniumque regendorum ratione postea recepit, & in certa quadam affectionum magnitudini per se inharentium scientia propriè remansit. Quemadmodum igitur in mercium & contractuum gratiam supputandi ratio, quam secuta est accurata numerorum cognitio, à Phœnicibus initium duxit: ita etiam apud Aegyptios, ex ea quam commemoravi causa, ortum habuit Geometria. Hanc certè, ut id obiter dicam, Thales in Graciam ex Aegypto primum transtulit: cui non pauca deinceps à Pythagora, Hippocrate, Chio, Platone, Archyta Tarentino, alijsq; compluribus, ad Euclidis tempora facta sunt rerum magnarum accessiones. Ceterùm de Euclidis aetate id solum addam, quod à Proclo memoria mandatum accepimus. Is enim commemoratis aliquot Platonis tum aequalibus tum discipulis, subiicit, non multò aetate posteriorem illis fuisse Euclidem eum, qui Elementa conscripsit, & multa ab Eudoxo collecta, in ordinem luculentum

com-

PRAEFATIO.

composuit, multaq; à Theateto inchoata perfecit, quaq; mollius ab alijs demonstrata fuerant, ad firmissimas & certissimas apodixes reuocauit. Vixit autem, inquit ille sub primo Ptolemao. Et enim ferunt Euclidam à Ptolemao quondam interrogatum num qua esset via ad Geometriam magis compendiaria, quam sit ista στοιχείωσις respondisse μὴ εἶναι βασιλικὴν ἀτραπὸν ἐπὶ γεωμετρίας.

Diende subiungit, Euclidem natu quidem esse minorem Platone, maiorem vero Eratosthene & Archimede (hi enim quales erant) cum Archimedes Euclidis mentionem faciat. Quod si quis egregiam Euclidis laudem quam cum ex alijs scriptionibus accuratissimis, tum ex hac Geometria στοιχείωσις cōsequutus est in qua diuinus rerum ordo sapientissimis quibusque hominibus magna semper admirationi fuit, is Proclam studiosè legat, quò rei veritatem illustriorem reddat grauißimi testis auctoritas. Superest igitur ut finem videamus, quò Euclidis elementa referri, & cuius causa in id studium incumbere, oporteat. Et quidem si res qua tractantur, consideres: in tota hac tractatione nihil aliud quari dixeris, quam ut ὁμοιᾶ qua vocantur σχήματα (fuit enim Euclides professione & instructo Platonicus) Cubus Icosaedrum, Octaedrum, Pyramis & Dodecaedrum certa quadam suorum & inter se laterum, & ad sphaera diametrum ratione eidem sphaera inscripta comprehendantur. Huc enim pertinet Epigrammation illud vetus, quod in Geometrica Michaelis

PRAEFATIO.

Ἐπιλλισυνοΰται scriptam legitur.

Σχήματα πέντε ἀπλάτωνος, πυθαγόρας ἑρὸς
ἔχει.

πυθαγόρας σοφὸς ἔχει, πλάτων δὲ ἀριδὴλ' ἐδί-
δαξεν.

Εὐκλείδης ἐπὶ τοῖσι κλίος περιχυλλὲς ἔκρινεν.

Quod si discantis institutionem spectes, illud
certè fuerit propositum, ut huiusmodi elemento-
rum cognitione informatus discantis animus, ad
quamlibet non modo Geometria, sed & aliarum
Mathematicarum partium tractationem idoneum para-
tusq; accedat. Nam tamen si institutionem hanc so-
lus sibi Geometria vendicare videtur, & tanquam
in possessionem suam venerit, alios excludere posse:
inde tamen per multa suo quodam modo iure decer-
pit Arithmeticus, pleraque Musicus non pauca de-
trahit. Astrologus, Opticus, Logisticus, Mechanicus,
itemq; ceteri: nec ultus est denique artifex praecla-
rus qui in huius se possessionis societatem cupide non
offerat, partemq; sibi cōcedi postulet. Hinc σοχέας
σὺς absolutum operi nomen, & σοχέας δι-
κτὺς Euclides. Sed quid longius prouehor? Nam
quod ad hanc rem attinet, tam copiosè & erudi-
tè scripsit (ut alia complura) eo ipso, quem dixi,
loco P. Montaurem, ut nihil desiderio loci reli-
querit. Quae verò ad dicendum nobis erant propo-
sita hactenus pro ingenij nostri tenuitate om-
nia mihi perfecisse videor. Nam tamen si &
hac eadem & alia pleraque multo fortè
praeclariora ab hominibus doctissimis, qui
tum

PRAEFATIO.

tum acuminē ingenij, tum admirabili quodam lepore dicendi semper floruerunt grauius, splendidius, vberius tractari posse scio: tamen experiri libuit numquid etiam nobis diuino sit concessum munere, quod rudes in hac philosophia parte discipulos adiuvare aut certè excitare queat. Huc accessit quoddam ista recens elementorum editio, in qua nihil non parum fuisset studij, aliquid à nobis efflagitare videbatur, quod eius commendationem adaugeret. Cum enim vir doctissimus Io. Magnienus Mathematicarum artium in hac Pharrhisiorum Academia professor verè regius, nostrum hunc typographum in excudendis Mathematicorum libris diligentissimum, ad hanc Elementorum editionem sapè & multum esset adhortatus, eiusque impulsu permulta sibi iam comparasset typographus ad hanc rem necessaria, citò interuenit, malum Ioannis Magnieni mors insperata, qua iam graue inflixit Academiae vulnus, cui ne post multos quidem annorum circumue cicatrix obduci vlla posse videatur. Quamobrem amisso instituti huius operis duce, typographus, qui nec sumptus antea factos sibi perire, nec studiosos, quibus id muneris erat pollicitum, suaspe cadere vellet, ad me venit, & impensè rogauit, ut meam proposita editioni operam & studium nauarem, quod cum denegaret occupatio nostra, inberet officij ratio, feci equidem rogatum, ut qua subobscurè vel parum commo-
de in sermonem Latinum è Græco translata

PRÆFATIO.

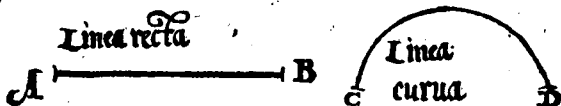
videbantur, clariore, aptiore & fideliori interpretatione nostra (quod cuiusq; pace dictum volo) lucem acciperent. Id quod in omnibus ferè libris posterioribus tute primo obtutu perspicias. Nam in sex prioribus non tantum temporis quantum in ceteros ponere nobis: licuit decimi autem interpretatio, quæ melior nulla potuit adferri, P. Montaurco solida debetur. Atq; ut ad perspicuitatem facilitatemq; nihil tibi deesse queraris, adscripta sunt propositionibus singulis vel lineares figurae, vel punctorum tanquam unitatum notulae, quæ Theonis apodixin illustrent illæ quidem magnitudinum, hæ autem numerorum indices, subscriptis etiam ciphrarum, ut vocant, characteribus, qui propositum quemvis numerum exprimant, ob eamq; causam eiusmodi unitatum notulae, quæ pro numeri amplitudine maius paginae spatium occuparent, pauciores sapius depictæ sunt aut in lineas etiam commutatae. Nam literarum ut a, b, c characteres non modo numeris & numerorum partibus nominandis sunt accommodati, sed etiam generales esse numerorum, ut magnitudinum affectiones testantur. Adiecta sunt insuper quibusdam locis non pœnitenda Theonis scholia, siue maius lemmata, quæ quidem longè plura accessissent, si plus otij & temporis vacui nobis fuisset relictum, quod huic studio impartiremus. Hanc igitur operam boni consule, & quæ obuia erunt impressionis vitia, candidè emenda. Vale. Lutetia 4. Idus April. 1557.

EVCLIDIS ELEMENTVM PRIMVM

DEFINITIONES.

¹
Punctum est, cuius pars nulla est. Punctum

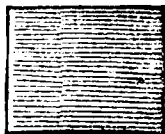
²
Linea verò, longitudo latitudinis expers.

³
Lineæ autem termini, sunt puncta.

⁴
Recta linea est, quæ ex æquo sua interiacet puncta.

⁵
Superficies est, quæ longitudinem latitudinemque tantum habet.

6. Superf.

6

Superfici ei extrema. sunt lineæ.

7

Plana superficies est, quæ ex æquo suas interiacet lineas.

8

Planus angulus est duarum linearum in plano se mutuò tangentium, & non in directum

iaceti
um, al
teri-
us ad
alteram
incli-
natio.

9

Cum autem quæ angulum continet lineæ, rectæ fuerint, rectilineus ille angulus appellatur.

10

Cum verò recta linea super rectam consistens lineæ, eos qui sunt deinceps angulos æquales, inter se fecerit: rectus est uterque; æqua-

qualium angulorum : quæ insistit recta lineæ, perpendicularis vocatur ei⁹, cui insistit.

11

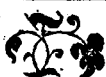
Obtusus angulus est, qui recto maior est.

12

Acutus verò, qui minor est recto.

13

Terminus est, quod alicuius extremū est.

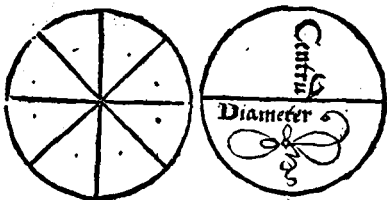
14

Figura est, quæ sub aliquo, vel aliquibus terminis comprehenditur.

15

Circulus est, figura plana sub vna linea comprehensa, quæ peripheria appellatur: ad quam ab vno puncto eorum, quæ intra figuram sunt

sunt po-
sita, ca-
dentes
omnes
rectæ li-
neæ in-
ter se
sunt æquales.

16

Hoc verò punctum, centrum circuli appel-
latur.

17

Diameter autem circuli, est recta quædam
linea per centrum ducta, & ex vtraque par-
te in circuli peripheriam terminata, quæ
circulum bifariam secat.

18

Semicirculus est figura, quæ continetur sub
diametro, & sub ea linea, quæ de circuli pe-
ripheria aufertur.

19

Segmentum circuli, est figura, quæ sub re-
cta linea & circuli peripheria continentur.
z o Recti

20.

Rectilinez figuræ, sunt quæ sub rectis lineis continentur.

21

Trilateræ quidem, quæ sub tribus.

22

Quadrilateræ, quæ sub quatuor.

23

Multilateræ verò, quæ sub pluribus quàm quatuor rectis lineis comprehenduntur.

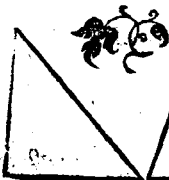
24

Trilaterarum, porro figurarum, æquilaterum est triangulum, quod tria latera habet æqualia.

25

Isofceles autem est quod duo tantum æqualia habet latera.

C

26. Sca-

26

Scalenū
verò, est
q̄b tria in
ēqualia ha
b et latera.

27

Ad hæc etiam trilaterarum figurarum, re-
ctangulum quidem triangulum est, quod
rectum angulum habet.

28

Amblygonium autem, quod obtusum an-
gulum habet.

29

Oxygonium verò, quod tres habet acutos
angulos.

30

Quadrilaterarum autem figurarum, qua-
dratū
quidē
est q̄d
& æ-
quilat-
erū
& re-
ctangulum est.

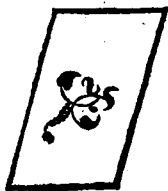

31

Altera parte longior figura est, quæ rectā-
gula quidem, at æquilatera non est.

32 Rhom-

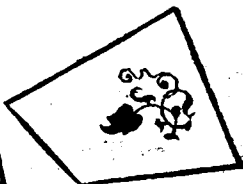
32
Rhō-
us au-
tem,
qui æ-
qui la-
terum
& re-

ctangulum est. 33

Rhomboides verò, quæ aduersa & latera
& angulos habens inter se æqualia, neque
æquilatera est, neque rectangula.

34
Præter
has au-
tē re-
liquæ
qua-
drila-
teræ figuræ, trapezia appellantur.

35
Parallelæ rectæ lineæ sunt
quæ, cū in eodem sint pla-
no, & ex vtraque parte in in-
finitum producantur, in neutram sibi mu-
tuò incidunt.

Postulata.

I

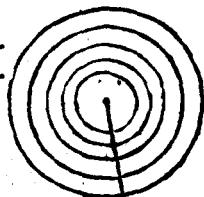
Postuletur, ut à quouis puncto in quoduis
pun-

C 2

8. EVCLID. ELEMEN. GEOM.
punctum, rectam lineam ducere cōcedatur.

²
Et rectam lineam terminatam in continuam recta producere.

³
In quovis centro & intervallo circulum describere.

Communes notiones

¹
Quæ eidem æqualia, & inter se sunt æqualia.

²
Et si æqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt æqualia.

³
Et si ab æqualibus æqualia ablata sint, quæ relinquuntur sunt æqualia.

⁴
Et si inæqualibus æqualia adiecta sint, tota sunt inæqualia.

⁵
Et si ab inæqualibus æqualia ablata sint, reliqua sunt inæqualia.

⁶
Quæ eiusdem duplicia sunt, inter se sunt æqualia.

Et

⁷
Et quæ eiusdem sunt dimidia, inter se æqualia sunt.

⁸
Et quæ sibi mutuò congruunt, ea inter se sunt æqualia.

⁹
Totum est sua parte maius.

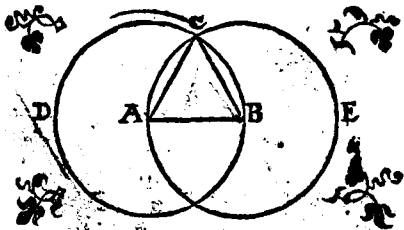
¹⁰
Item, omnes recti anguli sunt inter se æquales.

¹¹
Et si in duas rectas lineas altera recta incidens, internos ad easdēque partes angulos, duobus rectis minores faciat, duæ illæ rectæ lineæ in infinitum productæ sibi mutuò incident ad eas partes, ubi sunt anguli duobus rectis minores.

¹²
Duæ rectæ lineæ spatium non comprehendunt.

Problema I. Propositio I.

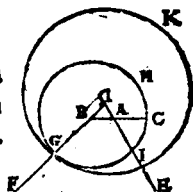
Super
data
recta
linea
termi
nata,
triangulū
Et æquilaterum constituere.

Problema 2. Pro-

positio 2.

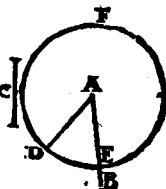
Ad datum punctum, da-
tæ rectæ lineæ, æqualem
rectam lineam ponere.

Problema 3, Pro-

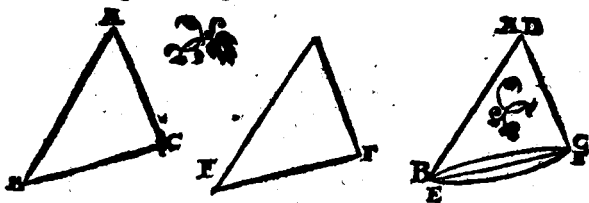
positio 3.

Duabus datis rectis li-
neis inæqualibus, de ma-
iore æquale minori re-
ctam lineam detrudere.

Theorema primum. Propositio 4.

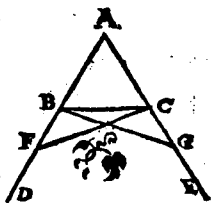
Si duo triangula duo latera duobus lateri-
bus æqualia habeant, vtrunque vtriq;, ha-
beant verò & angulum angulo æquale sub
æqualibus rectis lineis contentum: & basin
basī æqualem habebunt, eritq; triângulum
triângulo æquale, ac reliqui anguli reliquis
angulis æquales erūt, vterque vtrique, sub
quibus æqualia latera subtenduntur,

Theore-

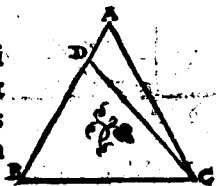
Theorema 2. Pro- positio 5.

Isoſcelium tringulorū
qui ab baſim ſunt angu-
li, inter ſe ſunt æquales;
& ſi vltcrius productæ
ſint æquales illę rectæ li-
neæ, qui ſub baſi ſunt anguli, inter ſe equa-
les erunt.

Problema 3. Pro- positio 6.

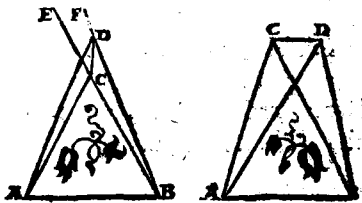
Si trianguli duo anguli
æquales inter ſe fuerint
& ſub æqualibus angulis
ſubtenſa latera æqualia
inter ſe erunt.

Theorema 46. Propoſitio 7.

Super eadē recta linea, duabus eiſdem re-
ctis lineis alię duę rectę lineæ æquales, vtra-
que vtrique nō conſtituentur, ad aliud at.

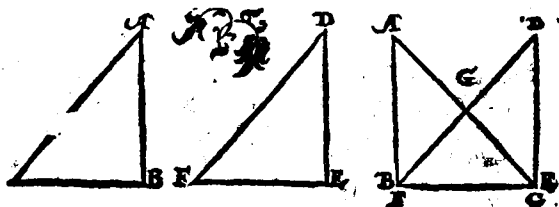
que a-
liud
pun-
ctū, ad
eaſdē
partes
coſdē

que terminos cum duabus initio ductis re-
ctis lineis habentes.

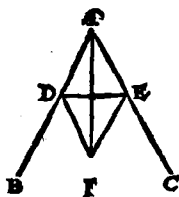
Theorema 5. Propositio 8.

Si duo triägula duo latera habuerint duobus lateribus, vtrunque vtriq; æqualia: habuerint verò & basim basi æqualē: angulū quoque sub æqualibus rectis lineis cōtēntum angulo æqualem habebunt.

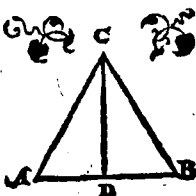
Problema 4. Porpositio 9.

Datum angulum rectiligneum bifariam secare.

Problema 5. Propositio 10.

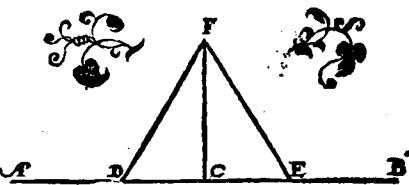
Datam rectam lineā finitam bifariam secare.

Proble-

Problema 6. Propositio II.

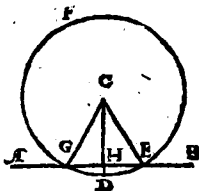
Data
recta
linea,
à pun-
cto in
ea da-
to, re-

ctam lineam ad angulos rectos excitare.

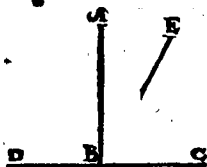
Problema 7. Pro-
positio 12.

Super datam rectā lineā
infinitam, à dato puncto
quod in ea non est, per-
pendicularem rectam
deducere.

Theorema 6. Propo-
sitio 13.

Cum recta linea super
rectā consistens lineā an-
gulos facit, aut duos re-
ctos, aut duobus rectis æquales efficiet.

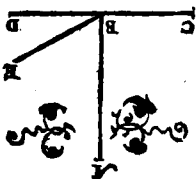
Theorema 7. Propo-
sitio 14.

Si ad aliquam rectam lineam, atque ad eius
C punctum

C 5

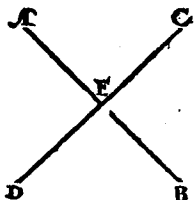
punctum

punctū, duę rectę lineę
nō ad easdem partes du
ctę, eos qui sunt de in
ceps angulos duobus re
ctis æquales fecerint, in
directum erunt inter se
ipsę rectę lineę.

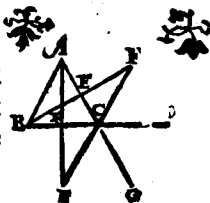
**Theorema 8. Pro
positio 15.**

Si duę rectę lineę se mu
tuò secuerint, angulos
qui ad verticem sunt, æ
quales inter se efficient.

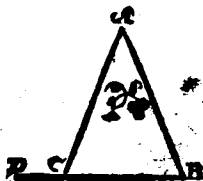
**Theorema 9. Pro
positio 16.**

Cuiuscunque trianguli
vno latere pro ducto, ex
ternus angulus vtroque
interno & opposito ma
ior est.

**Theorema 10. Pro
positio 17.**

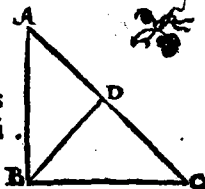
Cuiuscunque trianguli
duo anguli duobus re
ctis sunt minores omni
fariam sumpti.

Theore.

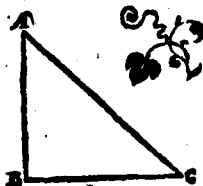
Theorema 11. Pro-
positio 18.

Omnis trianguli maius
latus maiorem angulū
subtendit.

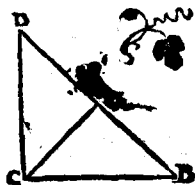
Theorema 12. Pro-
positio 16.

Omnis trianguli lateri
angulus, maiori lateri
subtenditur.

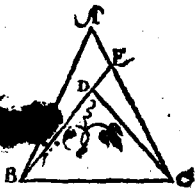
Theorema 13. Pro-
positio 20.

Omnis triāguli duo la-
tera reliquo sunt maio-
ra, quomodocumq; as-
sumpta.

Theorema 14. Pro-
positio 12.

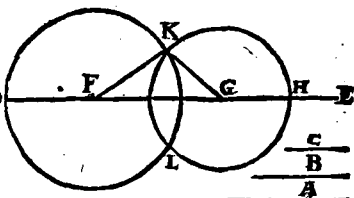
Si super triāguli vno la-
tere, ab extremitatibus
duz rectę lineę, interius
cōstitutę fuerint, hę cō-
stitutę reliquis triāguli
duobus lateribus minores quidem erunt,
minorem verò angulū continebunt.

Pro-

Problemā 8. Propositio 22.

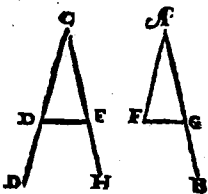
Ex tribus
rectis line
is quæ sūt
tribus da
tis rectis
lineis æ-
quales,

triangulū constituere. Oportet autem duas
reliqua esse maiores omnifariam sumptas:
quoniā vniuscuiusq; trianguli duo latera
omnifariam sumpta reliquo sunt maiora.

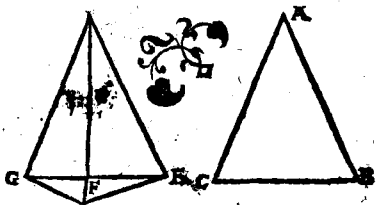
Problemā 9. Pro-
positio 23.

Ad datam rectam lineā
datumq; in ea punctum
dato angulo rectilineo ē
qualem angulum recti-
lineum constituere.

Theorema 15. Propositio 24.

Si duo
triāgula
duo la-
teraduo
bus late-
ribus ē
qualia

habuerint, vtrūq; vtriq; angulū verò angu-
lo

10 maiorem sub æqualibus rectis lineis contentum: & basi basi maiorem habebunt.

Theorema 16. Propositio 25.

Si duo triangula duo latera duobus lateribus æqualia habuerint, vtrunque vtrique,

basi ve-

rò basi

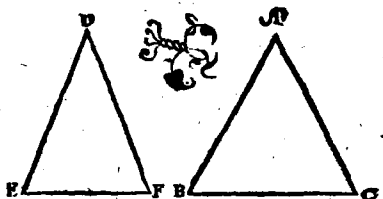
maiorē:

& angu-

lum sub

æquali-

b^o rectis

lineis contentum angulo maiorē habebūt.

Theorema 17. Propositio 26.

Si duo triangula duos angulos duobus angulis æquales habuerint, vtrūque vtrique,

vnumq; latus vni lateri æquale, siue, quod

æqualibus adiacet angulis, seu quod vni æ-

qualium angulorū subtenditur: & reliqua

latera

reli-

quis la-

terib^o

æqua-

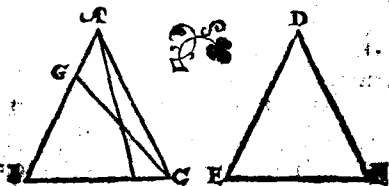
lia

vtrūq;

vtrūq;

& reliquum angulū reliquo angulo æqua-

lem habebunt.

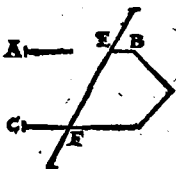

Theore.

Theorema 18. Pro-

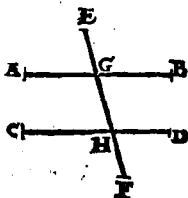
positio 27.

Si in duas rectas lineas re-
cta incidens alterna-
tim angulos æquales inter
se fecerit: parallelæ erunt
inter se illæ rectæ lineæ.

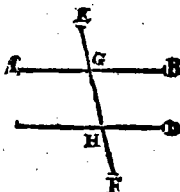
Theorema 19. Propositio 28.

Si in duas rectas lineas recta incidens linea
externum angulū inter-
no, & opposito, & ad eaf-
dem partes æqualē fece-
rit, aut internos & ad eaf-
dē partes duobus rectis
æquales: parallelæ erunt
inter se ipsæ rectæ lineæ.

Theorema 20. Pro-
positio 29.

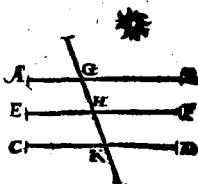
In parallelas rectas lineas
recta incidens linea: & al-
ternatim angulos inter
se æquales efficit & exter-
num interno & opposito
& ad easdem partes æqualem, & inter nos
& ad easdem partes duobus rectis æquales
facit.

Theore.

Theorema 21. Pro-
positio 30.

Quæ eidem rectæ lineæ,
parallele, & inter se sunt
parallelæ.

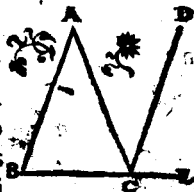
Problema 10. Pro-
positio 31.

A dato puncto datæ re-
ctæ lineæ parallelam re-
ctam lineam ducere.

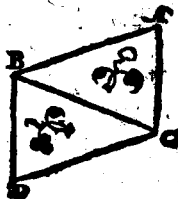
Theorema 22. Pro-
positio 32.

Cuiuscunque trianguli v-
no latere ulterius produ-
cto: externus angulus duo-
bus internis & oppositis
est æqualis. Et trianguli
tres interni anguli duobus sunt rectis æ-
quales.

Theorema 23. Pro-
positio 33.

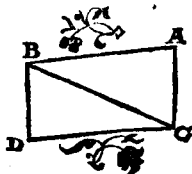
Rectæ lineæ quæ æquales
& parallelas lineas ad
partes easdem coniun-
gunt, & ipsæ æquales &
parallelæ sunt.

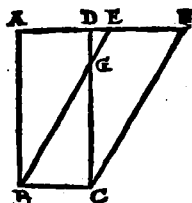
Theore-

Theorema 24. Pro-
positio 34.

Parallelogrammorum spatiorum æqualia sunt inter se, quæ ex aduerso & latera & anguli: atque illa bifariâ secatur diameter.

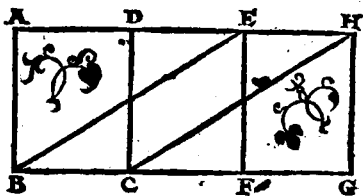
Theorema 25. Pro-
positio 35.

Parallelogramma super eadem basi, & in eisdem parallelis constituta, inter se sunt æqualia.

Theorema 26. Propositio 36.

Parallelogramma super æqualibus basibus & in eisdem parallelis constituta inter se sunt æqualia.

Theorema 27. Pro-
positio 37.

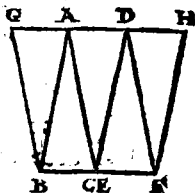
Triangula super eadem basi constituta, & in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

Theore.

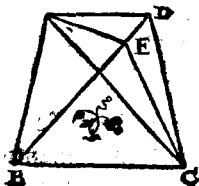
Theorema 28. Pro-
positio 38.

Triangula super equalibus basibus constituta et in eisdem parallelis, inter se sunt æqualia.

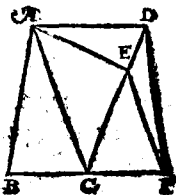
Theorema 29. Pro-
positio 39.

Triangula æqualia super eadem basi, & ad easdem partes constituta: & in eisdem sunt Parallelis.

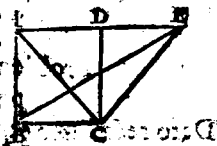
Theorema 30. Pro-
positio 40.

Triangula æqualia super æqualibus basibus, & ad easdem partes constituta, & in eisdem sunt parallelis.

Theorema 31. Propositione 41.

Si parallelogrammum cum triangulo eadem basin habueris, non eisdemque fuerit parallelis, duplum erit parallelogrammum ipsius trianguli.

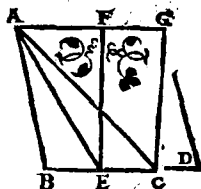

P

Prop.

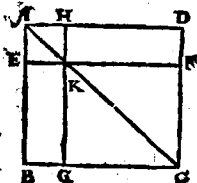
Problema 11. Pro-
positio 42.

Dato triangulo æquale
parallelogrammū con-
stiture in dato angulo
rectilineo.

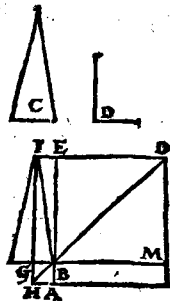
Theorema 32. Pro-
positio 43.

In omni parallelogram-
mo, complementa eorū
quę circa diametrum sunt
parallelogrammorum, in-
ter se sunt æqualia.

Problema 12. Pro-
positio 44.

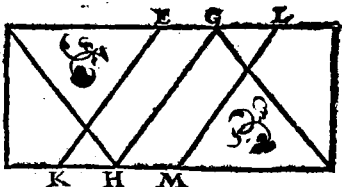
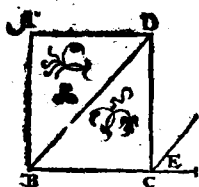
Ad datam rectam lineā
dato triangulo æquale
parallelogrammum ap-
plicare in dato angulo
rectilineo.

Problema 13. Propo-
positio 45.

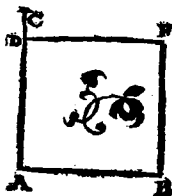
Dato rectilineo æquale parallelogrammū
consti-

constituere in dato angulo rectilineo.

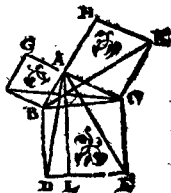
Theorema 41. Pro-
positio 4.

A data recta linea qua-
dratum describere.

Theorema 33. Pro-
positio 47.

In rectangulis triangulis, quadratum quod
à latere rectum angulum
subtendente describitur,
æquale est eis, quæ à late-
ribus rectum angulum
continentibus describū-
tur, quadratis.

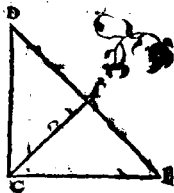

Theorema 34. Pro-
positio 48.

Si quadratum quod ab vno laterum trian-
guli

LVCLID. ELEMEN. GEOM.

guli describitur, æquate
sit eis quæ à reliquis tri-
anguli lateribus descri-
buntur, quadratis: angu-
lus comprehensus sub re-
liquis duobus trianguli
lateribus, rectus est.

FINIS ELEMENTI I

EVCLIDIS

ELEMENTVM

SECVDVM.

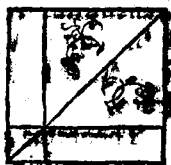
DEFINITIONES.

1.

OMne parallelogrammum rectangulum contineri dicitur sub rectis duabus lineis, quæ rectum comprehendunt angulum.

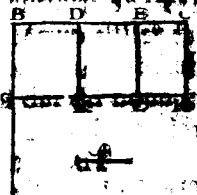
2.

In omni parallelogrammo spatio, vnumquodlibet eorum, quæ circa diametrum illius sunt parallelogrammorum, cum duobus cõplementis, Gnomon vocetur.

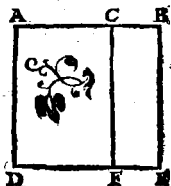
Theorema 1. Propositio 1.

Si fuerint duæ rectæ lineæ, feceturque ipsarum altera in quotcunq; segmenta: rectangulum comprehensum sub illis duabus rectis lineis, æquale est eis rectangulis, quæ sub infecta & quolibet segmentorum comprehenduntur.

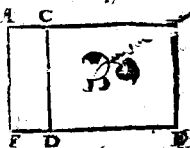
Theorema 2. Pro-
positio 2.

Si recta linea secta sit ut-
cunque, rectangula quæ sub
tota & quolibet segmen-
torum cōprehenduntur
æqualia sunt ei, quod à to-
ta fit, quadrato.

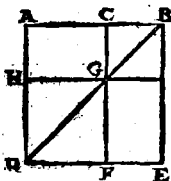
Theorema 3. Propositio 3.

Si recta linea secta sit utcunque, rectangu-
lum sub tota & vno segmētorum compre-
hensum, æquale est & illi
quod sub segmentis cō-
prehenditur rectangulo
& illi, quod à prædicto
segmento describitur, qua-
drato.

Theorema 4. Pro-
positio 4.

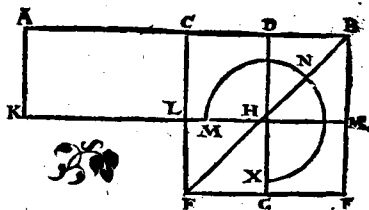
Si recta linea secta sit ut-
cunque: quadratū quod
à tota describitur, æquale
est & illis quæ à segmētis
describuntur quadratis, &
et quod hīs sub segmentis comprehenditur
rectangulo.

Theorema 5. Propositio 5.

Si recta linea secetur in æqualia & non æ-
qualia: rectangulum sub inæqualibus seg-
mentis

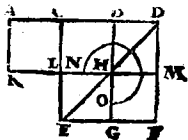
mentis to-
tius com-
prehensū,
vnā cum
quadrato
quod ab
inter me-

dia sectionum, æquale est ei quod à dimi-
dia describitur, quadrato.

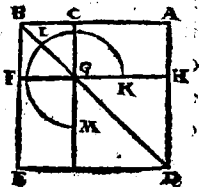
Theorema 6 Propositio 6.

Si recta linea bifariam secetur, & illi recta
quædam linea in rectum adijciatur, rectan-
gulum comprehensum sub tota cum adie-
cta & adiecta simul cum
quadrato à dimidia, æ-
quale est quadrato à li-
nea quæ tū ex dimidia,
tum ex adiecta compo-
nitur, tanquam ab vna
descripto.

Theorema 7. Propositio 7.

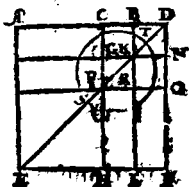
Si recta linea secetur vt cunque, quod à to-
ta, quodque ab vno segmentorum, vtraque
simul quadrata, æqualia
sunt & illi quod bis sub
tota & dicto segmento
comprehenditur, rectan-
gulo, & illi quod à reliquo
segmento fit, quadrato.

C 4 Theo-

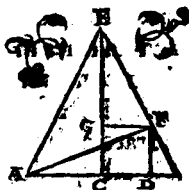
Theorema 8. Propositio 8.

Si recta linea secetur vtcunq; rectangulum quater comprehensum sub tota & vno segmentorum, cum eo quod à reliquo segmēto fit, quadrato, equale est ei quod à tota & dicto segmento, tanquā ab vna linea describitur quadrato.

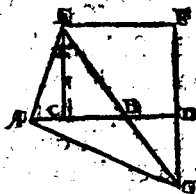
Theorema 9. Propositio 9.

Si recta linea secetur in æqualia & non æqualia; quadrata quæ ab inequalibus totius segmētis fiunt, duplicia sunt & eius quod à dimidia, & eius quod ab intermedia sectionum fit, quadratorum.

Theorema 10. Propositio 10.

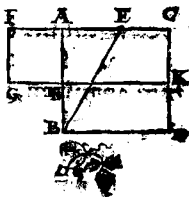
Si recta linea secetur bifariam, adijciatur autem ei in rectum quæpiam recta linea: quod à tota cū adiuncta, & quod ab adiuncta, vtraq; simul quadrata, duplicia sunt, & eius quod à dimidia, & eius quod à composita ex dimidia & adiuncta,

iuncta, tanquã ab vna descriptum fit quadratorum.

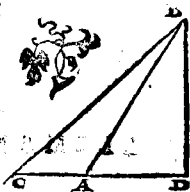
Problema I. Propositio II.

Datam rectam lineã secare, vt comprehensum sub tota & altero segmentorum rectangulum, æquale sit ei quod à reliquo segmento fit, quadrato.

Theorema II. Propositio I.

In amblygonijs triangulis, quadratũ quod fit à latere angulum obtusum subtendẽte, maius est quadratis, quæ sunt à lateribus obtusum angulum comprehendẽtibus pro quantitate rectanguli bis comprehensũ & ab vno laterũ quæ sunt circa obtusum angulũ, in quod cum protractum fuerit, cadit perpendicularis, & ab assumpta exteriori lineã sub perpendiculari prope angulũ obtusum.

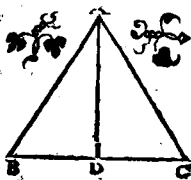

D

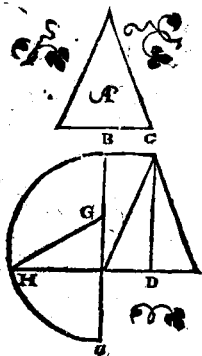
Theore-

Theorema 12. Propositio 13

In oxygoniis triangulis quadratū à latere
angulum acutum subtendente, minus est
quadratis quæ sunt à lateribus acutū an-
gulum cōprehendentibus, pro quantitate
rectanguli bis comprehensi, & ab vno late-
rum, quæ sunt circa acu-
tum angulum, in quod
perpēdicularis cadit, &
ab assumpta interiori li-
nea sub perpendiculari
prope acutū angulum.

Problema 2. Pro-
positio 14.

Dato rectilineo æquale
quadratū constituere.

ELEMENTI IL FINIS.

EVCLI.

EVCLIDIS

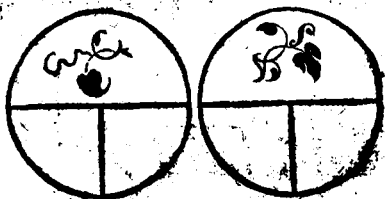
ELEMENTVM

TERTIVM.

DEFINITIONES.

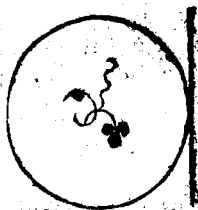
1.

Æquales circuli sunt quorum diametri sūt
 æquales
 vel quo
 rū quæ
 ex cen-
 tris, rec-
 tæ lineæ
 sunt æ-
 quales.

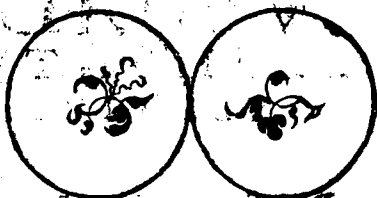
2.

Recta linea circulū tan-
 gere dicitur, quæ cū
 circulum tangat, si pro-
 ducatur, circulum non
 secat.

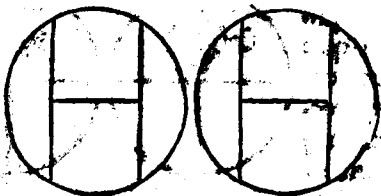

; Cir.

3
Circuli
seſe mu-
tuo tan-
gere di-
cuntur:
qui ſeſe
mutuo
tangentes, ſeſe mutuo non ſecant.

4
In circulo æqualiter diſtare à centro rectæ
lineæ dicuntur, cùm perpendiculares quæ
à cẽtro in ipſas ducuntur, ſunt æquales. I. O-
gius au-
tem ab-
eſſe illa
dicitur
in quã
maior
perpen-
dicularis cadit.

5
Segmentum circuli eſt, fi-
gura quæ ſub recta lineã
& circuli peripheriã com-
prehenditur.

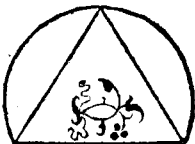

6
Segmenti autem angulus eſt, qui ſub recta
linea

linea & circuli peripheria comprehenditur

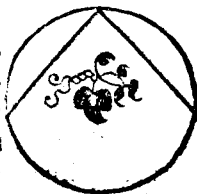
7

In segmento autem angulus est, cum in segmenti peripheria sumptum fuerit quodpiam punctum, & ab illo in terminos rectæ eius lineæ, quæ segmenti basis est, adiunctæ fuerint rectæ lineæ: is, inquam, angulus ab adiunctis illis lineis comprehensus.

8

Cum verò comprehendentes angulum rectæ lineæ aliquam assumitur peripheriam, illi angulus insistere dicitur.

9

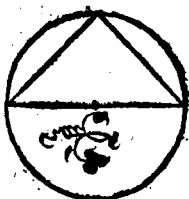
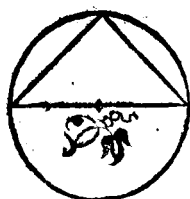
Sector autem circuli est, cum ad ipsius circuli centrum constitutus fuerit angulus, comprehensa nimirum figura, & à rectis lineis angulum continentibus, & à peripheria ab illis assumpta.

10

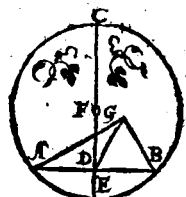
Similia circuli segmenta sunt, quæ angulos capiunt

capiunt
equales
aut in q
b'angu-
li inter
se sunt
equales

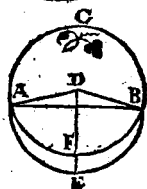
**Problema 1. Pro-
positio 1.**

**Dati circuli centrum re-
perire.**

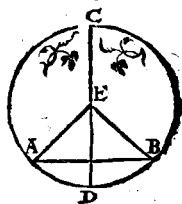
**Theorema 1. Pro-
positio 2.**

**Si in circuli periphèria duo
quælibet puncta accepta fue-
rint, recta linea quæ ad ipsa
puncta adiungitur, intra cir-
culum cader.**

Theorema 2. Propositio 3.

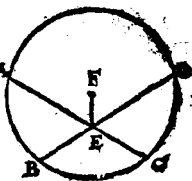
**Si in circulo recta quædam lenea per cen-
trum extensa quândam
non per centrum exten-
sam bifariam secet: & ad
angulos rectos ipsam se-
cabit. Et si ad angulos re-
ctos eam secet, bifariam
quoque eam secabit,**

Theore.

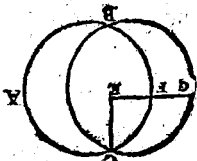
Theorema 3. Pro-
positio 4.

Si in circulo duę rectę li-
neę sese mutuo secant
non per centrum extēse
sese mutuò bifariam non
secabunt.

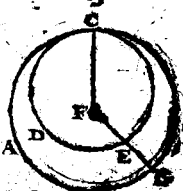
Theorema 4. Pro-
positio 5.

Si duo circuli sese mu-
tuò secant, non erit illo-
rum idem centrum.

Theorema 5. Pro-
positio 6.

Si duo circuli sese mu-
tuò interiorius tangant, eo-
rum non erit idem cen-
trum.

Theorema 6. Propositio 7.

Si in diametro circuli quodpiam sumatur
punctum, quod circuli centrum non sit, ab
eoque puncto in circulū
quędam rectę lineę ca-
dant: maxima quidem
erit ea in qua centrū, mi-
nima verò reliqua: alia-
rum verò propinquior
illi quę per centrum du-

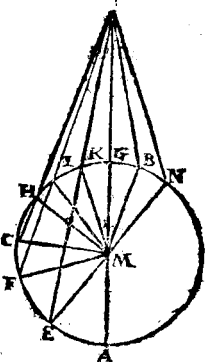

citur

citur, remotiore semper maior est. Dux autem solum rectę lineę æquales ab eodem puncto in circulum cadunt ad vtrasq; partes minimæ.

Theorema 7. Propositio 8.

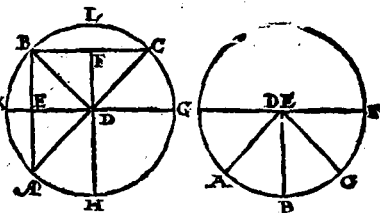
Si extra circulum sumatur punctum quodpiam, ab eoque puncto ad circulum deducantur rectę quædam lineę, quarum vna quidem per centrum protendatur, reliquę verò vt libet: in concavam peripheriã cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quę per centrum ducitur: aliarum autem propinquior ei, quę per centrum transiit, remotiore semper maior est: in convexam verò peripheriã cadentium rectarum linearum minima quidem est illa, quę inter punctum & diametrum interponitur: aliarum autem, ea quę propinquior est minimæ, remotiore semper minor est. Dux autem tantum rectę lineę æquales ab eo puncto in ipsum circulum cadunt, ad vtrasque partes minimæ.

Theo-

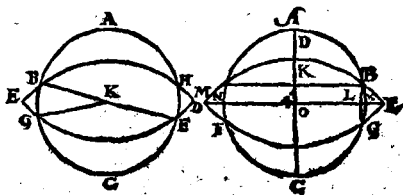
Theorema 8. Propositio 9.

Si in circulo acceptum fuerit pñctum aliquod, & ab eo pñcto ad circulum cadant plures quam duę rectę li-
 neę, æ-
 quales, acceptũ pñctum centrum ipsius erit circuli.

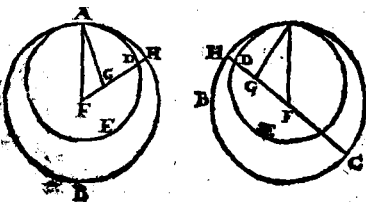
Theorema 9. Propositio 10.

Circũ
 lus cir-
 culum
 in plu-
 ribus
 quàm
 duob'
 pñctis
 non secat.

Theorema 10. Propositio 11.

Si duo
 circuli
 sese in-
 tus cõ-
 tingāt,
 atque
 accepta

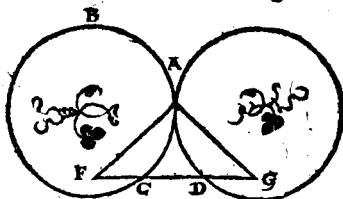

E fuerint

fuerint eorum centra, ad eorum cētra adiuncta recta linea & producta ni cōtactum circulorum cadet.

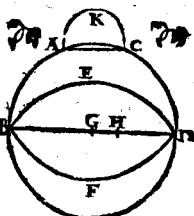
Theorema 11. Propositio 12.

Si duo circuli sese exterius contingāt, linea recta q̄ ad cētra eorū adiūgitur, p̄ contactū illū trāsibit.

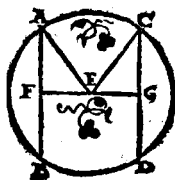
Theorema 12. Propositio 13.

Circulum circulum non tangit in pluribus punctis, quam vno, siue intus siue extratangat.

Theorema 13. Propositio 23.

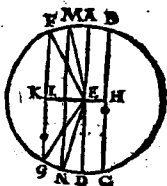
In circulo æquales rectæ lineæ æqualiter distant à centro. Et quæ æqualiter distant à centro, quales sunt inter se.

Theore.

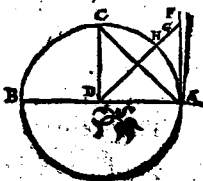
Theorema 14. Propositio 15.

In circulo maxima, quidem linea est diameter; aliarum autem propinquior centro, remotiore semper maior.

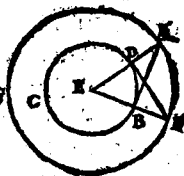
Theorema 15. Propositio 16.

Quæ ab extremitate diametri cuiusq; circuli ad angulos rectos ducitur, extra ipsū circulum cadet, & in locum inter ipsam rectam lineam & peripheriam comprehensum, altera recta linea nō cadet. Et semicirculi quidem B angulus quovis angulo acuto rectilineo maior est, reliquus autem minor,

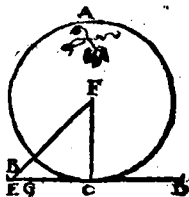
Problema 2. Propositio 17.

A dato puncto rectam lineam ducere, quæ datum tangat circulum.

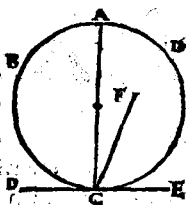
Theorema 16. Pro-
positio 18.

Si circulum tangat recta
quæpiam linea, à centro
autem ad cōtactum ad-
iungatur recta quædam
linea: quę adiūcta fuerit
ad ipsam contingentem perpendicularis
erit.

Theorema 17. Pro-
positio 19.

Si circulum tetigerit re-
cta quæpiam linea, à con-
tactu autem recta linea
ad angulos rectos ipsi tā-
genti excitetur, in excita-
ta erit centrum circuli.

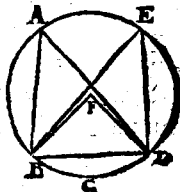
Theorema 18. Pro-
positio 20.

In circulo angulus ad cē-
trum duplex est anguli
ad peripheriam, cū fue-
rit eadē peripheria basis
angulorum.

Theorema 19. Pro-
positio 21.

In circulo, qui in eodem
segmēto sunt anguli, sunt
inter se æquales.

Theore-

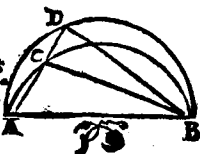
Theorema 20. Propositio 22.

Quadrilaterorum in circulis descriptorum anguli qui ex aduerso, duobus rectis sunt æquales.

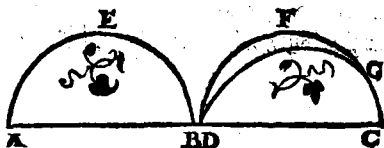
Theorema 21. Propositio 23.

Super eadem recta linea duo segmenta circulorum similia & inæqualia non constituuntur ad easdem partes.

Theorema 22. Propositio 24.

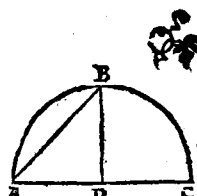
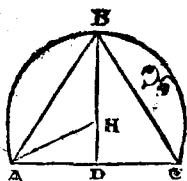
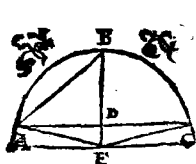
Super æqualibus rectis lineis similia circulo segmenta sunt inter se æqualia.

Problema ²~~24~~ Propositio 25.

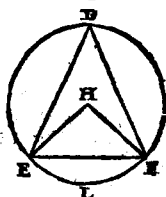
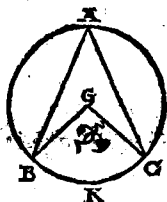
Circuli segmento dato, describere circulum
E 3 cuius

42. EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cuius est segmentum.

Theorema 23. Propositio 26.

In æqualibus circulis, æquales anguli æqua-
lib. pe-
ripheri-
is in-
sistūt
siue
ad cē-
tra, si-
ue ad peripherias constituti insistant.

Theorema 24. Propositio 27.

In æqualibus circulis, anguli qui æqualibus
peri-
pheriis
insistūt
sunt in-
ter se æ-
quales
siue ad
cētra, siue ad peripherias cōstituti insistant.

Theore-

Theorema 25. Propositio 28.

In æqualibus circulis æquales rectæ lineæ

æquales

peri-

phas

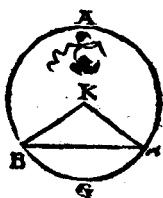
auferūt

maiorē

quidē

maiori,

minorem autem minori.

Theorema 26. Propositio 29.

In æqua-

lib^o cir-

culis, æ-

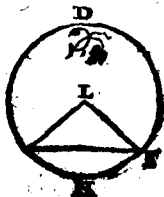
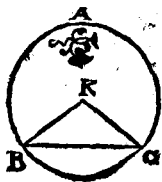
quales

periphē-

rias æ-

quales

rectæ lineæ subtendunt.

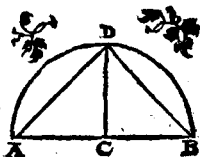

Problema 4. Pro-

positio 30.

Datam peripheriam bi-

fariam secare.

Theorema 27. Pro-

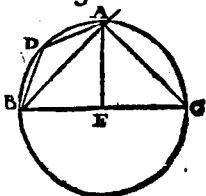
positio 13.

In circulo angulus qui in semicirculo, re-

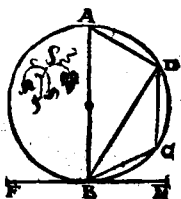
ctus

4

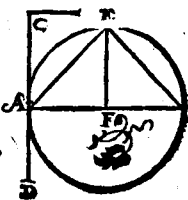
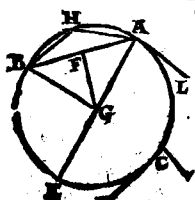
Etus est: qui autem in maiore segmēto, minor recto: qui verò in minore segmēto, maior est recto. Et insuper angulus maioris segmenti, recto quidem maior est, minoris autē, segmēti angulus, minor est recto.

Theorema 28. Propositio 32.
Si circulum tetigerit aliqua recta linea, à contactu autē producat-
tur quædam recta linea
circulum secans: anguli
quos ad contingentem
facit æquales sunt ijs qui
in alternis circuli segmē-
tis consistunt, angulis.

Problema 5. Propositio 33.
Super data recta linea describere segmen-
tum circuli quod capiat angulum æqualē
dato angulo rectilineo.

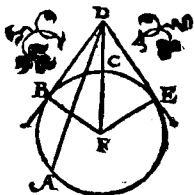
Proble.

EVCLID. ELEMEN. GEOM.

verò tangat: quod sub tota secante & exterius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta comprehenditur rectangulum, æquale erit ei, quod à tangente describitur, quadrato,

Theorema 31. Propositio 37.

Si extra circulū sumatur punctum aliquod, ab eoq; puncto in circulum cadant duæ rectæ lineæ, quarum altera circulum secet, altera in eum incidat, sit autē quod sub tota secante & exterius inter punctum & conuexam peripheriam assumpta, comprehenditur rectangulum, æquale ei, quod quadrato: incidens ipsa circulum tanget.

ELEMENTI II. FINIS.

EVCLI.

47.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

QVARTVM.

DEFINITIONES.

^{1.}
Figura rectilinea in
 figura rectilinea in-
 scribi dicitur, cū singuli
 eius figura quæ inscri-
 bitur, anguli singula la-
 tera eius, in qua inscri-
 bitur, tangunt.

^{2.}
 Similiter & figura circum figurā describitur,
 dicitur, quum singula eius quæ circūscri-
 bitur, la-
 tera sin-
 gulose-
 i^o figu-
 ræ angu-
 los teti-
 gerint,
 circum quam illa describitur.

^{3.}
 Figura rectilinea in circulo inscribi dici-
 tur, quū singuli eius figuræ quæ inscribitur,
 angu-

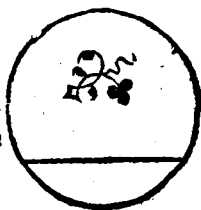
48 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
anguli tetigerint circuli peripheriam.

4
Figura verò rectilinea circa circulū descri-
bi dicitur, quū singula latera eius, quæ cir-
cum scribitur, circuli peripheriā tangunt.

5
Similiter & circulus in figura rectilinea in-
scribi dicitur, quum circuli peripheria sin-
gula latera tāgit eius figure, cui inscribitur.

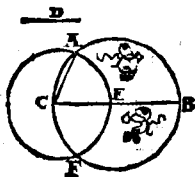
6
Circulus autem circum figurā describi di-
citur, quū circuli peripheria singulos tāgit
eius figuræ, quam circumferibit, angulos.

7
Recta linea in circulo ac-
commodari seu coapta-
ri dicitur, quum eius ex-
trema in circuli periphe-
ria fuerint.

**Problema 1. Pro-
positio 1.**

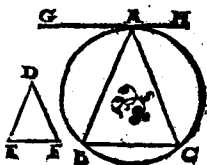
In dato circulo, rectam
lineam accommodare æ-
qualem datæ rectæ lineæ
quæ circuli diametro nō
sit maior.

Proble-

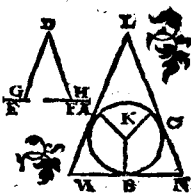
Problema 2. Propositio 3.

In dato circulo, triangulū describere dato triangulo æquiangulum.

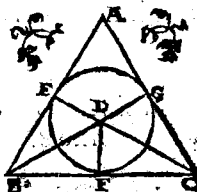
Problema 3. Propositio 3.

Circa datum circulū triangulū, describere dato triangulo æquiangulū.

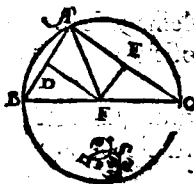

Problema 4. Propositio 4.

In dato triangulo circulum inscribere.

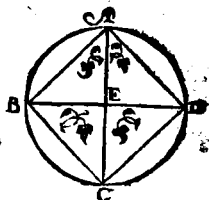

Problema 5. Propositio 5.
Circa datum triangulum, circulum describere.

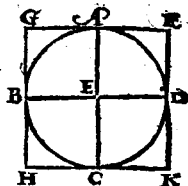
Problema 6. Propositio 6.

In dato circulo quadratum describere.

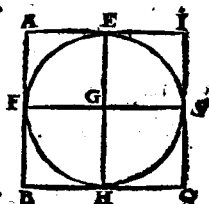
Problema 7. Propositio 7.

Circa datum circulum, quadratum describere.

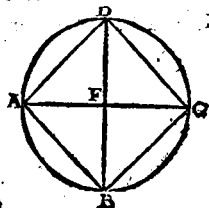
Problema 8. Propositio 8.

In dato quadrato circulum inscribere.

Problema 9. Propositio 9.

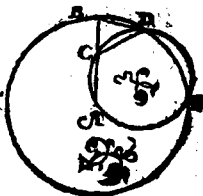
Circa datum quadratum, circulum describere.

Proble.

Problema 10. Propositio 10.

Isosceles triángulum constituere, quod habeat vtrumque eorum, qui ad duplum reliqui.

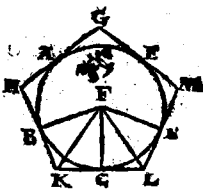
Theorema II. Propositio II.

In dato círculo, pentagonum æquilaterum & æquiángulum inscribere.

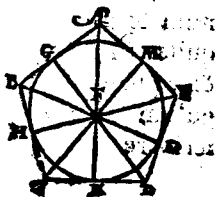
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum æquiángulum describere.

Problema 13. Propositio 13.

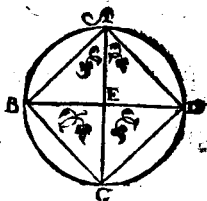
In dato pentagono æquilatero & æquiángulo circulum inscribere.

Proble.

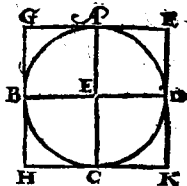
Problema 6. Propositio 6.

In dato circulo quadratum describere.

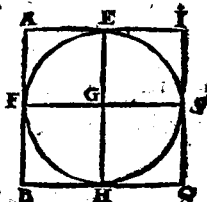
Problema 7. Propositio 7.

Circa datum circulum, quadratum describere.

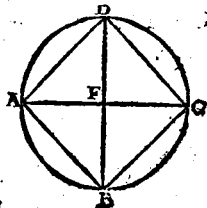
Problema 8. Propositio 8.

In dato quadrato circulum inscribere.

Problema 9. Propositio 9.

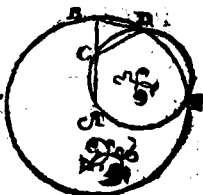
Circa datum quadratū, circulum describere.

Proble.

Problema 10. Propositio 10.

Isosceles triángulum constituere, quod habeat vtrunque eorum, qui ad duplum reliqui.

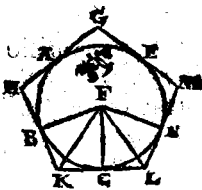
Theorema 11. Propositio 11.

In dato círculo, pentagonum æquilaterum & æquiángulum inscribere.

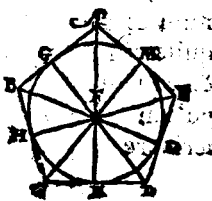
Problema 12. Propositio 12.

Circa datum circulum, pentagonum æquilaterum æquiángulum describere.

Problema 13. Propositio 13.

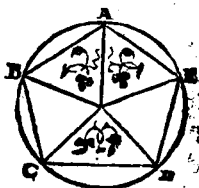
In dato pentagono æquilatero & æquiángulo circulum inscribere.

Proble.

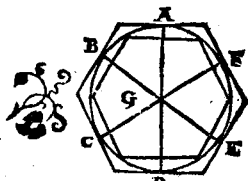
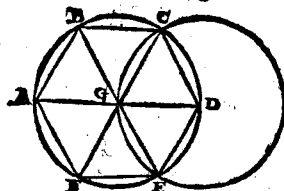
Problema 14. Propositio 14.

Circa datū pentagonū,
æquilaterum & æquian-
gulum, circulum descri-
bere.

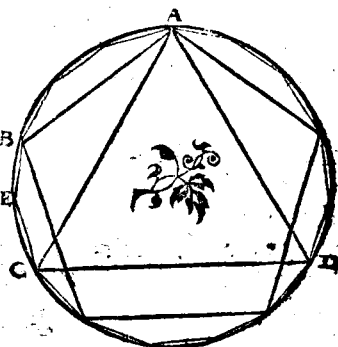
Problema 15. Propositio 15.

In dato circulo hexagonum & æquilaterū
& æquiangulum inscribere.

propositio 16. Theorema 16.

In dato cir-
culo quin-
tidecago-
num & æ-
quilaterū
& æquian-
gulum de-
scribere.

EVCLIDIS ELEMENTVM

QVINTVM. DEFINITIONES.

¹
PARS est magnitudo magnitudinis minor maioris, quum minor metitur maiorem.

²
Multiplex autem est maior minoris, cum minor metitur maiorem.

³
Ratio, est duarum magnitudinum eiusdem generis mutua quædam secundum quantitalem habitudo.

⁴
Proportio verò, est rationum similitudo.

⁵
Ratione habere inter se magnitudinis dicuntur, quæ possunt multiplicatæ sese mutu superare

^{6.}

In eadem ratione magnitudines dicuntur esse, prima ad secundam, & tertia ad quartam, cum primæ & tertiæ æquè multipliciæ, à secundæ & quartæ æquè multiplicibus.

F qualif-

qualiscunq; sit hæc multiplicatio, vtrumq; ab vtroque: vel vnà deficiunt, vel vnà æqualia sunt, vel vnà excedūt, si ea sumātur quæ inter se respondent.

7

Eandam autem habētes rationem magnitudines, proportionales vocentur.

8

Cum verò æquè multiplicium, multiplex primæ magnitudines exceſſerit? multiplex secundæ, at multiplex tertiæ non exceſſerit multiplicem quartæ: tunc prima ad secundam, maiorem rationem habere dicetur, quàm tertia ad quartam.

9

Proportio autē in tribus terminis paucissimis consistit.

10

Cum autem tres magnitudines proportionales, fuerint, prima ad tertiam, duplicatā rationē habere dicitur eius quam habet ad secundam. At cum quatuor magnitudines proportionales, fuerint, prima ad quartam, triplicatam rationem habere dicitur eius quam habet ad secundam: & semper deinceps vno amplius, quādiu proportio extiterit.

II

Homo logē, seu similes ratione magnitudines dicuntur, antecedentes quidē antecedenti-

dentibus, consequētēs verò cōsequētibus.

12

Alternatio, est sumptio antecedentis cōparati ad antecedentem, & cōsequentis ad consequentem.

13

Inuersa ratio, est sumptio cōsequentis ad antecedentem, ad antecedentē velut consequentem.

14.

Compositio rationis, est sumptio antecedentis cū consequente ceu vnius ad ipsum consequentem.

15

Diuisio rationis, est sumptio excessus quo consequentem superat antecedens ad ipsum consequentem.

16

Conuersio rationis, est sumptio antecedentis ad excessum, quo superat antecedens ipsum consequentem.

17

Ex æqualitate ratio est, si plures duabus sine magnitudines, & his alię multitudine pares quæ binæ sumantur, & in eadem ratione: quum vt in primis magnitudinibus prima ad vltimam sic & in secundis magnitudinibus prima ad vltimā sese habuerit, vel aliter, sumptio extremorū per subductionem mediorum.

18

Ordinata proportio est, cū fuerit quem admodum antecedens ad consequentem antecedens ad consequentem : fuerit ut consequens ad aliud quidpiam. ita consequens ad aliud quidpiam.

19

Ordinata autē proportio est, tribus proportionibus, & alijs quæ sint his proportionibus pares, cū ut in primis quidē magnitudinibus se habet antecedens ad consequentem, ita in secundis magnitudinibus antecedens ad consequentem : ut autem in primis magnitudinibus consequens ad aliud quidpiam ad antecedentem.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sint quotcūque magnitudines quotcunque magnitudinum æqualium numero singulę singularum æquē multiplices, quā multiplex est vnus vna magnitudo, tam multiplices erunt, & omnes omnium.

Theorema 2. Propositio 2.

Si prima secundæ æquē fuerit multiplex, atque

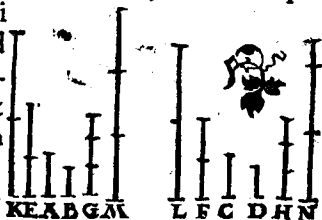
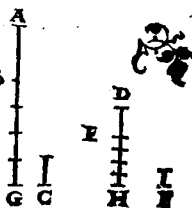
atque tertia quartæ, fuerit autē & quinta secūde æquē multiplex, atque sexta quartæ: erit & cōposita prima cū quinta, secūde æquē multiplex atque tertia cum sexta, quartæ.

Theorema 3. Propositio 3.

Si si prima secundæ æquē multiplex atque tertia quartæ, sumatur autē æquē multiplices primæ & tertiæ erit & ex æquo sumptarum vtrique vtriusque æquē multiplex, altera quidem secundæ, altera autē

Theorema 4. Propositio 4.

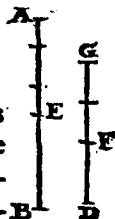
Si prima ad secundam, eandē habuerit rationem, & tertia ad quartam: etiam æquē multiplices primæ & tertiæ, ad æquē multiplices secundæ & quartæ iuxta quāvis multiplicationē, eandem habebunt rationem, si prout inter se

78 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
respondent, ita sumptæ fuerint.

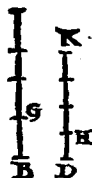
Theorema 5. Propositio 5.

Si magnitudo magnitudinis æquæ fuerit multiplex, atque ablata ablata: etiam reliqua reliquæ ita multiplex erit, ut tota totius.

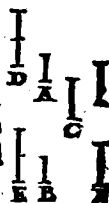
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ magnitudines, duarum magnitudinum sint æquæ multiplices, & detractæ quædam sint earundem æquæ multiplices: & reliquæ eisdem aut æquales sunt, aut æquæ ipsarum multiplices.

Theorema 7. Propositio 7.

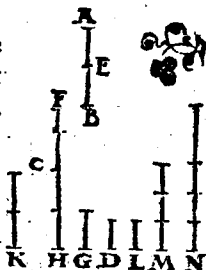
Æquales ad eandem, eadem habent rationem: & eandem ad æquales.

Theorema 8. Propositio 8.

In æqualium magnitudinū maior, ad eandem

dem maiorem ratione
habet, quàm minor: &
eadem ad minorem: ma
iorem rationem habet,
quàm ad maiorem.

Theorema 9. Propositio 9.

Quæ ad eandem, eandem habet rationem,
æquales sunt inter se: & ad quas
eadem, eandem habet rationem,
ex quoque sunt inter se æqua
les.

Theorema 10. Propositio 10.

Ad eandem magnitudinē ratio
nem habentium, quæ maiorem
rationē habet, illa maior est ad
quam autē eadem maiorem ra
tionem habet, illa minor est.

Theorema 11. Propositio 11.

Quæ eidem sunt
eadem rationes,
& inter se sunt
eædem.

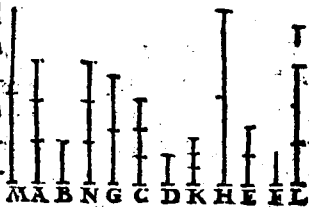
Theorema 12. Propositio 12.

Si sint magnitudines quorcumque proportionales, quem admodū se habuerit vna antecedentium ad vnā consequentiū, ita se habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

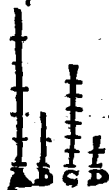
Theorema 13. Propositio 13.

Si prima ad secundum, eandē habuerit rationem, quam tertia ad quartā, tertia verò ad quartam maiorem rationem habuerit, quā quinta ad sextam, prima quoque ad secundam maiorem rationem habebit, quā quinta ad sextam.

Theorema 14. Propositio 14.

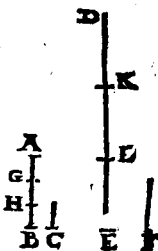
Si prima ad secundam eandem habuerit rationē, quam tertia ad quartam, prima verò quā tertia maior fuerit: erit & secunda maior quā quarta. Quod si prima fuerit æqualis tertiæ, erit

& secunda æqualis quarta; si verò minor,
& minor erit.

Theorema 15. Pro-
positio 15.

Partes cum pariter mul-
tiplicibus in eadē sunt
ratione, si prout sibi mu-
tuo respondent, ita su-
mantur.

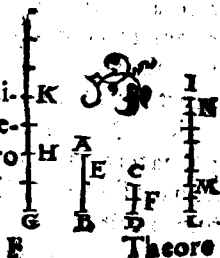
Theorema 16. Pro-
positio 16.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint,
& vicissim proportiona-
les erunt.

Theorema 17. Pro-
positio 17.

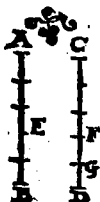
Si compositæ magnitudi-
nes porportionales fue-
rint hæ quoq; diuisæ pro-
portionales erunt.

Theore

Theorema 18. Pro-
positio 18.

Si diuise magnitudines sint pro-
portionales, hæ quoque compo-
sitæ proportionales orunt.

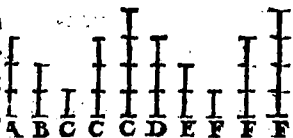
Theorema 19. Pro-
positio 19.

Si quemadmodum totum ad to-
tum, ita ablatum se habuerit ad
ablatum: & reliquum ad reli-
quum, vt totum ad totum se ha-
bebit.

Theorema 20. Propositio 20.

Si sint tres magnitudines, & aliæ ipsis æqua-
les numero, quæ binæ & in eadem ratione
sumatur, ex æ-
quo autem prima
quàm tertia ma-
ior fuerit: erit &
quarta, quàm sexta
maior. Quod si
prima tertiæ fuerit æqualis, erit & quarto
æqualis sextæ: sin illa minor, hæc quoque
minor erit.

Theore-

Theorema 21. Propositio 21.

Si sint tres magnitudines, & alię ipsis æqua-
les numero quę binę & in eadem ratione

sumātur, fuerit

que perturbata

earū proportio

ex æquo autem

prima quān ter

tia maior fuerit

erit & quarta

quā sexta maior: quòd si prima tertiz fue-
rit æqualis, erit & quarta æqualis sextæ: sin
illa minor, hæc quoque minor erit.

Theorema 22. Pro-
positio 22.

Si sint quot-

cunq; magni-

tudines, & a-

lię ipsis æqua-

les numero,

quę binę in

eadē ratione

sumantur, et

ex æquali-

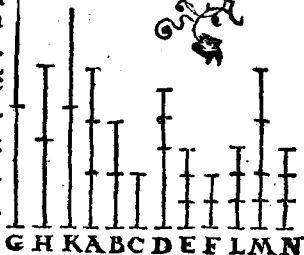
tate in eadem ratione erunt.

Theorema 23. Propositio 22.

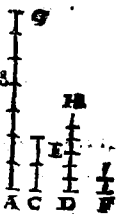
Si sint tres magnitudines, alizq; ipsis æqua-
les

Ies numero, q
bing in eadem
ratione sumā-
tur, fuerit autē
perturbata ea-
rū proportio:
etiā ex æquali-
te in eadem ra-
tione erunt.

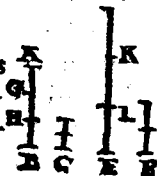
Theorema 24. Pro-
positio 24.

Si prima ad secundam, eandem
habuerit rationē, quam tertia
ad quartam, habuerit autem & a
quinta ad secundam, eandē ra-
tionem, quā sexta ad quartam:
etiam cōposita prima cū quin-
ta ad secundam eandē habebit
rationē quam tertia cum sexta ad quartam.

Theorema 25. Pro-
positio 25.

Si quatuor magnitudines
proportionales fuerint, ma-
xima & minima reliqui-
duabus maiores erunt

EVCLIDIS ELEMENTVM SEXTVM.

DEFINITIONES.

I

Similes figuræ rectilineæ sunt, quæ & angulos singulos singulis æquales habēt, atque etiam latera, quæ circum angulos æquales, proportionalia,

2

Reciproæ autem figuræ sunt, cum in vtraque figura antecedentes & consequentes rationum termini fuerint.

3

Secundum extremam & mediam rationē recta linea secta esse dicitur, cum vt tota ad maius segmentum, ita maius ad minus se habuerit.

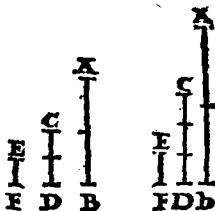
4

Altitudo cuiusque figurę, est linea perpendicularis à vertice ad basin deducta

5 Ra

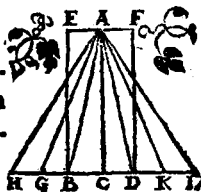
5.

Ratio ex rationibus cō
poni dicitur, cū ratio-
num quantitates inter
in multiplicatæ aliqua
effecerint rationem.

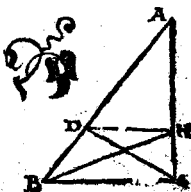
Theorema 1. Propo-
sitiō. 1.

Triangula & parallelo-
gramma, quorum eadem
fuerit altitudo, ita se ha-
bent inter se vt bases.

Theorema 2. Propositio 2.

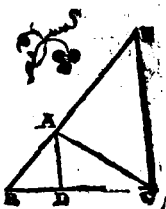
Si ad vnum trianguli latus parallela ducta
fuerit recta quædam linea: hæc proportio-
naliter secabit, ipsius
trianguli latera. Et si trian-
guli latera proportiona-
liter secta fuerint: quæ
ad sectiones adiuncta fue-
rit recta linea, erit ad re-
liquum ipsius trianguli
latus parallela.

Theorema 3. Propositio 3.

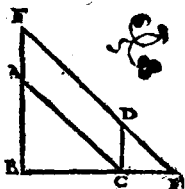
Si trianguli angulus bifariam sectus, sit, se-
cans autē augulum recta linea secuerit & ba-
sim: basis segmenta eandem habebunt ra-
tionem,

tionem, quam reliqua ipsius trianguli latera, Et si basis segmenta eandem habeant rationem quam reliqua ipsius trianguli latera, recta linea, quæ à vertice ad sectionem producitur, ea bifariâ secat trianguli ipsius angulum.

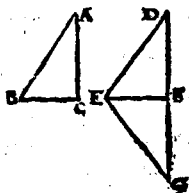
Theorema 4. Propositio 4

Acquiangulorum triangulorum proportionalia sunt latera, quæ circum æquales angulos, & homologa sunt latera, quæ equalibus angulis subtenduntur.

Theorema 5. Propositio 5.

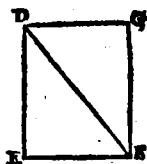
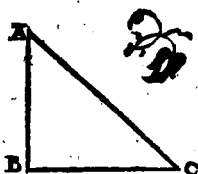
Si duo triângula latera proportionalia habeant, & qui angula erunt triângula, & æquales habebunt eos angulos, sub quib' homologa latera subtenduntur.

Theorema 6. Propositio 6.

Si duo triângula vnum angulum vni angulo æqualẽ, & circum æquales angulos latera proportionalia habuerint, æquiangula erunt trian

triangu-
la, æqua-
lesq; ha-
bēbunt
angulos
sub qui-
bus ho-

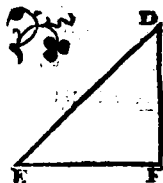
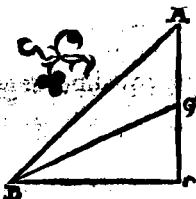

mologa latera subtenduntur.

Theorema 7. Propositio 7.

Si duo triangula vnum angulum vni angu-
lo æqualem, circū autem alios angulos la-
tera proportionalia habent, reliquorum
vero si-

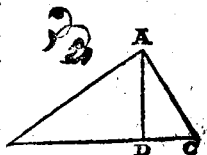
mul v-
trunq;
aut mi-
norem
aut non
minore

recto : æquiangula erunt triangula, & æqua-
les habebunt eos angulos circum quos pro-
portionalia sunt latera.

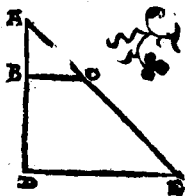
Theorema 8. Propositio 8.

Si in triangulo rectangu-
lo, ab angulo recto in ba-
sin perpendicularis du-
cta sit quæ ad perpendi-
cularem triangulo, tum
toti triangulo, tum ipsa
inter se similia sunt.

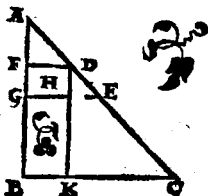
Problema 1. Propositio 9.

A data recta linea imperatam partem auferre.

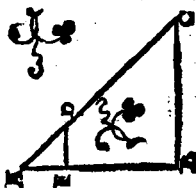
Problema 2. Propositio 10.

Datam rectā lineam in sectam similiter secare, vt data altera recta secta fuerit.

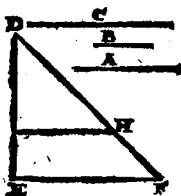
Problema 3. Propositio 11.

Duabus datis rectis lineis, tertiam proportionalem ad inuenire.

Problema 4. Propositio 12.

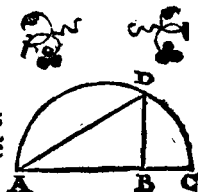
Tribus datis rectis lineis quartam proportionalem ad inuenire.

G Proble-

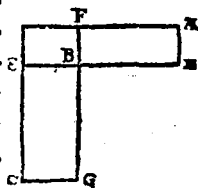
Problema 5. Propositio 13.

Duab' datis rectis lineis
mediam proportionalē
adinuenire.

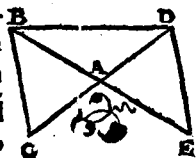
Theorema 9. Propositio 14.

Aequalium, & vnū vni æqualem habentiū
angulum parallelogrammorum recipro-
ca sunt latera, quæ circum æquales angu-
los & quorū parallelo-
grammorum vnum angu-
lum vni angulo æqua-
lem habentiū recipro-
ca sunt latera, quæ cir-
cum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theorema 10. Propositio 15.

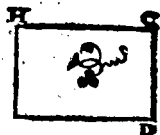
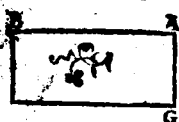
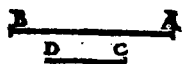
Aequalium, & vnū angulum vni æqualem
habentiū triangulorū reciproca sunt late-
ra, quæ circum æquales
angulos: & quorū trian-
gulorū vnum angulum
vni æqualem habentium
reciproca sunt latera, q̄
circum æquales angulos,
illa sunt æqualia.

Theo.

Theorema 11. Propositio 16.

Si quatuor rectæ lineæ proportionales fuerint, quod sub extremis comprehenditur rectangulū, æquale est ei, quod sub medijs comprehenditur rectángulo. Et si sub extremis comprehensum rectangulum æquale fuerit ei, quod sub medijs continetur rectángulo, illæ quatuor rectæ lineæ proportionales erunt.

Theorema 12. Propositio 17.

Si tres rectæ lineæ sint proportionales, qđ sub extremis cōprehenditur rectangulū æquale est ei, quod à media describitur quadrato; & si sub extremis comprehensum rectangulum æquale sit ei quod à media describitur quadrato, illæ tres rectę lineę proportionales erunt.

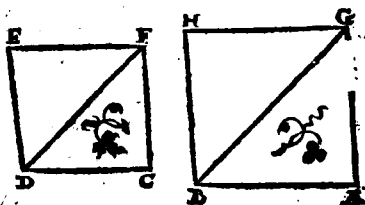
G 2

Pro-

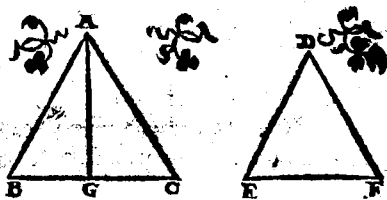
Problema 6. Propositio 18.

A data re-
cta linea,
dato recti
lineo simi-
le simili-
terq; po-
situm re-
ctilineum describere.

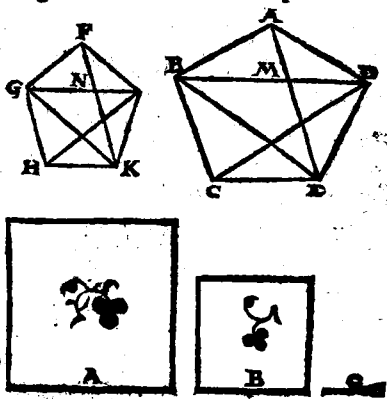
Theorema 13. Propositio 19.

Similia
triangula
inter se
sunt in
duplica-
ta ratio-
ne late-
rũ homologorũ.

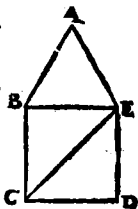

Theore. 14. Propositio 20.

Similia
polygo-
na in si-
milia
triangu-
la diui-
duntur,
& nume-
ro æqua-
lia, &
homo-
loga to-
ris. Et po-

lygonâ du-
plicatam
habent eâ
inter se ra-
tionē, quâ
latus ho-
mologū
ad homologum latus.

**Theorema 15. Pro-
positio 21.**

Quæ eidem rectilineo
sunt similia, & inter se
sunt similia.

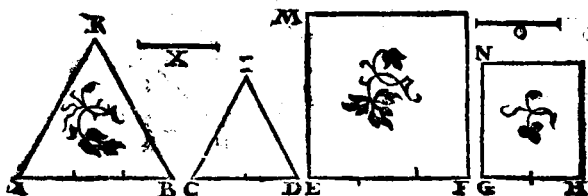
**Theorema 16. Pro-
positio 22.**

Si quatuor rectę lineę proportionales fue-
rint: & ab eis rectilinea similia similiterq;
descripta proportionalia erūt. Et si à rectis
lineis similia similiterq; descripta rectili-
nea proportionalia fuerint, ipsę etiam re-

G 3

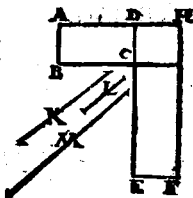
cta

&æ lineæ proportionales erunt.

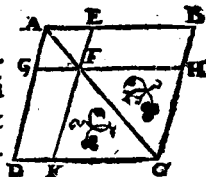
Theorema 17. Propositio 23.

Aequiangula parallelogramma inter se rationē habent eum, quæ ex lateribus componitur.

Theorema 18. Propositio 24.

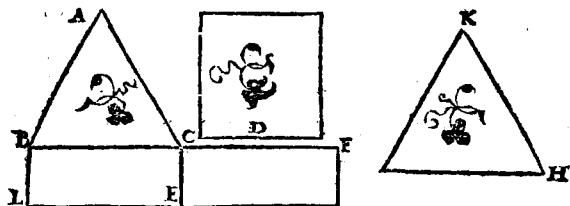
In omni parallelogrammo, quæ circa diametrū sunt parallelogrāma, & toti & inter se sunt similia.

Proble.

Problema 7. Propositio 25.

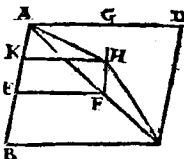
Dato rectilineo simile, & alteri dato equale idem constituere.

Theorema 19. Propositio 26.

Si à parallelogramo parallelogrammū ablatū sit, & simile toti & similiter positū communē

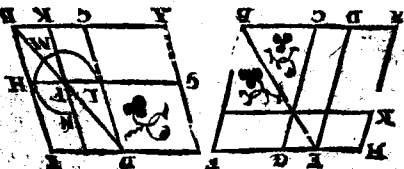
cum eo habens angulum, hoc circum eandem cum toto diametrum consistit.

Theorema 20. Propositio 27.

Omniū parallelogramorum secundum eandem rectam lineam applicatorū deficient.

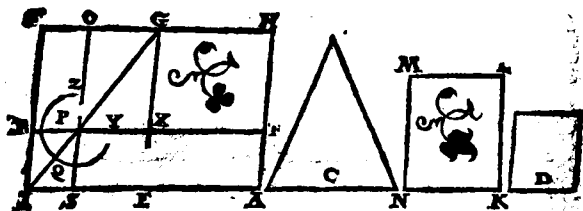
umq;
figu-
ris pa-
ralle-
logra-
m. is si

76 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
 milibus similiterque positis ei, quod à di-
 midia describitur, maximum, id est. quod
 ad dimidiam applicatur parallelogram-
 mum simile existens defectui.

Problema 8. propositio 28.

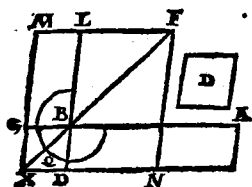
Ad datam lineam rectam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare de-
 ficiens figura parallelogramma, quæ simi-
 lis sit alteri rectilineo dato. Oportet auté
 datum rectilineum, cui æquale applican-
 dum est, non maius esse eo quod ad dimi-
 diam applicatur, cum similes sint defectus
 & eius quod à dimidia describitur, & eius
 cui simile deesse debet.

**Problema 9. Propo-
 sitio. 29.**

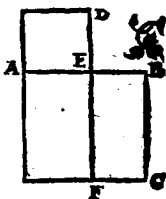
Ad datam rectam lineam, dato rectilineo
 æquale parallelogrammum applicare, exce-
 des figura parallelograma, quæ similis sit
 paral-

parallelogrammo alteri dato.

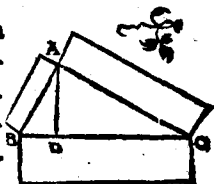
Prblema 10. Propo-
positio 30.

Propositam rectam line-
am terminatā, extrema
ac media ratione secare.

Theorema 21. Propositio 31

In rectangulis triāgulis, figura quęuis à la-
tere rectū angulū sub-
tendēte descripta equa-
lis est figuris, quę prio-
ri illi similes & simili-
ter positę à lateribus re-
ctū angulum continen-
tibus describuntur.

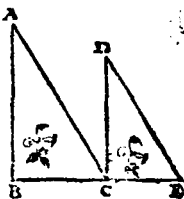
Theorema 22. Propo-
sitio 32.

Si duo triāgula, quę duo latera duobus la-
teribus proportionalia habeant, secundum

G 5

vnum

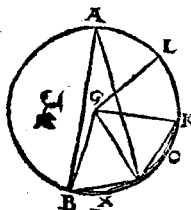
vnum angulū compo-
ta fuerint, ita vt homo-
loga eorum latera sint
etiam parallela, tum reli-
qua illorum triangulo-
rum latera in rectam li-
neam collocata reperi-
entur.

Theorema 23. Propositio 33.

In æqualibus circulis anguli eandē habent
rationem, cū ipsis peripherijs in quibus in-
sistūt, siue ad cētra siue ad peripherias con-
stituti,

illis in
sistant
peri-
phe-
rijs In
super
verò &
secto-
res q̃p
pe qui
ad cē-
tra cō-
sistūt.

EVCLIDIS⁷⁹ ELEMENTVM

SEPTIMVM.

DEFINITIONES.

1

Vnitas, est secundum quam entium quodque dicitur vnum.

2

Numerus autem, ex vnitatibus composita multitudo.

3

Pars, est numerus numeri minori maioris, cum minor metitur maiorem.

4

Partes autem, cum non metitur.

5

Multiplex verò, maior minoris, cum maiorem metitur minor.

6

Par numerus est, qui bifariam non diuiditur.

7

Impar verò, qui bifariam non diuiditur: vel, qui vnitate differt à pari.

8

Pariter par numerus est, quem par numerus metitur per numerum parem.

9 Pari.

9.

Pariter autem impar, est quem par numerus metitur per numerum imparem.

10.

Impariter verò impar numerus, est quem impar numerus metitur per numerum imparem.

11.

Primus numerus, est quem vnitas sola metitur.

12.

Primi inter se numeri sunt, quos sola vnitas mensura communis metitur.

13.

Compositus numerus est, quem numerus quispiam metitur.

14.

Compositi autē inter se numeri sunt, quos numerus aliquis mensura communis metitur.

15.

Numerus numerum multiplicare dicitur, cum toties compositus fuerit is, qui multiplicatur, quot sunt in illo multiplicante vnitates, & procreatus fuerit aliquis.

16.

Cum autē duo numeri mutuò sese multiplicantes quempiam faciūt, qui factus erit planus appellabitur, qui verò numeri mutuò sese multiplicarint, illi' latera dicētur.

17. Cum

17

Cùm verò tres numeri mutuò sese multiplicantes quempiã faciunt, qui procreatus erit solidus appellabitur, qua autem numeri mutuò sese multiplicarint, illius, latera dicentur.

18.

Quadratus numerus est, qui equaliter equalis: vel, qui à duobus equalibus numeris continetur.

19.

Cubus verò, qui à tribus equalibus equaliter: vel, quia tribus equalibus numeris continetur.

10

Numeri proportionales sunt, cum primus secundi, & tertius quarti æquè multiplex est, vt eadem pars, vel eadem partes.

21

Similes plani & solidi numeri sunt, qui proportionalia habent latera.

22

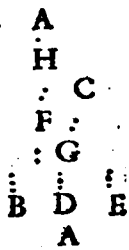
Perfectus numerus est, qui suis ipsius partibus est æqualis.

Theorema 1. Propositionio 1.

Duobus numeris in equalibus propo-

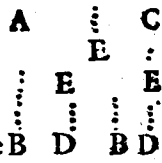
in,

tis, si detrahatur semper minor.
de maiore, alterna, quadam de-
tractione; neque reliquus vn-
quam metiatur præcedentem
quo ad assumpta sit vnitas: qui
principio propositi sunt nume-
ri primi inter se erunt.

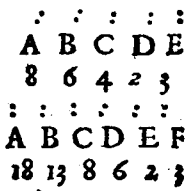
Porblema 1. Pro-
positio 2.

Duobus numeris datis non
primis inter se, maximã eo-
rũ cõmunẽ mensurã reperire

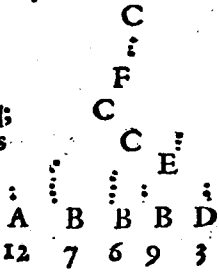
Broblema 2. Propo-
sitio. 3

Tribus numeris da-
tis non primis inter
se, maximam eorum
communem mensuram reperire.

Theorema 18. Pro-
positio 8.

Omnis numerus, cuiusq;
numeri minor maioris
aut par est, aut partes.

Theore

Theorema 3. Propositio 5.

Si numeris numeri pars fuerit, & alter alterius eadē pars
& simul vterque vtriusque
simul eadem pars erit, quæ
vnus est vnus.

C				F
:	:	:	:	:
:	:	:	:	:
G				H
:	:	:	:	:
:	:	:	:	:
A	B	D		C
6	21	4		8

Theor. 4. Propo. 6.

Si numerus sit numeri partes, & alter alterius eadē partes, & simul vterque vtriusque simul eadē partes erunt, quæ sunt vnus vnus.

				E
B	:	:	:	:
:	:	:	:	:
H	:	:	:	H
:	:	:	:	:
:	:	:	:	:
A	C	D		F
6	9	8		12

Theorema 5. Propositio 7.

Si numerus numeri eadē si pars quæ detractus detracti, & reliquus reliqui eadē pars erit, quæ totus est totus.

B				
E	:	:	:	
:	:	:	:	
A	:	:	:	
6				
B	:	:	:	
E	:	:	:	
L	:	:	:	
:	:	:	:	
A	:	:	:	
K				

Theorema 6. Propositio 8.

Si numerus numeri eadē sint partes quæ detractus detracti & reliquus reliqui eadē partes erunt, quæ sunt totus totius. Theor.

G..M.K..N.H.

Theorema 7. Propositio 9.

Si numerus numeris pars
fit, & alter alterius eadem
pars, & vicissim quæ pars
est vel partes primus ter-
tij, eadem pars erit eędem
partes, & secūsus quarti. 4 8 5 10

Theorema 8. Propositio 10.

Si numerus numeri par-
tes sint, & aliter alterius
eadē partes, etiam vicis-
sim quæ sunt partes aut
pars primus tertij, eędem
partes erūt vel pars & se-
cūsus quarti. 4 6 10 18

Theorema 9. Pro-
positio 11.

Si quemadmodum se habet totus
ad totum, ita detractus ad detra-
ctum, & reliquus ad reliquum ita
habebit vt totus ad totum 6 8

Theorema 10. Propositio 12.

Si sint quotcunque nume-
ri proportionales; quem-
admodum se habet vnus ante-
cedentium ad vnum sequentium, ita se-
habe-

habebunt omnes antecedentes ad omnes consequentes.

Theorema 11. Propositio 13.

Si quatuor numeri sint : : : :
 proportionales, & vicif. A B C D
 fim, pportionales erunt. 12 4 9 3

Theorema 12. Propositio 14

Si sint quotcunque : : : : :
 numeri, & alij illis A B C D E F
 æquales multitudi- 12 6 3 8 4 2
 ne, qui bini sumantur & in eadem ratione:
 etiam ex æqualitate in eadem ratione e-
 runt

Theorema 13. Propositio 15.

Si vnitas numerum quē-						F
piā metiatur, aliter verò						L
numerus alium quendā		C				
numerū æquē metiatur,		H				K
& vicissim vnitas tertium		G				E
numerū æquē metietur,	A	B			D	
atque secundis quartum.	1	3			4	6

Theorema 14. Pro-
 positio 16

Si duo numeri mu- : : : : :
 tudō sese multiplicā E A B C D
 tes faciant aliquos 1 2 4 8 8
 qui ex illis geniti fuerint, inter se æquales
 erunt.

H Theo-

Theorema 15. Propositio 17.

Si numerus duos numeros multiplicans faciat aliquos, qui ex illis procreati erunt, eadem rationem habebunt, quam multiplicati.

	:	:	:	:	:
I A B C D E					
1 3 4 5 12 15					

Theorema 16. Propositio 18.

Si duo numeri numerum quempiam multiplicantes faciant aliquos, geniti ex illis eandem habebunt rationem, quam qui illum multiplicarunt.

:	:	:	:	:
A B C D E				
4 5 3 12 15				

Theorema 17. Propositio 19.

Si quatuor numeri sint proportionales, ex primo & quarto fit, æqualis erit ei qui ex secundo & tertio; & si qui ex primo & quarto sit numerus æqualis sit ei qui ex secundo & tertio, illi quatuor numeri sint proportionales erunt.

:	:	:	:	:	:	:
A B C D E F G						
6 4 3 2 12 12 18						

Theorema 18. Propositio 20.

Si tres numeri sint proportionales, qui ab extremis continetur, æqualis est ei qui à medio

dio efficitur. Et si qui ab ex- :
 tremis cōtinetur æqualis sit A $\dot{B}$ $\dot{C}$
 ei qui à medio describitur, il 9 6 4
 li tres numeri proportiona- :
 les erunt. D

6

Theorema 19. Propo-
 sitio. 21.

Minimi numeri omniū,
 qui eandem cū eis ratio-
 nem habēt, æqualiter me- D L
 tiūtur numeros eandem G H
 rationem habētes, maior $\dot{C}$ $\dot{E}$ $\dot{A}$ $\dot{B}$
 quidem maiorem, minor
 verò minorem 4 3 8 6

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres sint numeri & alij multitudine illis
 æquales, qui bini sumantur & in eadem ra-
 tione, sit autem perturbata eorū propor-
 tio, etiam ex æ- : : : : :
 qualitate in ea- A B C D E F
 dem ratione e- 6 4 3 12 8 6
 runt.

Theorema 21. Propositio 23.

Primi inter se numeri minimi sunt omniū
 eandem cum eis ra- : : : : :
 tionem habentium. A B E C D

5 6 2 4 3
 H 2 Theo.

Theorema 22. Propositio 24.

Minimi numeri omni-	:	:	:	:	:
um eandem cum eis ra-	A	B	C	D	E
tionem habentiũ, pri-	8	6	4	3	2

mus sunt inter se.

Theorema 23. Propositio 25.

Si duo numeri sint pri mi inter se, qui alter	:	:	:	:
utrum illorum metitur	A	B	C	D
numerus, is ad reliquũ	6	7	3	4

primuserit.

Theorema 24. Propotio 25.

Si duo numeri ad quẽ	:	:	:	:	:
piam numerum primi	B	:	:	:	:
sint, an eundem primus	A	C	D	E	F
is quoque futurus est.	5	5	5	3	2
qui ab illis productus					
fuerit.					

Theorema 25. Pro-
positio 27.

Si duo numeri pirmi sint in-	:	:	:
ter se, q ab vno eorũ gignitur	A	C	D
ad reliquum primus erit.	7	6	3

Theorema 26. Propositio 28.

Si duo numeri ad duos numerosambo ad	:	:	:	:	:	:
vtrunque primi sint,	A	B	E	C	D	F
& qui ex eis gignen-	3	5	15	2	4	8
tur, primi inter se e-						
runt.						

Theore-

Theorema 27. Propositio 29.

Si duo numeri primi sint inter se, & multiplicās vterq; seipsum procreet aliquem, qui ex ijs producti fuerint, primi inter se erūt. Quod si numeri initio propositi multipli-
cantes eos qui producti sunt, effecerint aliquos, hi quoq; inter se primi erunt, & circa
extremos idem hoc
semper eueniet.

: : : : :
A C E B D F

3 6 27 4 16 63

Theorema 28. Propositio 30.

Si duo numeri primi sint inter se, etiam si mul vterq; ad vtrunq; illorum primus erit. Et si simul vterq; ad vnum aliquem eorum primus sit, etiam qui initio positi sunt numeri,
primi inter sunt erunt.

C

: : :

A B D

7 5 4

Theorema 29. Propositio 31.

Omnis primus numerus ad omnem numerum quem non metitur, primus est.

: : :

A B C

7 10 5

Theorema 30. Propositio 32.

Si duo numeri sese mutuo multiplicātes faciant aliquem, hūc aut ab illis productum metiatur primus quidam numerus, is alterum etiam metitur eorum qui initio positi erant.

: : : : :

A B C D E

3 6 12 3 4

H 3

Theo.

Theorema 31. Propositio 33.

Omnem compositum nume- : : :
rum aliquis primus metietur. A B C
27 9 3

Theorema 32. Propositio 34.

Omnis numerus aut primus est, : : :
aut cum aliquis primus metitur. A A
3 6 6

Problema 3. Proposi-
tio 35.

Numeris datis quocunque, reperire mi-
nimos omnium qui eandem cum illis ra-
tionem habeant.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ G \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ H \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ K \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ I \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ M \end{smallmatrix}$
6	8	12	2	3	4	6	2	3	4	3

Problema 4. Pro-
positio 36.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$
7	12	8	4	5

Duobus numeris
dati reperire quē
illi minimum me-
tiantur numerum.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ G \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ H \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ G \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ H \end{smallmatrix}$
6	9	12	9	2	5

Theo.

Theorema 33. Propositio 37.

Si duo numeri numerū
quempiam metiantur, &
minimus quem illi meti-
untur eundem metietur.

:	:	:	:
A	B	E	C
2	3	6	12

Problema 5. Pro-
positio 38.

Tribus numeris da-
tis reperire quem
minimum numerū
illi metiantur.

:	:	:	:	:	
A	B	C	D	E	
3	4	6	12	8	
:	:	:	:	:	
A	B	C	D	E	F
3	6	8	12	24	16

Theorema 34. Propositio 39.

Si numerum quispiam numerus metiatur,
mensus partem habe-
bit metienti cognomi-
nem.

:	:	:	:
A	B	C	D
12	4	3	1

Theorema 35. Propositio 40.

Si numerus partem habuerit quālibet, il-
lum metietur numerus
parti cognominis.

:	:	:	:
A	B	C	D
8	4	2	1

Problema 6. Propositio 41.

Numerum reperire,
qui minimus cūm
sit, datas habeat par-
tes.

:	:	:	:	:
A	B	C	G	H
2	3	4	12	10

EVCLIDIS ELEMENTVM OCTAVVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si sunt quotcūq; numeri deinceps proportionales, quorum extremi sint inter se, primi, mini-

mi sunt	$\begin{smallmatrix} : & : & : & : & : & : & : & : \end{smallmatrix}$
omnium	$\begin{smallmatrix} A & B & C & D & E & F & G & H \end{smallmatrix}$
eandem cum eis rationem habentium.	$\begin{smallmatrix} 8 & 12 & 18 & 27 & 6 & 8 & 12 & 18 \end{smallmatrix}$

Problema 1. Propositio 1.

Numeros reperire deinceps proportionales minimos, quotcūq; iusserit quispiam indata ratione.

$\begin{smallmatrix} : & : & : & : & : & : & : & : \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} A & B & C & D & E & F & G & H & K \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} 3 & 4 & 9 & 12 & 16 & 27 & 36 & 49 & 64 \end{smallmatrix}$

Theorema 2. Propositio 3.

Conuersa primæ.

Si sint quotcūq; numeri deinceps proportionales minimi habentium eandem cum eis rationem, illorum extremi sunt inter se primi.

$\begin{smallmatrix} : & : & : & : & : & : & : & : & : & : \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} A & B & C & D & E & F & G & H & K & L & M & N & O \end{smallmatrix}$
$\begin{smallmatrix} 27 & 16 & 48 & 64 & 3 & 4 & 9 & 12 & 16 & 27 & 36 & 48 & 64 \end{smallmatrix}$

Problema². Propositio 4.

Rationibus datis quocunque in minimis numeris reperire numeros deinceps minimos in datis rationibus.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$
A	B	C	D	E	F	H	G	K	L	N	X	M	O		
3	4	2	3	4	5	6	8	12	15	4	6	10	12		

Theorema 3. Propositio 5.

Plani numeri rationem inter se habent ex lateribus compositam.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$
A	L	B	C	D	E	F	G	H	K
18	22	32	3	6	4	8	9	12	16

Theorema 4. Propositio 4.

Si sint
quotli-
bet nu-
meri de-

inceps

proportionales, primus autem secundum non metiatur, neque alius quispiam vllum metietur.

H 5 The-

Theorema 5. Propositio 7.

Si sint quotcunque numeri deinceps proportionales, primus autem extremum metiatur, is etiam secundum metietur.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	B	C	D
4	6	12	24

Theorema 6. Propositio 8.

Si inter duos numeros medij continua proportione incident numeri, quot inter eos medij continua proportione incidunt numeri, tot & inter alios eandem cum illis habentes rationem medij continua proportionem incident.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	G	H	K	L	C	M	N	F
4	9	27	81	1	3	9	27	2	6	18	54

Theorema 7. Propositio 9.

Si duo numeri sint inter se primi, & inter eos medij continua proportionem incident numeri, quot inter illos medij continua proportionem incidunt numeri, tot idem & inter utrumque eorum ac unitatem deinceps medij continua proportionem incident.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	M	H	E	F	N	C	K	X	G	D	L	O	B
27	27	9	36	3	36	1	12	48	4	48	16	64	64

Theo-

Theorema 8. Propositio 10.

Si inter duos numeros & vnitatē continuē
 proportionales incidāt numeri quot inter
 vtrumque ipsorum & vnitatē deinceps me-
 dij continua
 proportionē
 incidunt nu-
 meri, totidē
 & inter illos
 medij conti-
 nua propor-
 tione incident.

$\vdots$ A	$\vdots$ K	$\vdots$ L	$\vdots$ B
27	36	48	64
E	H	G	
9	12	16	
D	C	F	
3	4		
	r		

Theorema 9. Propositio 11.

Duorum quadratorū numerorum vnus
 medius proportionalis est numerus: & qua-
 dratus ad quadra-
 tum duplicatam
 habet lateris ad la-
 tus rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ C	$\vdots$ E	$\vdots$ D	$\vdots$ B
9	3	12	4	16

Theorema 10. Propositio 12.

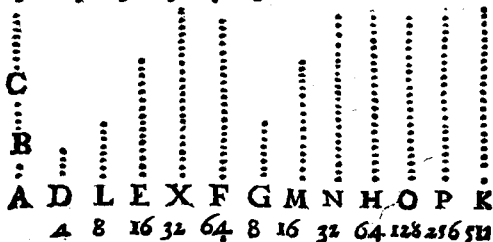
Duorum cuborum numerorū duo medij
 proportionales sunt numerorū duo medij
 cubum triplicatam habet lateris ad latus
 rationem.

$\vdots$ A	$\vdots$ H	$\vdots$ K	$\vdots$ B	$\vdots$ C	$\vdots$ D	$\vdots$ E	$\vdots$ F	$\vdots$ G
27	36	48	64	3	4	9	12	16

Theo.

Theorema 10. Propositio 13.

Si sint quotlibet numeri deinceps proportionales. & multiplicans quisq; seipsum faciat aliquos, qui ab illis producti fuerint, proportionales erūt, & si numeri primūm positi, ex suo in proceatos ductu faciāt aliquo, ipsi quoque proportionales erunt

Theorema 12. Propositio 14.

Si quadratus numerus quadratum numerū metiatur, & latus vnus metietur latus alterius. Et si vnus quadrati latus metiatur latus alterius, & quadratus quadratum metietur.

:	:	:	:	:
A	E	B	C	D
9	12	16	8	4

Theorema 13. Propositio 15.

Si cubus numerus cubum numerū metiatur, & latus vni⁹ metietur alterius latus. Et si latus vnus cubi latus alterius metiatur,

tum

tum cubus cubum metietur.

⋮ A	⋮ H	⋮ K	⋮ B	⋮ C	⋮ D	⋮ E	⋮ F	⋮ G
8	16	28	64	2	4	4	8	16

Theorema 14. Propositio 9.

Si quadratus numerus quadratum numerum non metiatur, neque latus vnus metietur alterius latus.

Et si latus vni⁹ quadrati non metiatur latus alterius, neque quadratus quadratum metietur.

⋮ A	⋮ B	⋮ C	⋮ D
9	16	3	4

Theorema 15. Propositio 17.

Si cubus numerus cubum numerum non metiatur, neque latus vnus latus alterius metietur.

Et si latus cubi alicuius latus alterius non metiatur, neque cubus cubum metietur.

⋮ A	⋮ B	⋮ C	⋮ D
8	27	9	11

Theorema 16. Propositio 18.

Duorum similium planorum numerorum vnus medius

proportionalis est numerus, & planus

⋮ A	⋮ G	⋮ B	⋮ C	⋮ D	⋮ E	⋮ F
12	18	27	2	6	3	9

ad planum duplicatam habet literis homologi-

logi ad latus homologum rationem.

Theorema 17. Propositio 19.

Inter duos similes numeros solidos, duo medij proportionales incidunt numeri: & solidus ad similem solidum triplicatam rationem habet lateris homologu ad latus homologum.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	N	X	B	C	D	E	F	G	H	K	M	L
8	12	18	27	2	2	2	3	3	3	4	6	9

Theorema 18. Propositio 20.

Si inter duos numeros vnus medius ppor-
tionalis incidat
numer⁹, similes
plani erunt illi
numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	B	D	E	F	G
18	24	33	3	4	6	8

Theorema 19 Propositio 21.

Si inter duos numeros duo medij propor-
tionales incidant numeri, similes solidi
sunt illi numeri.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	C	D	B	E	F	G	H	K	L	M
27	36	44	64	9	12	16	3	3	3	4

Theo-

Theorema 20. Propositio 22.

Si tres numeri deinceps sint proportionales, primus autem sit $\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
 quadratus, & tertius quadratus 9 15 25
 erit.

Theorema 21. Propositio 23.

Si quatuor numeri deinceps sint proportionales, primus $\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
 autem sit cubus, & quartus cubus erit. 8 12 18 27

Theorema 22. Propositio 25.

Si duo numeri rationem habeant inter se, quam quadratus numerus ad quadratum numerum, pri- $\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$
 mus autem sit $\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$ $\begin{smallmatrix} \vdots \\ D \end{smallmatrix}$
 quadratus erit, 4 6 9 16 24 36
 & secundus quadratus erit.

Theorema 23. Propositio 25.

Si numeri duo rationem inter se habeant, quam cubus numerus ad cubum numerum, primus autem cubus sit, & secundus cubus erit.

$\begin{smallmatrix} \vdots \\ A \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ E \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ F \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ B \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ C \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$	$\begin{smallmatrix} \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \\ \vdots \end{smallmatrix}$
8	12	18	27	64	95	140	216
							The

Theorema 24. Pro-
positio 26.

Similes plani numeri rationem inter se ha-
bent, quam quadratus
numerus ad quadratum
numerus. $\begin{matrix} \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots & \vdots \\ A & C & B & D & E & F \end{matrix}$
18 24 32 9 12 16

Theorema 25. Propo-
sio 27.

Similes solidi numeri rationem habent in-
ter se, quam cubus numerus ad cubum nu-
merum.

$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$	$\vdots$
A	C	D	B	E	F	G	H
16	24	26	54	8	12	18	27

ELEMENTI VIII. FINIS.

EVCLID

EVCLIDIS

ELEMENTVM

NONVM.

Theorema 1. Propositio 1.

Si duo similes plani numeri mutuò sese multiplicā-

tes quendā

procreent,

productus

quadratus

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
A	E	B	D		C
4	6	9	16	24	36

Theorema 2. Propositio 2.

Si duo numeri mutuò sese multiplicantes quadratum fa-

ciant, illi simi-

les sunt plani.

:	:	:	:	:	:
A		B	D		C
4	6	9	18	36	

Theorema 3. Propositio 3.

Si cubus numerus seipsum multiplicās pro-

creet ali-

quē, pro-

ductus cu-

buserit.

⋮	⋮	⋮	⋮	⋮	⋮
⊙	D	D	A		B
Vni	3	4	8	16	32
tas			I		

Theo-

Theorema 4. Propositio 4.

Si cubus numerus cubū
 numerum multiplicans A B D C
 quendam procreet, pro- 8 27 64 216
 creatus cubus erit.

Theorema 5. Propositio 5.

Si cubus numerus numerum quendam mul-
 tiplicans cubum pro-
 creet, & multiplica-
 tus cubus erit. 27 64 729 17 28

Theorema 6. Propositio 6.

Si numerus seipsum
 multiplicans cubum A B C
 procreet, & ipse cu- 27 729 19683
 bus erit.

Theorema 7. Propositio 7.

Si compositus numerus quendam numerū
 multiplicans quem-
 piam procreet, pro- A B C D E
 ductus solidus erit. 6 8 48 2 3

Theorema 8. Propositio 8.

Si ab vnitrate quotlibet numeri deinceps p-
 portionales sint, tertius ab vnitrate quadra-
 tus est, & vnū intermittentes omnes: quar-
 tus autē cubus, & duobus intermissis om-
 nes

nes: septimus verò cubus simul & æquadra-
tus, &
quinque Vni A B C D E F
intermis- tas 3 9 27 81 243 729
sis omnes.

Theorema 9. Propositio 9.

Si ab vnitate sint
quotcunque nu-
meri deinceps
proportionales,
sit autem quadra-
tus is qui vnita-
tem sequitur, &
reliqui oēs qua-
drati erūt. Quòd
si qui vnitatem
sequitur cubus
sit, & reliqui om-
nes cubi erunt.

531441	F	732969
59049	E	531441
6561	D	59049
729	C	6561
81	B	729
9	A	81
0		
vnitas.		

Theorema 10. Propositio 10.

Si ab vnitate numeri quotcunque propor-
tionales sint, non sit autē quadratus is qui
vnitatem
sequitur, Vni A B C D E F
neq; alius tas. 3 9 36 81 243 729
vllus qua-

dratus erit, demptis tertio ab vnitate ac om-
nibus

nibus vnum intermittentibus. Quòd si qui
vnitatem sequitur, cubus non sit, neque al-
lius vllus cubus erit, demptis quarto ab v-
nitate ac omnibus duos intermittenti-
bus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab vnitatem numeri quotlibet deinceps
proportionales sint, minor maiorem meti-
tur per quempiam
eorum qui in pro
portionalibus sunt
numeris.

. : : : :
A D C D E
1 2 4 8 16

Theorema 12. Propositio 12.

Si ab vnitatem quolibet numeri sint propor-
tionales, quot primorum numerorū vlti-
mum metiuntur, totidem & eum qui vni-
tati proximus est, metientur.

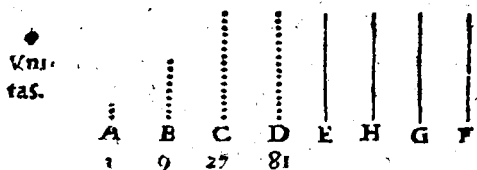
•
Vni-
tas. A B C D E H G F
 4 16 64 256 2 8 32 128

Theorema 13. Pro-
positio 13.

Si ab vnitatem sint quocunq; numeri deinceps
proportionales, primus autē sit qui v-
nitatem sequitur, maximū nullus alius me-
tie.

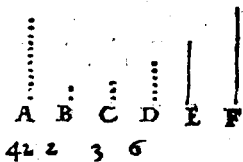
LIBER IX.

tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

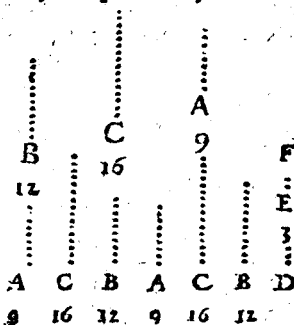
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiatur, nullus alius numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primò metiuntur.

Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri deinceps proportionales sint minimi, eadem cum ipsis habebunt rationem, duo quilibet compositi ad tertium primi erunt.

nibus vnum intermittentibus. Quòd si qui
vnitatem sequitur, cubus non sit, neque al-
lius vllus cubus erit, demptis quarto ab v-
nitate ac omnibus duos intermittenti-
bus.

Theorema 11. Propositio 11.

Si ab vnitatem numeri quotlibet deinceps
proportionales sint, minor maiorem meti-
tur per quempiam
eorum qui in pro
portionalibus sunt
numeris.

· · · · ·
A D C D E
1 2 4 8 16

Theorema 12. Propositio 12.

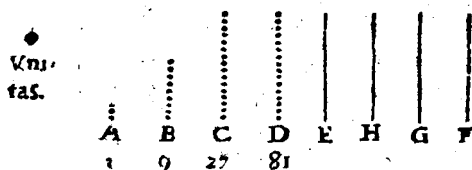
Si ab vnitatem quolibet numeri sint propor-
tionales, quot primorum numerorū vlti-
mum metiuntur, totidem & eum qui vni-
tati proximus est, metientur.

•
Vni-
tas. ·
A B C D E H G F
4 16 64 256 2 8 32 128

Theorema 13. Pro-
positio 13.

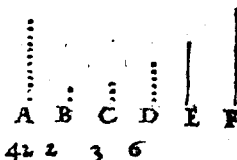
Si ab vnitatem sint quocunq; numeri deinceps
proportionales, primus autē sit qui v-
nitatem sequitur, maximū nullus alius me-
tie.

tietur, ijs exceptis qui in proportionalibus sunt numeris.

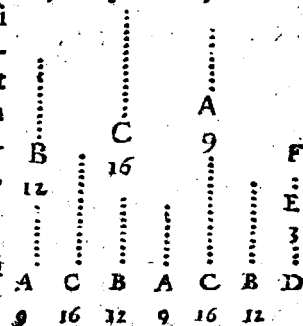
Theorema 14. Propositio 14.

Si minimum numerum primi aliquot numeri metiatur, nullus alius numerus primus illum metietur, ijs exceptis qui primò metiuntur.

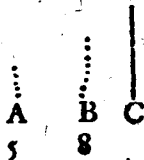
Theorema 15. Propositio 15.

Si tres numeri deinceps proportionales sint minimi, eadem cum ipsis habentium rationem, duo quilibet compositi ad tertium primi erunt.

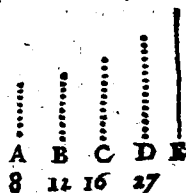
Theorema 16. propositio 16.

Si duo numeri sint inter se
primi, non se habebit quē-
admodum primus ad secū-
dum, ita secundus ad quē-
piam alium.

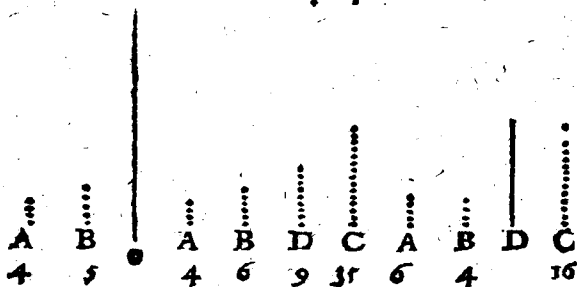
Theorema 17. Propositio 18.

Si sint quotlibet numeri
deinceps pportionales,
quorum extremi sint in-
ter se primi, non erit. quē
admodum primus ad se-
cundum, ita vltimus ad
quempiam alium.

Theorema 18. Propositio 18.

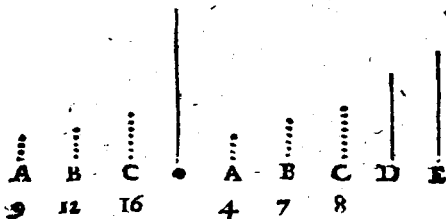
Duobus numeris datis, cōsiderare nosſitne
tertius illi inueniri proportionalis.

Theo.

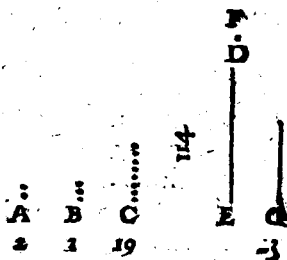
Theorema 19. Propositio 19.

Tribus numeris datis, considerare possit-
ne quartus illis reperiri proportionalis.

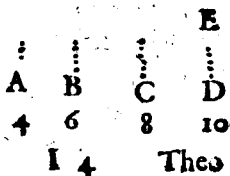
Theorema 20. Propositio 20.

Primi numeri
plures sunt qua-
cunque propo-
sita multitudine
primorum nu-
merorum.

Theorema 12. Propositio 12.

Si pares numeri quot
libet compositi sint,
totus est par.

Theo

Theorema 22. Propositio 22.

Si impares numeri quotlibet compositi sint, sit autem par illorum multitudo, totus par erit.

A	B	C	D	E
5	9	7	3	

Theorema 23. Propositio 23.

Si impares numeri quocunque compositi sint, sit autem impar illorum multitudo, & totus impar erit.

A	B	C	E
5	7	8	1

Theorema 24. Propositio 24.

Si de pari numero par deductus sit, & reliquus par erit.

A	B
6	4

Theorema 25. Propositio 25.

Si de pari numero impar deductus sit, & reliquus impar erit.

A	B	C	D
8	1	4	

Theorema 26. Propositio 26.

Si de impari numero impar deductus sit, & reliquus par erit.

A	B	C	D
4	6	1	

Theo

theorema 27. Propo-
sitio 27.

Si ab impari numero par abla-
tus sit, reliquus impar erit.

A	D	C
1	4	4

Theorema 28. Pro-
positio 28.

Si impar numerus parem A
multiplicâs, procreet quem-
piam, procreatus par erit.

A	B	C
3	4	21

Theorema 29. Propo-
sitio 29.

Si impar numerus imparẽ nu-
merum multiplicans quem-
dam procreet, procreatus im-
par erit.

A	B	C
3	5	15

Theorema 30. Propo-
sitio 30.

Si impar numerus parẽ nu-
merum metiatur, & illius
dimidium metietur.

A	C	B
3	6	18

Theorema 31. Pro-
positio 31.

Si impar numerus ad nu-
merum quẽpiam primus
sit, & ad illius duplum pri-
mus erit.

A	B	C	D
7	8	16	

I 5

Theo.

Theorema 32. Propositio 32.

Numerorum, qui à binario dupli sunt, vnusquisq; pariter par est tantum.

A	B	C	D
2	4	8	16

Theorema 33. Propositio 33.

Si numerus dimidiū impar habeat, pariter impar est tantum.

A
20

Theorema 34. Propositio 34.

Si par numerus nec sit dupl' à binario, nec dimidium impar habeat, pariter par eū, & pariter impar.

A
20

Theorema 35. Propositio 35.

Si sint, quotlibet numeri deinceps proportionales, detrahatur aut de secundo & vltimo æquales ipsi primo, erit quemadmodum secūdi excessus ad primū, ita vltimi excessus ad omnes qui vltimū antecedunt.

C	D	E
4	4	16

Theo.

EVCLIDIS
ELEMENTVM
DECIMVM.

DEFINITIONES.

I

Commensurabiles magnitudines dicuntur illæ, quas eadem mensura metietur.

2

Incommensurabiles verò magnitudines dicuntur, hæ quarum nullam mensuram communem contingit reperiri.

3

Lineæ rectæ potentia cōmensurabiles sunt, quarum quadrata vna eadem superficies siue area metitur.

4

Incommensurabiles verò lineæ sunt, quarum quadrata, quæ metiatur area communis, reperiri nulla potest.

5

Hæc cum ita sint, ostendi potest quòd quancunque linea recta nobis proponatur, existunt etiam aliæ lineæ innumerabiles eidem commensurabiles, aliæ item incommensurabiles, hæ quidem longitudine & poten-

potentia: illæ verò potentia tantum. Vocetur igitur linea recta, quantacumq; proponatur, ῥητὴ, id est rationali.

6

Lineæ quoq; illi ῥητῇ commensurabiles siue longitudine & potentia, siue potentia tantum, vocentur & ipsæ ῥηταί, id est rationales.

7

Quæ verò lineæ sunt incommensurabiles illi τῇ ῥητῇ, id est primo loco rationali, vocentur ἄλογοι, id est irrationales.

8

Et quadratum quod à linea proposita describitur, quam ῥητὴν vocari volumus, vocetur ῥητὸν.

9

Et quæ sunt huic commensurabilia, vocentur ῥητά.

10

Quæ verò sunt illi quadrato ῥητῷ scilicet incommensurabilia, vocentur ἄλογα, id est surda.

11

Et lineæ quæ illa incommensurabilia describunt, vocentur ἄλογοι. Et quidem si illa incommensurabilia fuerint quadrata, ipsa eorū latera vocabuntur ἄλογοι lineæ, quòd si quadrata quidem non fuerint, verū aliæ quæpiā superficies siue figuræ rectilineæ, tunc

tunc verò lineæ illæ quæ describunt quadrata æqualia figuris rectilineis, vocentur *αλογοι*.

Theorema 1. Propositio 1.

Duabus magnitudinibus inæqualibus propositis, si de maiore detrahatur plus dimidio, & rursus de residuo iterum detrahatur plus dimidio, idque semper fiat: relinquetur quædam magnitudo minor altera minore ex duabus propositis.

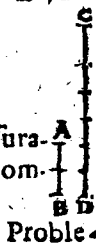
Theorema 2. Propositio 2.

Duabus magnitudinibus propositis inæqualibus, si detrahatur semper minor de maiore, alterna quadam detractione neque residuum unquam metiatur id quod ante se metiebatur, incommensurabiles sunt illæ magnitudines.

Problema 1. Propositio 3.

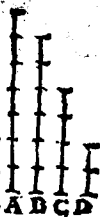
Duabus magnitudinibus commensurabilibus datis, maximam ipsarum communem mensuram reperire.

Problema

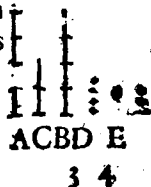
Problema 2. Propo-
sitio 4.

Tribus magnitudinibus cōmen-
surabilibus datis, maximam ipsa-
rū communē mensuram reperire.

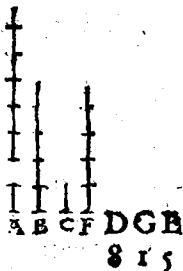
Theorema 3. Propo-
sitio 5.

Cōmensurabiles magnitudi-
nes inter se proportionē eam
habent, quam habet numerus
ad numerum.

Theorema 4. Pro-
positio 6.

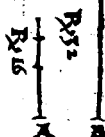
Si duæ magnitudines
proportionem eam ha-
bent inter se quam nu-
merus ad numerum,
commensurabiles sunt
illæ magnitudines.

Theo-

Theorema 5. Propositio 7.

Incommensurabiles magnitudines inter se proportionem non habēt, quam numerus ad numerum.

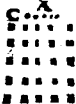

Theorema 6. Propositio 8.

Si duæ magnitudines inter se proportionem nō habēt quam numerus ad numerum, incommensurabiles illę sunt magnitudines.

Theorema 7. Propositio 9.

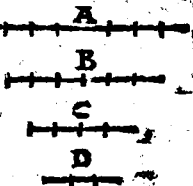
Quadrata, quę describuntur à rectis lineis lōgitudine cōmensurabilibus, inter se proportionem habent quā numerus quadratus ad alium numerum quadratū. Et quadrata habentia proportionē inter se quā quadratus numerus ad numerum quadratū, habent quoque latera lōgitudine commēsurabilia. Quadrata verò

quæ describuntur à lineis longitudine in cõmensurabilibus, proportionẽ non habent inter se, quam quadratus numerus ad numerum alium quadratum. Et quadrata non habentia proportionem inter se quam numerus quadratus ad numerum quadratum, neque latera habebunt longitudine cõmensurabilia.

Theorema 8. Propositio 10.

Si quatuor magnitudines fuerint proportionales, prima verò secundæ fuerit cõmensurabilis, tertia quoque quartæ cõmensurabilis erit, quòd si prima secundæ fuerit incommensurabilis, tertia quoque quartæ incommensurabilis erit.

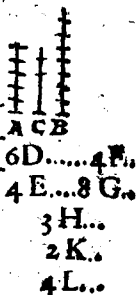
Problema 3. Propositio 11.

Propositæ lineæ rectæ (quam $\sigma\eta\lambda\upsilon$ vocari diximus) reperire duas lineas rectas incommensurabiles, hanc quidem longitudine tantum, illam verò non longitudine tantum, sed etiam potentia incommensurabilem.

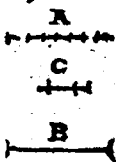
28 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
Theorema 6. Pro-
positio 12.

Magnitudines quæ eidem mag-
nitudini sunt commensurabi-
les, inter se quoque sunt com-
mensurabiles.

Theorema 10. Propositio 3.

Si ex duabus magnitudinibus
hæc quidem commensurabi-
lis sit tertiæ magnitudini, illa
verò eidem incommensura-
bilis, incommensurabiles sunt
illæ duæ magnitudines.

Theorema 11. Propositio 14.

Si duarum magnitudinum commensura-
bilibus altera fuerit incommensurabilis ma-
gnitudini alteri
cuiuspiam tertiæ, re-
liqua quoq; mag-
nitude eidem ter-
tiæ incommensu-
rabilis erit.

Theorema 12. Propositio 15.

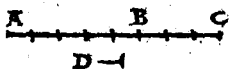
Si quatuor rectæ proportionales fuerint,
possit

possit autem prima plusquā secunda tanto quantum est quadratum lineę sibi commensurabilis longitudine: tertia quoque ponteris plusquam quarta tanto quantum est quadratum lineę sibi commensurabilis longitudine. Quod si prima possit plusquam secunda quadrato lineę sibi longitudine incommensurabilis: tertia quoque poterit plusquam quarta quadrato lineę sibi incommensurabilis longitudine.

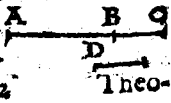
Theorema 13. Propositio 16.

Si duę magnitudines commensurabiles componantur, tota magnitudo composita singulis partibus commensurabilis erit, quod si tota magnitudo composita alterutri parti commensurabilis fuerit, illę duę quoque partes commensurabiles erunt.

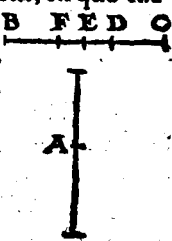
Theorema 14. Propositio 17.

Si duę magnitudines incommensurabiles componantur, ipsa quoque tota magnitudo singulis partibus componentibus incommensurabilis erit. Quod si tota alteri parti incommensurabilis fuerit, illę quoque primę magnitudines inter se incommensurabiles erunt.

Theorema 15. Propositio 18.

Si fuerint duæ rectæ lineæ inæquales, & quartæ parti quadrati quod describitur à minore æquale parallelogrammū applicetur secundū maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi: si præterea parallelogrammum sui applicatione diuidat lineā illam in partes inter se commensurabiles longitudine, illa maior linea tanto plus potest quam minor, quantū est quadratum lineæ sibi commensurabilis longitudine. Quod si maior quadratū lineæ sibi commensurabilis longius possit quam minor, tanto quantū est longitudine, & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem, ex qua maiore tantum excurrat extra

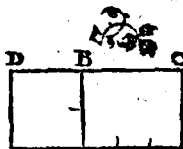

latus parallelogrammi, quantum est alterum latus ipsius parallelogrammi parallelogrammum sui applicatione diuidit maiorem in partes inter se longitudine commensurabiles.

Theorema 16. Propositio 19.

Si fuerint duæ rectæ inæquales, quartæ autem parti quadrati lineæ minoris æquale

se parallelogrammorum secundum lineam maiorem applicetur, ex qua linea tantum excurrat extra latus parallelogrammi, quantum est alterum latus eiusdem parallelogrammi: si parallelogrammum præterea sui applicatione diuidat lineam in partes inter se longitudine incommensurabiles, maior illa linea tantò plus potest quàm minor quantum est quadratum lineæ sibi maiori incommensurabiles longitudine. Quod si maior linea tantò plus possit quàm minor, quantum est quadratum lineæ incommensurabilis sibi longitudine: & præterea quartæ parti quadrati lineæ minoris æquale parallelogrammum applicetur secundum maiorem ex qua tantum excur-

Theorema 17. Propositio 20.

Superficies rectangula contenta ex lineis rectis rationalibus longitudine commensurabilibus se-

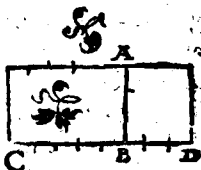
K 3

cundum.

cundum vnum aliquem modum ex antecedentis, rationalis est.

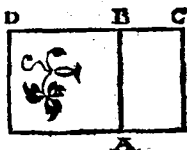
Theorema 18. Propositio 21.

Si ratiionale secundū lineam ratiōalem applicetur, habebit alterum latus lineam ratiōalem & cōmensurabilem longitudine lineæ cui ratiōnale parallelogrammum applicatur.

Theorema 39. Propositio 56.

Superficies rectangula contenta duabus lineis rectis rationalibus potentia tantum commensurabilibus, irrationalis est. Linea autem quæ illam superficiem potest, irrationalis & ipsa est: vocetur verò medialis.

Theorema 20. Propositio 23.

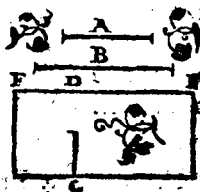
Quadrati lineæ medialis applicati secundum

dum

dum lineam rationalem, alterum latus est
linea rationalis, & incommensurabilis lon-
gitudine lineæ secundum quam applicatur.

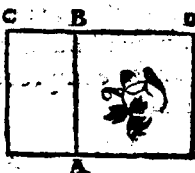
Theorema 21. Pro-
positio 24

Linea recta mediali com-
mensurabilis, est ipsa quo-
que medialis.

Theorema 22. Pro-
positio 25

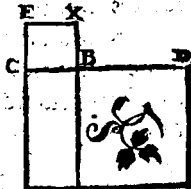
Parallelogrammum re-
ctangulum contentum ex
lineis medialibus longi-
tudine commensurabili-
bus, mediale est.

Theorema 23. Pro-
positio 26.

Parallelogrammum rectangulum compre-
heusum

duabus li-
neis me-
dialibus
potentia
rätum cō-
mensura-

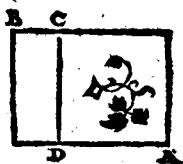
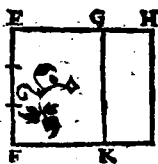
bilibus, vel N M G
rationale est, vel mediale.

K

Theo-

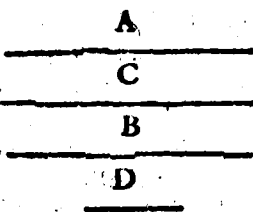
Theorema 24. Propositio 27.

Mediale
nō est ma-
ius quàm
mediale
superficie
rationali.

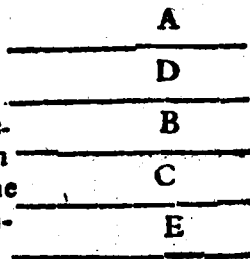
Problema 4. Pro-
positio 28.

Mediales lines inue-
nire potentia tantum
commensurabiles ra-
tionale comprehen-
dentes.

Problema 5. Pro-
positio 29.

Mediales lineas inue-
nire potentia tantum
commensurabiles me-
diale comprehenden-
tes

Pro-

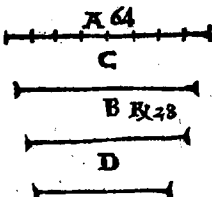
Problema 6. Propositio 30.

Reperire duas rationales
potentia tantum commē-
surabiles huiusmodi, vt
maior ex illis possit plus
quàm minor quadrato li-
neæ sibi commensurabi-
lis longitudine.

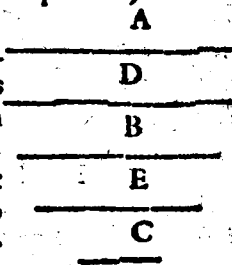
Problema 7. Propositio 31.

Reperire duas lineas medialis potentia tan-
tùm commensurabiles
rationalem superficiē
continētes, tales inquā
vt maior possit plus
quàm minor quadrato
lineæ sibi commēsurā-
bilis longitudine.

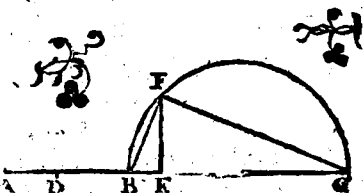
Problema 8. Propositio 32.

Reperire duas lineas
mediales potentia tan-
tùm commensurabiles
medialem superficiem
continentes, huiusmo-
di vt maior plus possit
quàm minor quadrato
lineæ sibi commensu-
rabilis longitudine.

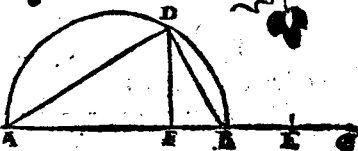
Problema 9. Propositio 33.

Réperire duas rectas poutentia incommensurabiles, quarum quadrata simul addita faciant superficiem rationalem, parallelogrammum verò ex ipsis constructum sit mediale.

Problema 10. Propositio 34.

Reperire lineas duas rectas potentia incommensurabiles conficientes compositum ex ipsarum quadratis mediale, parallelogrammum verò ex ipsis constructum sit rationale.

Problema 11. Propositio 85.

Reperire duas lineas rectas potentia incommensurabiles, conficientes id quod ex ipsarum quadratis componitur mediale, simulque

que parallelogrammū ex ipsis contentum,
mediale, quod præterea parallelogrammū
sit in-

cōmen.

furabile

compo-

to ex

quadra-

tis ipsa-

rum.

PRINCIPIVM SENARIO. rum per compositionem.

Theorema 25. Propositio 36.

Si duæ rationales potentia tantū commea-
furabilis. Voce
tur autem Bi. $\overline{A \quad 20 \quad B \quad 6 \quad C}$
nominum.

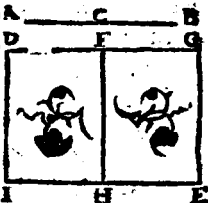
Theorema 26. Propositio 37.

Si duæ mediales potentia tantū commea-
furabiles rationale continentes componan-
tur, tota linea
est irrationalis. $\overline{A \quad B \quad C}$
lis, vocetur autem Bimediale prius.

The

Theorema 27. Propositio 38.

Si duæ mediales Potétia
tantum commensurabiles
mediale continentes com
ponantur, tota linea est ir
rationalis: vocetur autē
Bimediale secundum.

Theorema 28. Propositio 36.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum rationale. parallelogram
mum verò ex ipsis contentum mediale, tota
linea

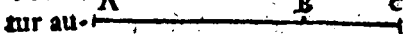

est irrationalis. Vocetur autē linea maior.

Theorema 39. Propositio 40.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
ipsarum quadratis mediale, id verò fit ex
ipsis, rationale, tota linea est irrationales.

Vocetur au-

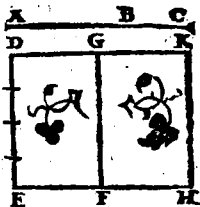

tem potens rationale & mediale.

Theorema 30. Propositio 41.

Si duæ rectæ potentia incommensurabiles
componantur, conficientes compositum ex
quadratis ipsarum mediale, & quod conti
netur

netur ex ipsis, mediale,
 & præterea incòmensu-
 rabile composito ex qua-
 dratis ipsarum tota linea
 est irrationalis. Vocetur
 autem potens duo me-
 dialia.

Theorema 31. Propositio 42.

Binominum in vnico tantum pũcto diuidi-
 tur in sua nomi-
 na, id est in li-
 neas ex quibus componitur.

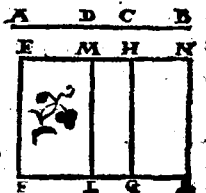

Theorema 32. Propositio 43.

Bimediale prius in vnico tantum puncto di-
 uiditur in sua no-
 mina.

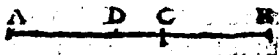
**Problema 33. Propo-
 sitio 44**

Bimediale secundum in
 vnico tantũ puncto diui-
 ditur in sua nomina.

**Problema 34. Pro-
 positio 45.**

Linea maior in vnico tantum in pũcto diui-
 ditur
 in sua
 nomina.

Theo-

Theorema 35. Propositio 46.

Linea potens rationale & mediale in vnico tantum

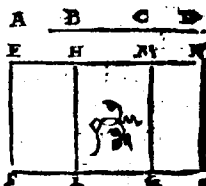
puncto

diuiditur in sua nomina.

Theorema 36 Pro-
positio 47

Linea potens duo media
lia in vnico tantum pun-
cto diuiditur in sua no-
mina.

DEFINITIONES.

secundæ.

Proposita linea rationali, & binomio diui-
so in sua nomina, cuius binomij maius no-
men, id est, maior portio possit. plusquam
minus nomen quadrato lineæ sibi, maiori
inquam nomini, commensurabilis longi-
tudine.

I.

Si quidē maius nomen fuerit commensura-
bile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur toto linea Binomum primum.

2

Si veró minus nomen, id est minor portio
binomij, fuerit commensurabile longitudi-
ne

ne propositæ lineæ rationali, vocetur tota
linea Binomium secundum.

3

Si verò neutrum nomen fuerit commensu-
rabile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur Binomium tertium.

Rursus si maius nomen possit plusquam mi-
nus nomen quadrato lineæ sibi incom-
mensurabilis longitudine.

4

Si quidem maius nomen est commensura-
bile longitudine propositæ lineæ rationali,
vocetur tota linea Binomium quartum.

5

Si verò minus nomen fuerit commensurabi-
le longitudine lineæ rationali, vocetur Bi-
nomium quintum.

6

Si verò neutrum nomen fuerit longitudi-
ne commensurabile lineæ rationali, voce-
tur illa Binomium sextum.

Proble. 12. Pro-
positio 48

Reperire Binomium pri-
mum.

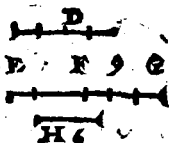
$$\begin{array}{r}
 D \\
 \hline
 D \quad 16 \quad F \quad 12 \quad G \\
 \hline
 H \\
 \hline
 12 \quad 4 \\
 A \dots C \dots B \\
 16
 \end{array}$$

Pre

Problema 13. Pro-
positio 49

9 3
A.....C...B
12

Reperire Binomium se-
cundum.

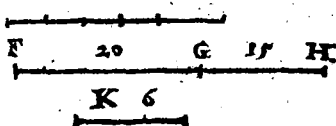
Problema 14. Pro-
positio 50.

15 5
A.....C....
20

D

.....
E

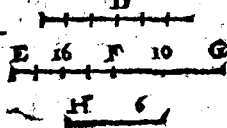
Reperi
re Bino
mium
tertiū.

Problema 15. Pro-
positio 51.

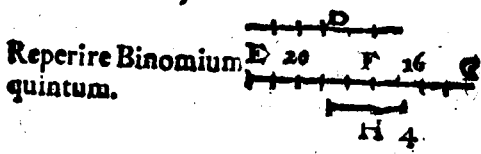
10 6
A.....C.....B
16
D

Repere Binomiū quar-
tum.

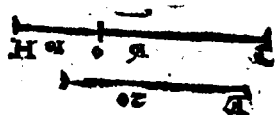
Proble.

Problema 16. Propositio 52. A.....C.....
 sitio 52 20 16 4

Probl. 17. Propositio 53. A.....C.....B
 sitio 53. 10 6 16
 D.....

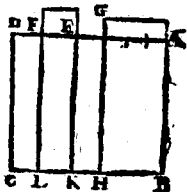
Reperire Binomium sextum.

Theorema 17. Propositio 54.

Si superficies conteta fuerit ex rationali & Bino

miopri-
 mo, li-
 nea que
 illa su-
 perfici.
 em po-
 test, est irrationalis, que Binomiu vocatur.

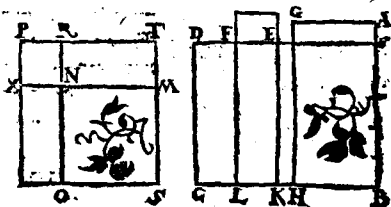

L

Theore-

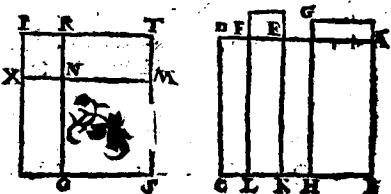
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies cõtenta fuerit ex linea ratio-
nali & Binomio secundo, linea potens illam
superfi-
cie est
irratio-
nalis
que Bi-
media-
le pri-
mum vocatur.

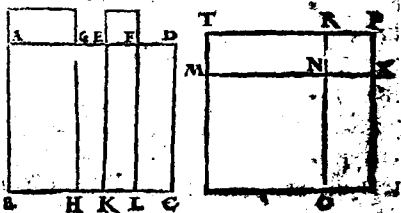
Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies cõtineatur ex rationali & Bi-
nomio
tertio,
linea q̃
illam su-
perfici-
em po-
test, est
irrationalis q̃ dicitur Bimediale secundum.

Theorema 40. Propositio 57.

Si su-
perfi-
cies
conti-
neatur
ex ra-
tionali
& Boin-
mio

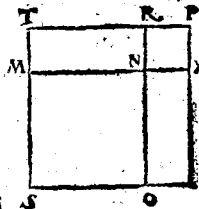
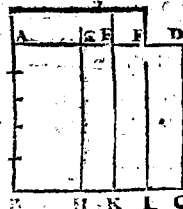
mio

mo quarto. linea potens superficiem illam
est irrationalis, quæ dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 38.

Si superficies contineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiem
potest

est ir-
ratio-
nalis,
quæ di-
citur
potens
ratio-
nale

nale & mediale.

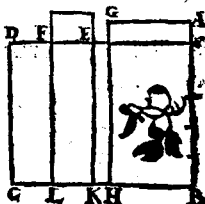
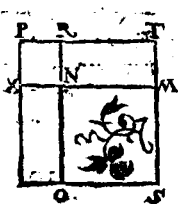
Theorema 42. Pro-
positio 39

Si superficies contineatur ex rationa-
li & Binomio sexto, linea quæ illam super-
ficiem potest est irrationalis, quæ dicitur

potens

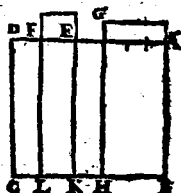
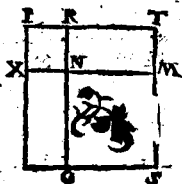
Theorema 38. Propositio 55.

Si superficies cōtenta fuerit ex linea ratio-
nali & Binomio secundo, linea potens illam
superfi-
cie est
irratio-
nalis
que Bi-
media-
le pri-
mum vocatur.

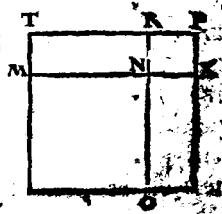
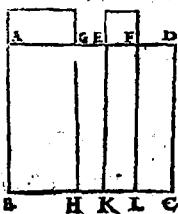
Theorema 39. Propositio 56.

Si superficies cōtineatur ex rationali & Bi-
nomio
tertio,
linea q̄
illam su-
perfici-
em po-
test, est
irrationalis q̄ dicitur Bimediale secunda.

Theorema 40. Propositio 57.

Si su-
perfi-
cies
conti-
neatur
ex ra-
tionali
& Boin

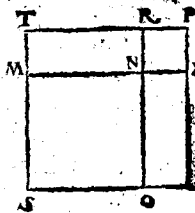
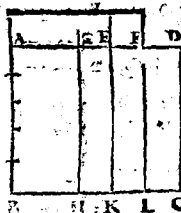
mio

in quarto. linea potens superficiem illam
est irrationalis, quæ dicitur maior.

Theorema 41. Pro-
positio 38.

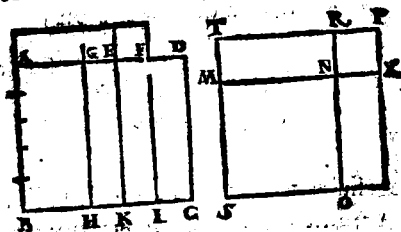
Si superficies contineatur ex rationali & Bi-
nomio quinto, linea quæ illam superficiem
potest

est ir-
ratio-
nalis,
quæ di-
citur
potens
ratio-
nale & mediale.

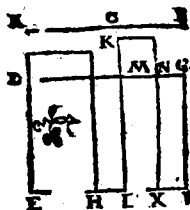
Theorema 42. Pro-
positio 39

Si superficies contineatur ex rationa-
li & Binomio sexto, linea quæ illam super-
ficiem potest est irrationalis, quæ dicitur
potens

Theorema 43. Pro-
positio 60.

- Quadratum Binomij se-
cundum lineam rationa-
lem applicatum, facit al-
terum latus Binomium
primum.

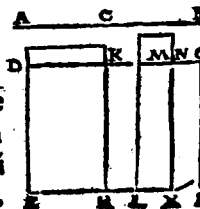
Theorema 44. Propo-
sitio 61.

Quadratū Bimedialis pri-
mi secundum rationalem
lineam applicatum, facit
alterum latus Binomium
secundum.

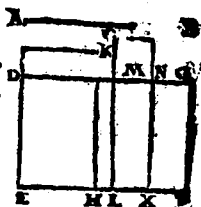
Theorema 45. Propo-
sitio 62.

Quadratū Bimedialis se-
cūdi secundū rationalem
applicatum, facit alterū
latus Binominū tertium.

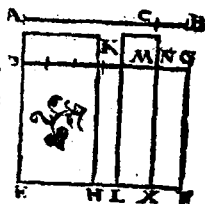
Theorema 46. Propositio 63

Quadratum lineæ maioris secundum lineam rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quartum.

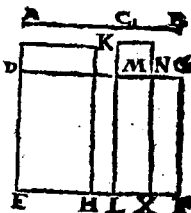
Theorema 47. Propositio 64.

Quadratum lineæ potentis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium quintum.

Theorema 48. Propositio 65

Quadratum lineæ potentis duo medialia secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum.

Theorema 49. Propositio 66.

Linea longitudine communisurabilis Binomio est & ipsa Binomium eiusdem ordinis.

A	E	B
C	E	D

Theorema 50. Propositio 67.

Linea longitudine com-
mensurabilis alteri bime-
dialum, est & ipsa bimed-
iale etiam eiusdem ordinis.

A	E	B
B	F	D

Theorema 51. Propo-
sio 68

Linea comensurabilis
lineæ maiori, est & ip-
sa maior.

A	E	B
C	E	D

Theorema 52. Propositio 69.

Linea comensurabilis lineæ potenti ratio-
nale & mediale, est &
ipsa linea potens ratio-
nale & mediale.

A	E	B
C	F	D

Theorema 53. Propositio 70.

Linea comensurabi-
lis lineæ potenti duo
medialia, est & ipsa li-
nea potens duo medi-
alia.

A	E	B

Theorema 54. Pro-
positio 71

Si duæ superficies rationalis & medialis si-
mul componantur, linea quæ totâ superfi-
ciem

eïem compositâ potest,
est vna ex quatuor irra-
tionalibus, vna ex quæ di-
citur Binomium, vel bi-
mediale primum. vel li-
nea maior, vel linea po-
tēs rationale & mediale.

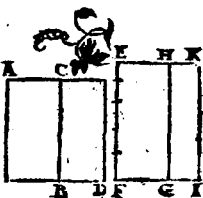
E H K

C

B D F G L

Theorema 55. Propositio 72.

Si duæ superficies me-
diales incommensurabi-
les simul componantur
fiunt reliquæ duæ lineæ
irracionales, vel bime-
diale secundum, vel li-
nea potēs duo medialia

SCHOLIUM.

*Binomium & cætera consequentes lineæ irraciona-
les, nequæ sunt eadem cum lineâ mediali, neque ipsæ
inter se.*

*Nam quadratum lineæ medialis applicatum secun-
dum lineam rationalem facit alterum latus lineam
rationalem, & longitudine incommensurabilem li-
nea secundum quam applicatur, hoc est, lineæ ratio-
nali, per 23.*

*Quadratum verò Binomij secundum rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus Binomium primum,
per 60.*

L 4

Quadra-

Quadratum verò Bimedialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium secundum, per 61

Quadratum verò Bimedialis secundi secundum rationalem applicatum; facit alterum latus Binomii tertium per 62.

Quadratum verò linea maioris secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomii quartum, per 63

Quadratum verò linea potètis rationale & mediale secundum rationalem applicatum, facit alterū latus Binomium quintum, per 64.

Quadratum vero linea potentis duo medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus Binomium sextum, per 65.

Cum igitur dicta latera, quæ latitudines vocantur, differant & à prima latitudine, quoniam est rationalis, cum inter se quoque differant, eo quia sunt Binomia diuersorum ordinum: manifestum est ipsas lineas irracionales, differentes esse inter se.

SECVN.

SECUNDVS ORDO AL- terius sermonis, qui est de de- tractione.

Principium senariorum per detractiōnem.

Theorema 57. Propo- sitio 74.

Si de linea rationali detrahatur rationalis
potentia tantum commensurabilis ipsi to-
ti, residua est irratio- $A \quad A \quad A$
nalis, vocetur autem $\text{—————} | \text{—————}$
Residuum.

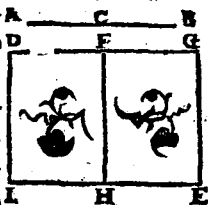
Theorema 56. Pro- positio 37.

Si de linea mediali detrahatur medialis
potentia tantum commensurabilis toti linea,
quæ verò detracta est cū tota contineat su-
perficiem rationalem, residua est irrationa-
lis. Vocetur autem $A \quad A \quad B$
Residuum media- $\text{—————} | \text{—————}$
le primum.

Theorema 58 Propo- sitio. 75.

Si de linea mediali detrahatur medialis
 $L \quad S$ poten-

rentia tantum commensurabilis toti, quæ verò detracta est, cum tota contineat superficiem medialem, reliqua est irrationalis. Vocetur autem Residuū mediale secundum

Theorema 57. Propositio 76

Si de linea recta detrahatur recta potentia incommensurabilis toti, compositum autem ex quadratis totius lineæ & lineæ detractæ sit rationale, parallelogrammum verò ex iisdem contentum sit mediale, reliqua linea erit irrationalis. A C B
Vocetur autem linea minor.

Theorema 58. Propositio 77.

Si de linea recta detrahatur recta potentia

tia incommensurabilis toti lineæ compo-
 situm autem ex quadratis totius & lineæ de-
 tractæ sit mediale, parallelogrammum ve-
 rò bis ex eisdem contentum sit rationale;
 reliqua lineæ est irrationalis. Vocetur au-
 tem lineæ faciens cum superficie rationa-
 li totam super- A C B
 ficiem media-
 lem.

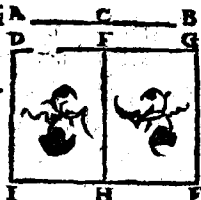
**Theorema 59. Propo-
 sitio 78.**

Si de lineæ recta detrahatur recta poten-
 tia incommensurabilis toti lineæ, compo-
 situm autem ex quadratis totius & lineæ
 detractæ sit mediale, parallelogrammum
 verò bis ex iisdem sit etiam mediale: præ-
 terea sint quadrata ipsarum incommensu-
 rabilia parallelogrammo bis ex iisdem con-
 tento, reliqua lineæ est irrationalis.

Vocetur autem lineæ faciens cum super-

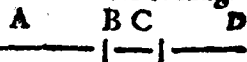
Sciis

ficie mediali
totam super
ficiem medi
alem.

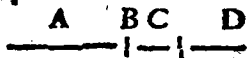
Theorema 60. Propositio 79.

Residue vnica tantum linea recta coniungitur rationalis, po-
tentia tantum com-
mensurabilis toti linea
rationalem.

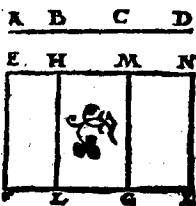
Theorema 61. Propositio 80.

Residuo mediali primo vnica tantum linea
coniungitur medialis, potentia tantum com-
mensurabilis toti, ip-
sa cum tota continens

Theorema 62. Pro-
positio 81.

Residuo mediali secun-
do vnica tantum coniun-
gitur medialis, potentia
tantum commensurabilia
toti ipsa cum tota conti-
nens mediale.

Theorema 63. Propositio 82.

Linee minori vnica tantum recta coniungi-
tur

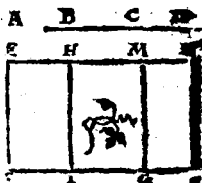
tur potentia incommensurabilis toti, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum rationale, id $A \quad B \quad C \quad D$
 verò parallelogram- $\text{---} | \text{---} | \text{---}$
 mum, quod bis ex ipsis fit, mediale.

Theorema 64. Propositio 83.

Lineæ facienti cum superficie rationali totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea recta potentia incommensurabilis toti, faciens autem cum tota compositum ex quadratis ipsarum, mediale, id verò quod fit $A \quad B \quad C \quad D$
 bis ex ipsis, rationale. $\text{---} | \text{---} | \text{---}$

Theorema 65. Propositio 84.

Lineæ cum mediāli superficie facienti totam superficiem medialem, vnica tantum coniungitur linea potētia toti incommensurabilis, faciens cum tota compositum ex quadratis ipsarum mediale, id verò quod fit $A \quad B \quad C \quad D$
 bis ex ipsis etiam mediale, & præterea faciens compositum ex quadratis ipsarum incommensurabile ei quod fit bis ex ipsis.

DE

146 VCLID. ELEMEN. GEOM.
DEFINITIONES.
TERTIAE

Proposita linea rationali & residuo.

1

Si quidem tota, nempe composita ex ipso residuo & linea illi coniuncta, plus potest quam coniuncta, quadrato lineæ sibi commensurabilis longitudine, fueritq; tota longitudine commensurabilis lineæ propositæ rationali, residuū ipsum vocetur Residuum primum.

2

Si verò coniuncta fuerit longitudine commensurabilis rationali, ipsa autem tota plus possit quam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, residuum vocetur Residuum secundū.

3

Si verò neutra linearū fuerit longitudine commensurabilis rationali, possit autem ipsa tota plusquam coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine commensurabilis, vocetur Residuum tertium.

Rursus si tota possit plus quam coniuncta quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis

4

Et quidem si tota fuerit longitudine commensurabilis

mensurabilis ipsi rationali, vocetur Residuum quartum.

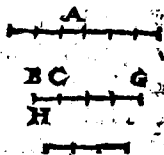
Si verò coniuncta fuerit longitudine comensurabilis rationali, & tota plus possit quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incomensurabilis, vocetur Residuum quintum.

6

Si verò neutra linearum fuerit comensurabilis longitudine ipsi rationali, fueritque tota potentior quàm coniuncta, quadrato lineæ sibi longitudine incommensurabilis, vocetur Residuum sextum.

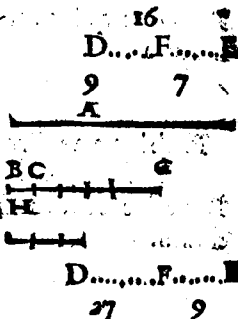
Problema 8. Propositionio 85.

Reperire primum Residuum.

Problema 19. Propositionio 86.

Reperire secundum Residuum.

Prob.

Problema 02. Pro-
positio 87.

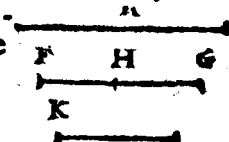
E.....

12

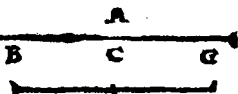
B.....E.....C

9 7

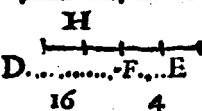
Reperire tertium Re-
siduum.

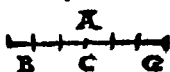
Probl. 21. Pro-
positio 88.

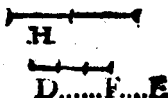
Reperire
quantum Resi-
duum.

Problema 22. Pro-
positio 89

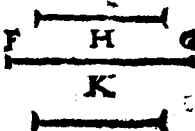

Reperire quintum Re-
siduum

Problema 23. Propo-
sitio 90.

Reperire sextum Resi-
duum.

E..... 13
Theo-B.....D.....C

Theorema 66. Propositio 91.

Si superficies contineatur ex linea rationali

& resi-

duo

primo

linea,

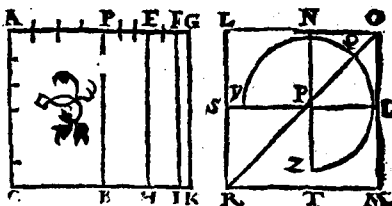
quæ il-

lam su-

perfi-

ciem potest,

est residuum.

Theorema 67. Propositio 92.

Si superficies cõtineatur ex linea rationali

& resi-

duo

secun-

do, li-

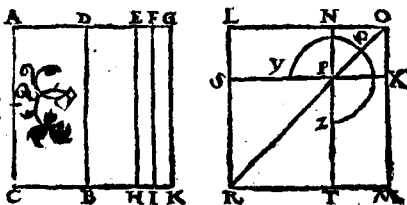
nea q̄

illam

supfi-

ciẽ potest,

est residuum mediale primum.

Theorema 68. Propositio 93.

Si super-

ficies cõ-

tinea-

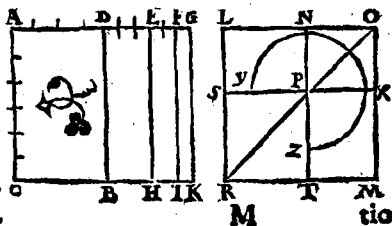
tur ex

linea ra-

tionali

& resi-

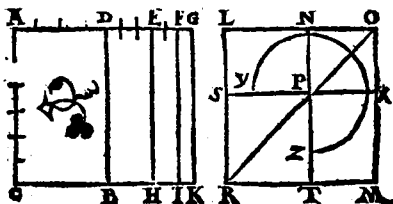
duo ter-

tio, linea quæ illam superficiem potest, est residuum mediale secundum.

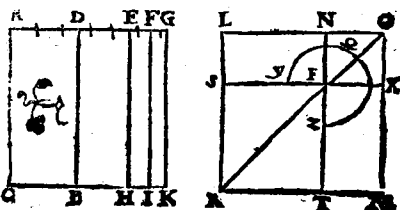
Theorema 69. Propositio 94.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo quarto, linea quæ illam superficiem potest, est linea minor.

Theorema 70. Propositio 95.

Si superficies contineatur ex linea rationali & residuo quinto, linea quæ illam superficiem potest, est ea quæ dicitur cum rationali superficie faciens totam medialem.

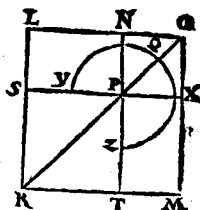
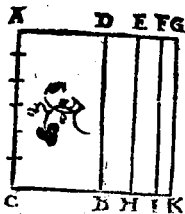

Theorema 71. Propositio 96.

Si superficies contineatur ex linea rationali &

& residuo sexto, linea quæ illam superficiẽ
põr,

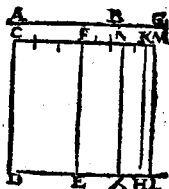
est ea
quẽdi
citur
faciẽs
cum
me-
diali

superficie totam medialem.

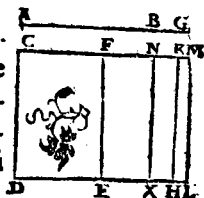
Theorema 72. Pro-
positio 97.

Quadratum residui secun-
dum lineam rationalem ap-
plicatum, facit alterum latus
residuum primum.

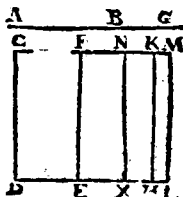
Theorema 73. Pro-
positio 98.

Quadratum residui me-
dialis primi secundũ ra-
tionalem applicatũ, fa-
cit alterum latus residuũ
secundum.

Theorema 74. Pro-
positio 99.

Quadratũ, residui me-
dialis secundi secundum
rationale applicatũ, fa-
cit alterũ latus residuum
tertium.

M 2 Theo-

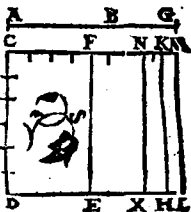
Theorema 75. Propositio 100.

Quadratū lineæ minoris secundum rationālē applicatum, facit alterū latus residuum quartū.

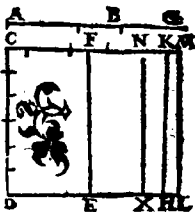
Theorema 76. Propositio 101.

Quadratū lineæ cum rationali superficie faciētis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum quintum.

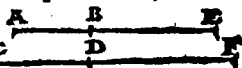
Theorema 77. Propositio 102.

Quadratum lineæ cum mediali superficie faciētis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum.

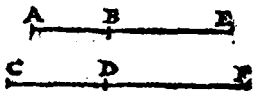
Theorema 78. Propositio 103.

Linea residuo commensurabilis longitudine, est & ipsa residuum, & eiusdem ordinis

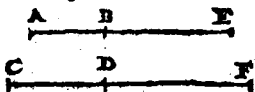
Theorema 79. Propositio 104.

Linea cōmensurabilis residuo mediali, est
& ipsa residuū me-
diale, & eiusdē or-
dinis.

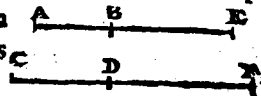
Theorema 80. Propositio 105.

Linea cōmēsurabi-
lis lineę minori, est
et ipsa linea minor

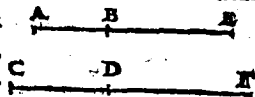
Theorema 81. Propositio 106.

Linea commensurabilis lineę cū rationa-
li superficie facienti totā mediale, est & ip-
sa linea cum rationa
li superficie faciens
totam medalem.

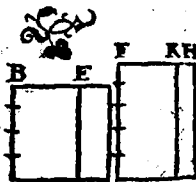
Theorema 82. Propositio 107.

Linea commēsurabilis lineę cū mediali
superficie facienti
totam medalem,
est & ipsa cum me-
diali superficie faciens totam medalem.

Theorema 83. Propositio 108.

Si de superficie rationali
detrahatur superficies
medialis, linea quę reli-
quā superficiem potest,
est alterutra ex duabus
irrationalibus, aut resi-
duum, aut linea minor.

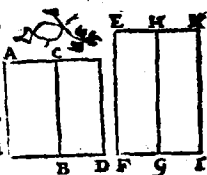

M 3

Theo.

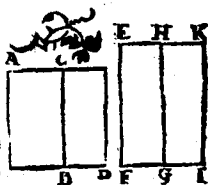
Theorema 84. Propositio 109.

Si de superficie media-
li detrahatur superfici-
es rationalis, aliæ duæ
irracionales, fiût, aut re-
siduum mediale primû
aut cû rationali superfi-
ciem faciens totam medialem.

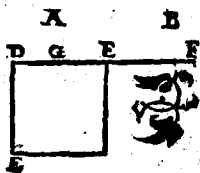
Theorema 85. Pro-
positio 110.

Si de superfîcie mediali detrahatur super-
ficies medialis q̃ sit in-
commensurabilis toti, re-
liquæ duæ fiunt irratio-
nales, aut residuum me-
diale secundum, aut cû
mediali superficie faci-
ens totam medialem.

Theorema 86. Pro-
positio 111.

Linea quæ Residuum di-
citur, nō est eadem cum
ea quæ dicitur Binomi-
um.

SCHO.

LIBER X.
SCHOLIVM.

155

Linea qua Residuum dicitur, & cetera quinque eã consequentes irrationales, neque linea mediali neque sibi ipsa inter se sunt eadem. Nam quadratum lineæ medialis secundum rationalem applicatum, facit alterum latus, rationalem lineam longitudine incommensurabilem ei, secundum quam applicatur, per 23.

Quadratum, verò residui secundum rationalem applicatū, facit alterū latus residuū primū, per 97.

Quadratum verò residui medialis primi secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum secundum, per 98.

Quadratum verò residui medialis secundi, facit alterum latus residuum tertium, per 99.

Quadratum verò lineæ minoris, facit alterū latus residuum quartum, per 100.

Quadratum verò lineæ cum rationali superficie facientis totam medialem, facit alterum latus residuum quintum, per 101.

Quadratum verò lineæ cum mediali superficie facientis totam medialem, secundum rationalem applicatum, facit alterum latus residuum sextum, per 102.

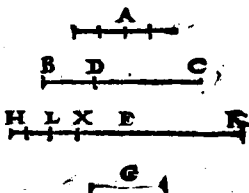
Cum igitur dicta latera, quæ sunt latitudines cuiusque parallelogrammi unicuique quadrato æqualis & secundum rationalem, applicati, differant & à primo latere, & ipsa inter se (nam à primo differunt : quoniam sunt resi-

dua non eiusdem ordinis) constat ipsas quoque, lineas irracionales inter se defferentes esse. Et quoniam demonstratum est, Residuum non esse idem quod Binomium, quadrata autem residui & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex residuis eiusdem ordinis cuius sunt & residua, quorum quadrata applicantur rationali: similiter & quadrata Binomij & quinque linearum irrationalium illud consequentium, secundum rationalem applicata, faciunt altera latera ex Binomij eiusdem ordinis, cuius sunt & Binomia, quorum quadrata applicantur rationali. Ergo lineae irracionales quae consequuntur Binomium, & quae consequuntur residuum, sunt inter se differētes. Quare dictae lineae omnes irracionales sunt numero 13.

1 Medialis.	primum.
2 Binomium.	10 Residuum mediale secundum.
3 Bimediale primum.	dum.
4 Bimediale secundum.	11 Minor.
5 Maior.	12 Faciens cum rationali superficie totam medialem
6 Potens rationale & mediale.	13 Faciens cum mediāli superficie totam medialem.
7 Potēs duo medialis.	
8 Residuum.	
9 Residuum mediale.	

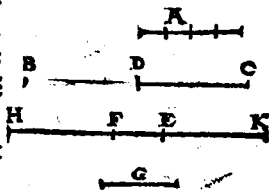
Theorema 87. Propositio 112.

Quadratū lineæ rationalis secundum Binomiū applicatū, facit alterum latus residuū, cuius nomina sunt cōmensurabilia Binomij nominibus, & in eadē proportionē præterea id quod fit Residuum, eundem ordinem retinet quem Binomium.

Theorema 88. Propositio 113.

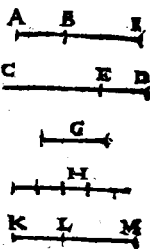
Quadratū lineæ rationalis secundum residuum applicatū, facit alterum latus Binomium, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē præterea id quod fit Binomiū, est eiusdem ordinis, cuius & Residuum.

Theorema 89 Propositio 114.

Si parallelogrammum contineatur ex residuo
M 5 duo

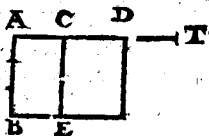
duo & Binomio, cuius nomina sunt commensurabilia nominibus residui & in eadē proportionē, linea quæ illam superficiem potest, est rationalis,

Theorema 90. Propositio 115.

Ex linea mediali nascuntur lineę irrationales innumera-

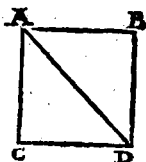
les, quarum nulla est dicta eadem sit.

Theorema 100. Propositio 116.

Propositū nobis esto demonstrare in figuris quadratis diametrum esse longitudine incommensurabilem ipsi lateri.

E...H..E
G...

EVCLIDIS ELEMENTVM

VNDECIMVM, ET
SOLIDORVM.

prim m.

DEFINITIONES.

1

Solidum, est quod longitudinem, latitudinem, & crassitudinem habet.

2

Solidi autem extremum est superficies.

3

Linea recta est ad planum recta. cum ad rectas oēs lineas, à quibus illa tangitur, quæque in propositio sunt plano, rectos angulos efficit.

4

Planum ad planum rectum est, cum rectæ lineæ, quæ cōmuni planorum sectioni ad rectos angulos in vno planorum ducūtur, alteri plano ad recte sunt angulos.

5

Rectæ lineæ ad planū in linatio, acutus est angulus, ipsa insistente linea & adiūcta altera cōprehēsus, cum à sublimi rectæ illius us lineæ termino deducta fuerit ppendicularis,

laris, atq; à puncto quod perpendicularis in ipso plano fecerit, ad propositę illius lineę extremum, quod in eodem est plano, altera recta linea fuerit adiuncta.

6

Plani ad planũ inclinatio, acutus est angulus rectis lineis contentus, quę in utroque planorum ad idem communis sectionis punctũ ductę, rectos ipsi sectioni angulos efficiunt.

7

Planum similiter inclinatum esse ad planum, atq; alterum ad alterum dicitur, cum dicti inclinationum anguli inter se sunt quales.

8

Parallela plana, sunt quę eodem non incidunt, nec concurrunt.

9

Similes figurę solidę, sunt quę æqualibus planis, multitudine æqualibus continentur,

10

Æquales & similes figurę solidę sunt, quę similibus planis, multitudine & magnitudine æqualibus continentur.

11

Solidus angulus, est plurium quàm duarũ linearum, quę se mutuò contingant, nec in eadem sint superficie, ad omnes lineas inclinatione.

Aliter.

Aliter.

Solidus angulus, est qui pluribus quā duobus planis angulis, in eodem non cōsistentibus plano, se ad vnum punctum collectis continetur.

12

Pyramis, est figura solida quæ planis continetur, ab vno plano ad vnum punctū collecta.

13

Prisma, figura est solida quæ planis continetur, quorum aduersa duo sunt & æqualia & similia & parallela, alia verò parallelogramma.

14

Sphæra est figura, quæ cōuerso circum quiescentem diametrum semicirculo continetur, cū in eundem rursus locū restitutus fueris, vnde moueri cœperat.

15

Axis autem sphæræ, est quiescēs illa linea circum quam semicirculus conuertitur.

16

Centrum verò Sphærę est idem, quod & semicirculi.

17

Diameter autem Sphæræ, est recta quædam linea per centrum ducta, & vtrinque à sphærę superficie terminata.

Cenno

18

Cōnusest figura, quæ conuerso circū quiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, orthogonio triangulo continetur; cū in eundem rursus locum illud triangulum restitutum fuerit, vnde moueri cœperat. Atq; si quiescens recta linea æqualis sit alteri, quæ circum rectū angulum conuertitur, rectangulus erit Cōnus: si minor, amblygonius: si verò maior, oxygonius.

19

Axis autem Cōni, est quiescens illa linea, circum quam triangulum vertitur.

20

Basis verò Cōni, circulus est, qui à circūducta linea recta describitur.

21

Cylindrus figura est, quæ conuerso circum quiescens alterum latus eorum quæ rectum angulum continent, parallelogrammo orthogonio comprehenditur, cum in eūdem rursus locum restitutum fuerit illud parallelogrammū, vnde moueri cœperat.

22

Axis autem Cylindri, est quiescens illa recta linea, circum quam parallelogrammum vertitur.

23

Bases verò cylindri, sunt circuli à duobus ad-

aduersus lateribus quæ circum aguntur,
descripti.

24

Similes conï & cylindri, sunt quorû & axes
& basium diametri proportionales sunt.

25

Cubus est figura solida, quæ sex quadratis
æqualibus continetur.

16

Tetraedum ex figura, quæ triangulis qua-
tuor æqualibus & æquilateris continetur.

17

Octaedrû figura est solida, quæ octo trian-
gulis æqualibus & æquilateris continetur.

28

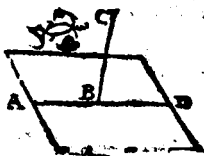
Dedecaedrum figura est solida, quæ duo-
delim pentagonis æqualibus, æquilateris
& æquiangulis continetur.

29

Eicosaedrum figura est solida, quæ triangu-
lis viginti æqualibus & æquilateris conti-
netur.

Theorema I. propo-
sitio I.

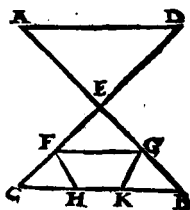
Quædã rectę lineę pars
in subiecto quidem non
est plano, quædam verò
in sublimi.

Theo

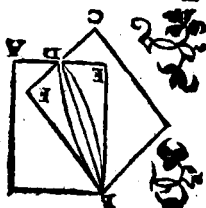
Theorema 2. Propositio 2.

Si duę rectę lineę se mutuò secēt, in vno sūt plano : atque triangulum omne in vno est plano.

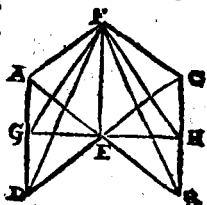
Theorema 3. Propositio 3.

Si duo plana se mutuò secent, communis eorū sectio est recta linea.

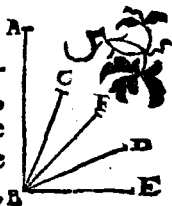
Theorema 4 Propositio 4.

Si recta linea rectis duabus lineis se mutuò secantibus, in cōmuni sectione ad rectos angulos insistat illa ducto etiam per ipsas plano ad angulos rectos erit.

Theorema 5. Propositio 5.

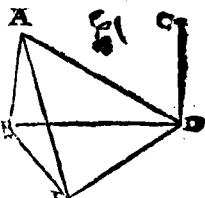
Si recta linea rectis tribus lineis se mutuò tangentibus, incommuni sectione ad rectos angulos insistat, illę tres rectę in vno sunt plano.

Theo.

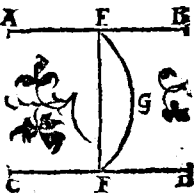
Theorema 6. Propositio 6.

Si duæ rectæ lineæ eidẽ plano ad rectos sint angulos, parallelæ erunt illæ rectæ lineæ

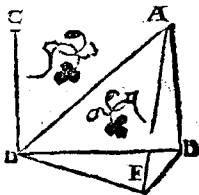
Theorema 7. Propositio 7.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, in quarũ vtraque sumpta sint quælibet pũcta, illa linea quæ ad hæc puncta adiungitur, in eodem est cũ parallelis plano.

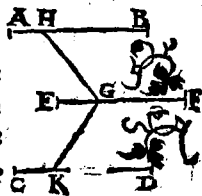
Theorema 8. Propositio 8.

Si duæ sint parallelæ rectæ lineæ, quarum altera ad rectos cuidam plano sit angulos, & reliqua eidẽ plano ad rectos angulos erit

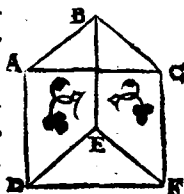
Theorema 9. Propositio 9.

Quæ eidem rectæ lineæ sunt parallelæ, sed nõ in eodem cũ illa plano, hæc quoque sunt inter se parallelæ.

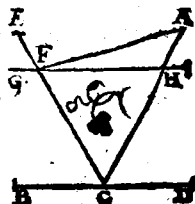
Theorema 10. Propositio 10.

Si duę rectę lineę se mutuò tangētes ad duas rectas se mutuò tangētes sint parallelę, non autem in eodem plano, illę angulos æquales comprehendent.

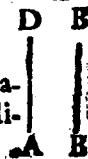
Problema 1. Propositio 11.

A dato sublimi puncto, in subiectum planū perpendicularē rectam lineam ducere.

Problema 2. Propositio 12.

Dato plano, à puncto quod in illo datum est, ad rectos angulos rectam lineam excitare.

Theorema 11. Propositio 13.

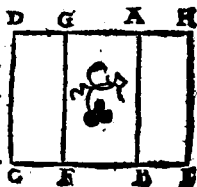
Dato plano, à puncto quod in illo datum est, duę rectę lineę ad rectos angulos non excitabuntur ad easdem partes.

Theo-

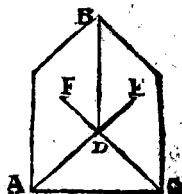
Theorema 16. Propositio 18.

Si recta linea plano cuiuspiam ad rectos sit angulus, illa etiam omnia que per ipsam plana, ad rectos eidem plano anguloserunt.

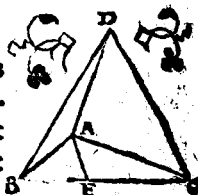
Theorema 17. Propositio 19

Si duo plana se mutuò se cantia plano cuidã ad rectos sint angulos communis etiam illorum sectio ad rectos eidem plano anguloserit.

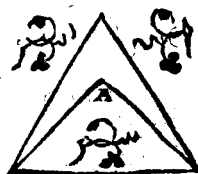
Theorema 18. Propositio 20.

Si angulus solidus planis tribus angulis contineatur, ex his duo quilibet ut assumpti tertio sunt maiores.

Theorema 19. Propositio 21.

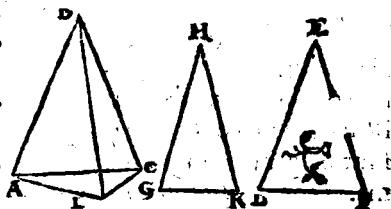
Solidus omnis angulus minoribus continetur, quàm rectis quatuor angulis planis.

Theo-

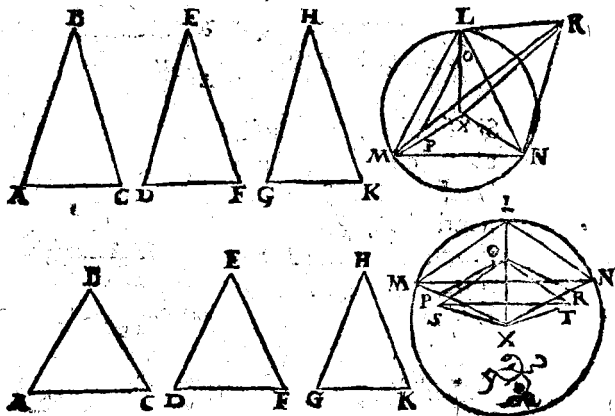
Theorema 20 Propositio 22.

Si plani tres anguli equalibus rectis contineatur lineis, quorū duo ut libet assumpti, tertio sint maiores, triangulum constitui potest ex lineis æquales, illas rectas coniungentibus.

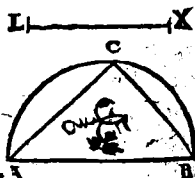

Problema 3. Propositio 23.

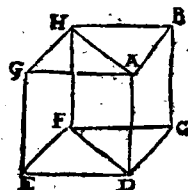
Ex planis tribus angulis, quorū duo ut libet assumpti tertio sint maiores, solidū angulum constituere. Decet autem illos tres angulos rectis quatuor esse minores.

Theorema 21. Propositio 24.

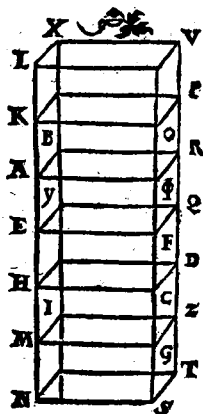

Si solidum parallelis planis contineatur, aduersa illius plana & æqualia sunt & parallelogramma.

Theorema 22. Propositio 25.

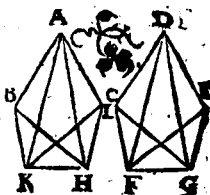
Si solidum parallelis planis contentum plano secetur aduersis planis parallelo, erit quemadmodum basis ad basim, ita solidum ad solidum.

Proble-

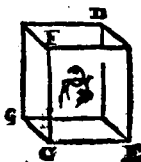
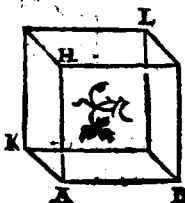
Problema 4. Propositio 26.

Ad datam rectam lineam
eiusque punctum, angu-
lum solidum constitu-
ere solido angulo dato
equalem.

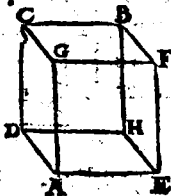
Problema 5. Propositio 27.

Ad data recta, dato solido parallelis planis
comprehensio simile & similiter positum
solidum
paralle-
lis plan-
is con-
tētum
descri-
bere.

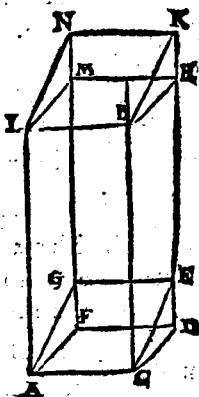
Theorema 23. Propositio 28.

Si solidum parallelis planis comprehensum
ductor per aduersorum planorum diag-
nios pla-
no se-
ctū sit,
istud so-
lidum
ab hoc
plano
bifariam secabitur.

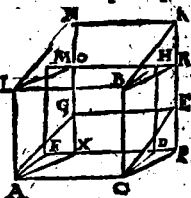
Theorema 34. Pro-
positio 29.

Solida parallelis planis
comprehēsa, quę super
eandem basim, & in ea-
dē sunt altitudine, quo-
rum insistentes lineę in
ijsdem collocantur re-
ctis lineis, illa sūt inter
se æqualia.

Theorema 25. Pro-
positio 30.

Solida parallelis planis circumscripta, quę
super eandē basim & in
eadē sūt altitudine, quo-
rum insistentes lineę nō
in ijsdem reperiuntur re-
ctis lineis, illa sunt inter
se æqualia.

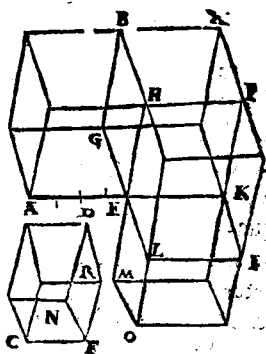

Theorema 26. Pro-
positio 31.

Solida parallelis planis circumscripta, quę
in

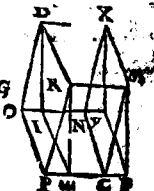
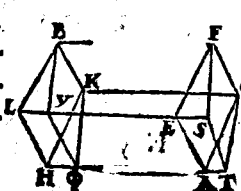
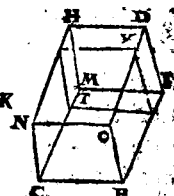
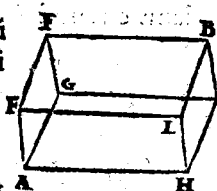
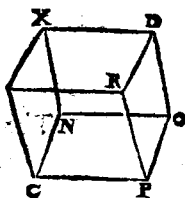
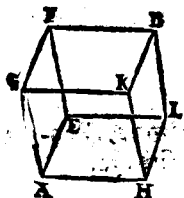
Theor 28. Pro-
positio 33.

Similia solida pa-
rallelis, planis
circūscripte ha-
bēt inter se ratio-
nē homologorū
laterum triplica-
tam

Theor. 29. Pro-
positio 24

Aequa-
lium so-
lidorū
paralle-
lis pla-
nis cōte-
torum
bases cū
altitudi-
nibus
reci-
procan-
tur. Et
solida
paralle-
lis pla-
nis con-
tenta;
quorū

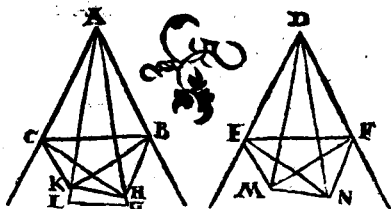

utrumque cum altitudinibus reciprocantur, illa sunt æqualia.

Theorema 30. Propositio 35.

Si duo plani sint anguli æquales, quorum verticibus sublimes rectæ lineæ insistant, quæ cum lineis primò positis angulos contineant æquales, vtrunq; vtriq; in sublimibus autem lineis quælibet sumpta sint puncta, & ab his ad plana in quibus consistunt anguli primum positi, ductæ sint perpendiculares, ab earum verò punctis, quæ in planis signata fuerint, ad angulos primum positos ad

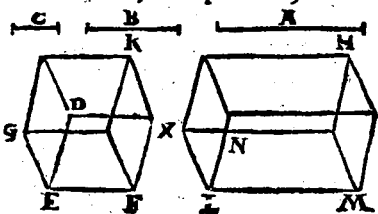
iunctæ
sint
rectæ
lineæ,
hæ cū
subli-

mibus æquales angulos comprehendent.

Theorema 31. Propositio 36.

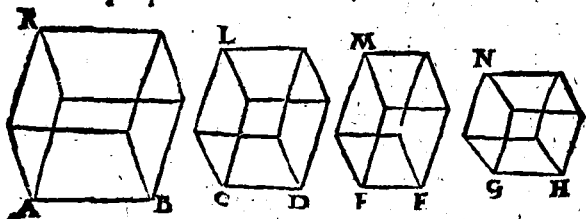
Si re-
ctæ
tres
lineæ
sint
pro-
por-
tionales, quòd

ex his tribus fit solidum parallelis planis contentum, æquale est descripto à media linea solido parallelis planis comprehenso, quod æquilaterum quidem sit, sed ante dicto æquiangulum.

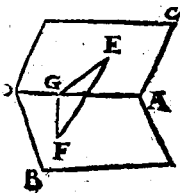
Theorema 32. Propositio 37.

Si rectæ quatuor lineæ sint proportionales, illa quoque solida parallelis planis contenta, quæ ab ipsis lineis & similia & similiter describuntur, proportionalia erunt. Et si solida parallelis planis comprehensa, quæ & similia & similiter describuntur, sint proportionalia, illæ quoque rectæ lineæ proportionales erunt.

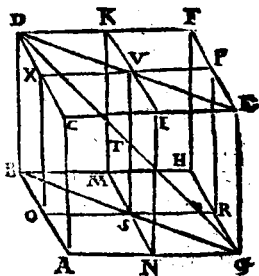
Theorema 33. Propositio 38.

Si planum ad planum rectū sit, & à quodā puncto eorū quæ in vno sunt planorū perpendicularis ad alterum ducta sit, illa quæ ducitur perpendicularis, in communē cadet planorū sectionē.

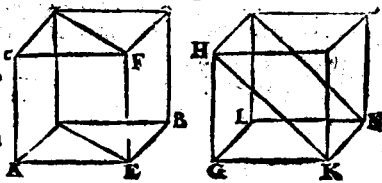
Theo.

Theorema 34. Propositio 39.

[illegible]

Theorema 35. Propositio 40.

Si duo sint æqualis altitudinis prismata, quorū hoc quidem basim habeat parallelogrammū, illud verò triangulum, sit autem parallelogrammū triāguli duplū, illa prismata erunt æqualia.

EVCLIDIS ELEMENTVM

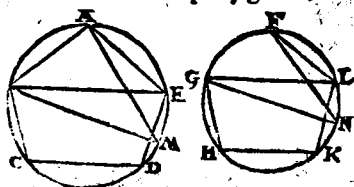
DVODECIMVM.

ET SOLIDORVM.

secundum.

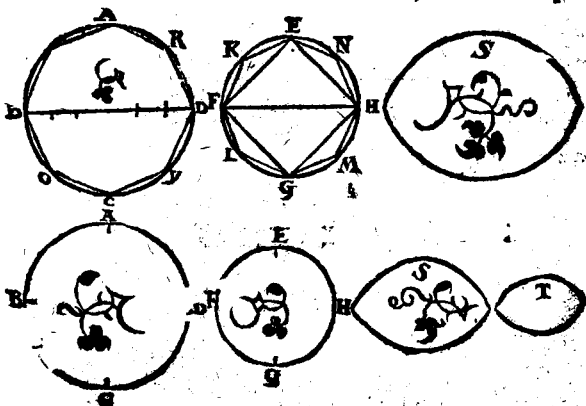
Theorema 1. Propositio 1.

Similia quæ sunt in circulis polygona, fractione habent inter se, quam descripta à diametris quadrata.

Theorema 2. Propositio 2.

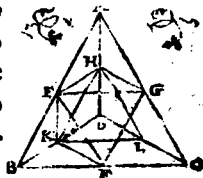
Circuli eam inter se rationem habent, quæ

descripta à diametris quadrata.

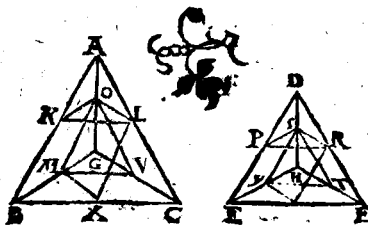
Theorema 3. Propositio 3.

Omnis pyramis trigonam habens basim, in duas diuiditur pyramidas non tantum æquales & similes inter se, sed toti etiam pyramidi similes, quarum trigonæ sunt bases, atq; in duo prismata equalia, quæ duo prismata dimidio pyramidis totius sunt maiora.

Theorema 4. Propositio 4.

Si duæ eiusdem altitudinis pyramides trigonas habeant bases, sit aut illarum vtraque diuisa & in duas pyramidas inter se equalles totiq; similes, & in duo prismata equalia, ac eodem modo diuidatur vtraque pyramidum quæ ex superiore diuisione natæ sunt, idque perpetuò fiat: quemadmodum se habet vnus pyramidis basis ad alterius pyramidis basim, ita & omnia quæ in vna pyra.

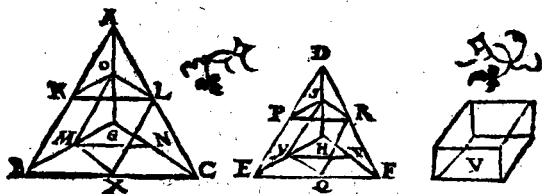

uide

midē prismata, ad omnia quæ in altera pyramide, prismata multitudine æqualia.

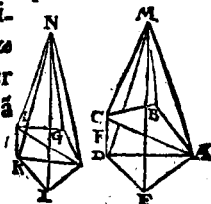
Theorema 5. Propositio 5.

**Pyramides eiusdem altitudinis, quarū tri-
gonæ sunt bases, eam inter se rationem ha-
bent, quàm ipsæ bases.**

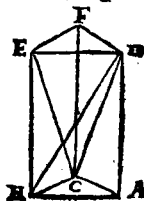
Theorema 6. Propositio 6.

**Pyramides eiusdē alti-
tudinis, quarumpolygo-
næ sunt bases, eam inter
se rationem habent, quā
ipsæ bases.**

**Theorema 7. Pro-
positio 7.**

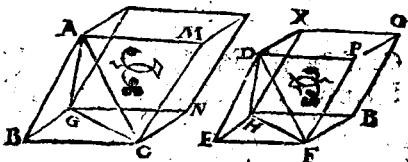
**Omne prisma trigonā
habēs basim, diuiditur
in tres pyramides inter
se æquales, quarum tri-
gonæ sunt bases**

The-

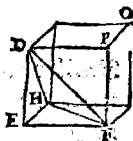
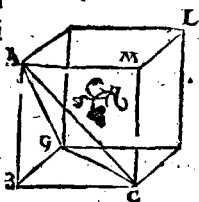
Theorema 8. Propositio 8.

Similes pyramides qui trigonas habent bases, in tripli-
cata
sūt ho-
molo-
gorū
laterū
ratiōe

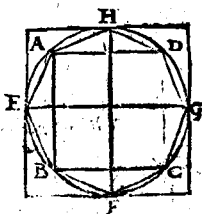
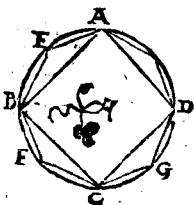
Theorema 9. Propositio 9.

Aequaliū pyramidum & trigonas bases habentium reciprocantur bases cum altitudinibus. Et quarū pyramidum trigonas bases habentium reciprocatur bases cū altitudinibus, illæ sunt æquales.

Om- Thorema 10. Propositio 10.

nis cō
n^o ter-
tia
pars
est cy-
lindri
eandē

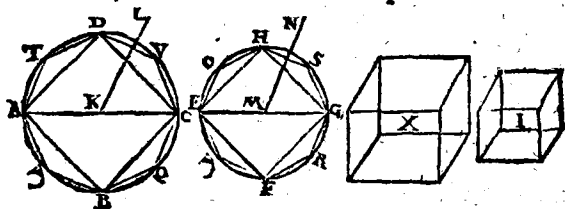
O

cum

182 EVCLID. ELEMEN. GEOM.
cum ipso cōno basim habentis, & altitudi-
nem æqualem.

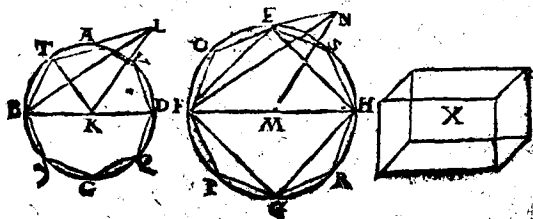
Theorema II. Pro-
positio II.

Cōni & cylindri eiusdem altitudinis, eam
inter se rationem habent, quam bases.

Theorema I2. Pro-
positio I2.

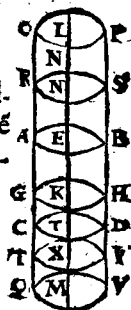
Similes cōni & cylindri, triplicatā habent
inter se rationem diametrorum, quæ sunt
in basibus.

Theo-

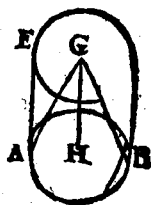
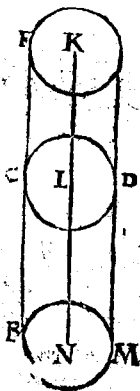
Theorema 13. Propositio 13.

Si cylindrus plano sectus sit aduersis planis parallelo, erit quæ admodum cylindrus ad cylindrum, ita axis ad axem.

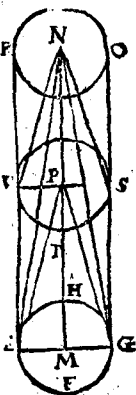
Theorema 14. Propositio 14.

Coni & cylindri qui in æqualibus sunt basi- bus, eam habent in- ter se ra- tionem, quam al- titudines

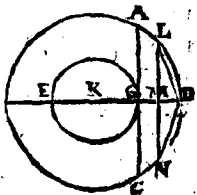
Theorema 15. Propositio 15.

Aequalium conorum & cylindrorū bases
cū altitudinib⁹ recipro-
cantur. Et
quorum
conorū &
cylindro-
rum bases
cum alti-
tudinibus
recipro-
cantur, illi
sunt æqua-
les.

Theorema 1. Propositio 16.

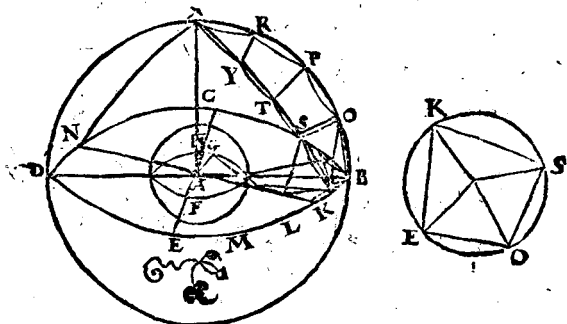
Duobus circulis circū idem centrum con-
sistentibus, in maiore
circulo polygonum æ-
qualium pariumque la-
terum inscribere, quod
minorem circulū non
tangat.

Pro-

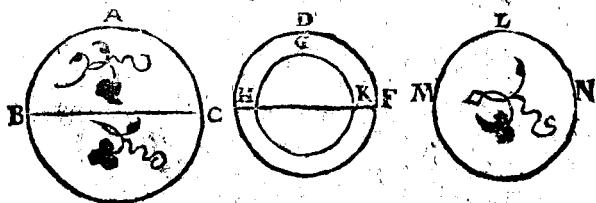
Problema 2-Propositio 17.

Duabus sphæris circum idem centrum consistentibus, in maiorem sphæra solidum polyedrum inscribere, quod minoris sphære superficiem non tangat.

Theorema 16-Propositio 18.

Sphære inter se rationem habent suarum diametrorum triplicatam.

ELEMENTI XII. FINIS.

EVCLIDIS

ELEMENTVM

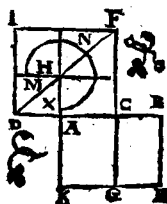
DECIMVM TERTIVM, •

ET SOLIDORVM

TERTIVM,

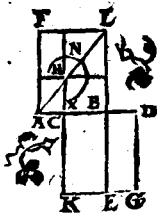
Theorema 1. Propositio 1.

Si recta linea per extremā & mediā rationem secta sit, maius segmentum quod totius lineæ dimidium assumpserit, quintuplum potest eius quadrati, quod à totius dimidia describitur.

Theorema 2. Propositio 2.

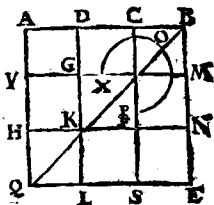
Si recta linea sui ipsius segmenti quintuplum possit, & dupla segmenti huius linea per extremā & mediam rationē secetur maius segmentū reliqua pars est lineæ primum posita.

Theo-

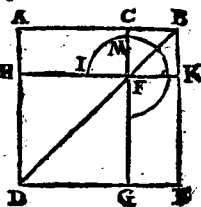
Theorema 3. Pro-
positio 3.

Si recta linea per extre-
mā & mediā ratio-
né secta sit, minus seg-
mētū quod maioris se-
gmenti dimidium as-
sumpserit, quintuplum potest eius, quod
à maioris segmēti dimidio describitur, qua-
drati.

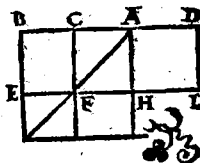
Theorema 4. Propositio 4.

Si recta linea per extre-
mam & mediam rationē
secta sit, quod à tota, B
quodque à minore se-
gmēto simul vtraq; qua-
drata, tripla sunt eius,
quod à maiore segmēto
describitur, quadrati.

Theorema 5. Pro-
positio 5.

Si ad rectam lineam,
quæ per extremam &
mediam rationem se-
cetur, adiuncta sit alte-
ra segmento maiori
equalis, tota hæc linea
recta per extremam & mediam rationē

cta est, estque maius segmentum linea primū posita.

Theorema 6. Propositio 6.

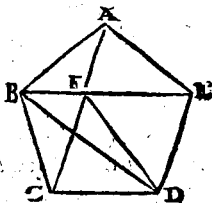
Si recta linea $\rho\alpha\tau\eta$ siue rationalis, per extremam & mediam rationem secta sit, vtrunque segmentorum

A C B

$\alpha\lambda\lambda\omicron\gamma\omicron\varsigma$ siue irrationalis est linea, quæ dicitur Residuum.

Theorema 7. Propositio 7.

Si pentagoni æquilateri tres sint æquales anguli, siue quā deinceps siue qui non deinceps sequuntur, illud pentagonum erit æquiangulum.

Theorema 8. Propositio 8.

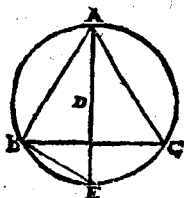
Si pentagoni æquilateri & æquianguli duos qui deinceps sequuntur angulos rectæ subtendāt lineæ, illæ per extremā & mediam rationem se mutuò secant, earumque maiora segmenta, ipsius pentagoni lateri sunt æ-

Theo-

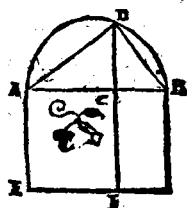
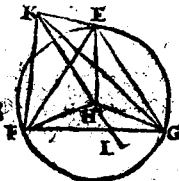
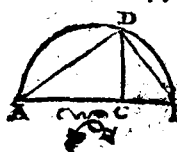
Theorema 12. Propositio 12.

Si in circulo inscriptum sit triangulum æquilatrum, huius trianguli latus potentia triplum est eius lineæ, quæ ex circuli centro ducitur.

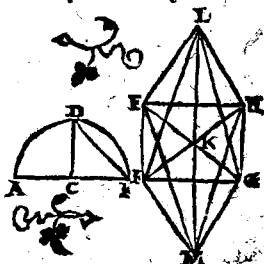
Problema 1. Propositio 13.

Pyramidem constituere, & data sphaeræ cōplecti, atque docere illius sphaeræ diametrum potentia sesquialteram esse lateris ipsius pyramidis.

Problema 2. Propositio 14.

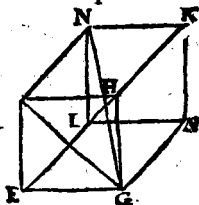
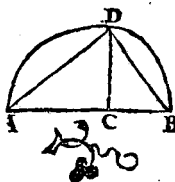
Octaedrum constituere, eaq; sphaera qua pyramidē complecti, atque pbare illius sphaeræ diametrū potentia duplā esse lateris ipsi' octaedri.

Pro.

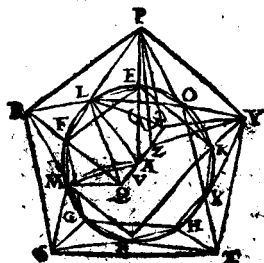
Problema 3. Propositio 15.

Cubum constituere, eaque sphaera qua & superiores figuras complecti, atque docere illius sphaerae diametrum potetia tripla esselate ris ipsius cubi,

Problema 4. Propositio 16.

Icosaedrum constituere, eademque sphaera qua & antedictas figuras complecti, atque probare, Icosaedri latus irrationalem esse lineam, quae vocatur Minor.

Pro.

Sed ex tribus triāgulis, constat Pyramidis angulus

Ex quatuor autem, Octaëdri

Ex quinque verò, Icosaëdri.

Nam ex triangulis, sex & æquilateris & æquiangulis ad idem punctum coeuntibus, non fiet angulus solidus. Cum enim trianguli æquilateri angulus, recti unius bessem contineat, erunt eiusmodi sex anguli rectis quatuor æquales. Quod fieri nō potest. Nam solidus, omnis angulus minorbus quā rectis quatuor angulis continetur, per 21.11.

Ob easdem sanè causas, neque ex pluribus quā planis sex eiusmodi angulis solidus constat.

Sed ex tribus quadratis, Cubi angulus continetur.

Ex quinque, nullus potest. Rursus enim recti quatuor erunt.

Ex tribus autē pentagonis æquilateris & æquiangulis, Dodecaëdri angulus continetur.

Sed ex quatuor, nullus potest. Cum enim pentagoni æquilateri angulus rectus sit, et quinta recti pars erunt quatuor anguli rectis quatuor maiores. Quod fieri nequit. Nec sanè ex alijs polygonis figuris solidus angulus continetur, quod hinc quoque absurdum sequatur. Quamobrem perspicuum est, præter dictas quinque figuras aliā figuram solidam non posse constitui, quæ ex planis æquilateris & æquiangulis contineatur.

EVCLIDIS ELEMENTVM DECIMVM QVARTVM, VT qui dam arbitrantur, vt alij verò, Hypsiclis Alexandrini, de quinque corpo- ribus.

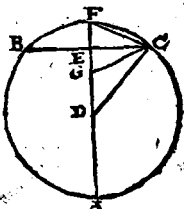
LIBER PRIMVS.

Basilides Tyrius, Protarche, Alexan-
driam profectus, patrique nostro ob
disciplina societatem commendatus,
longissimo peregrinationis tempore
cum eo versatus est. Cùmque differe-
rent aliquando descripta ab Apollonio comparatio-
ne Dodecaëdri & Icosaëdri eidem sphaera inscrip-
torum, quam hac inter se habeant rationem, cen-
suerunt ea non recte tradidisse Apollonium: quæ à se
emendata, vt de patre audire erat, literis prodide-
runt. Ego autem postea incidi in alterum librum ab
Apollonio editum, qui demonstrationem accuratè
complecteretur de re proposita, ex eiusq; problema-
tis indagatione magnam equidem cepi volu: talem.
Illud certè ab omnibus perspicui potest, quod scripsit
Apollonius, cùm sit in omnium manibus. Quod aut
diligenti, quantum conijcere licet, studio nos postea
scrip-

scripsisse videmur, id monimentis consignatum tibi nuncupandum duximus, ut qui feliciter cum in omnibus disciplinis tum vel maxime in Geometria versatus, scite ac prudenter iudices ea quæ dicturi sumus ob eam verò, quæ tibi cum patre fuit, vitæ consuetudinem, quæq; nos complecteris, beneuolentiâ, ratione ipsam libenter audias. Sed iam tempus est, ut premio modum facientes, hanc syntaxim aggrediamur.

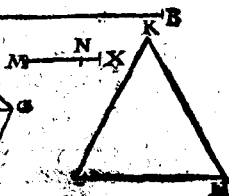
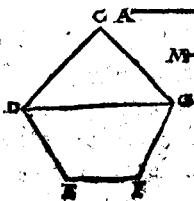
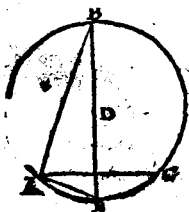
Theorema 1. Propositio 1.

Perpendicularis linea, quæ ex circuli cuiuspiam centro in latus pentagoni ipsi circulo inscripti ducitur, dimidia est utriusq; simul lineæ, & eius, quæ ex centro & lateris decagoni in eodẽ circulo inscripti.

Theorema 2. Propositio 2.

Idem circulus comprehendit & dodecaedri pentagonum & icosædri triangulum, eidẽ sphaeræ inscriptorum.

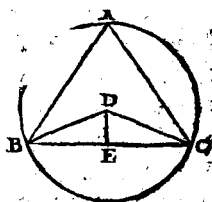
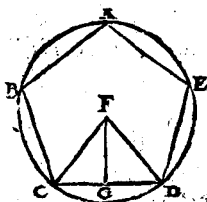
Theo.

Theorēma 3. Pro-
positio 3.

Si pentagono & æquilatēro & æquiangulo
circumscriptus sit circulus ex cuius centro
in vnum pentagoni latus dicta sit perpen-
dicularis: quod vno laterum & perpēdicu-

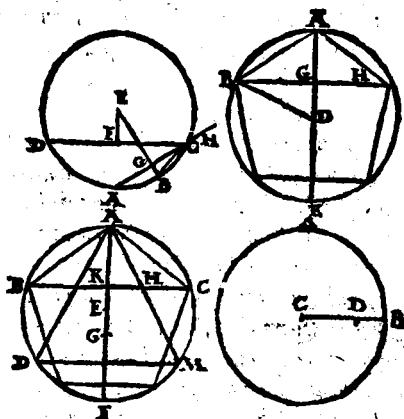
lari
tri-
ges-
es cō-
tine-
tur,
illud

æquale est dōdecaedri superficiēi.

Theorēma 4. Pro-
positio 4.

Hoc perspicuum cū sit probandum est,
quemadmodum se habet dōdecaedri su-
perficies ad icosaedri superficiem ita se ha-
bere cubi latus ad icosaedri latus.

Cubi

Cubilatus.

E —————

Dodecaedri.

F —————

Icosaedri.

G —————

SCHOLIUM

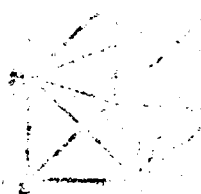
Nunc autem probandum est, quemadmodum se
 habet cubilatus ad icosædri latus, ita se habere so-
 lidum dodecaædri ad icosædri solidum: Cū enim
 æquales circuli comprehendat & dodecaædri pen-
 tagonum & icosædri triangulum, eidē spheræ in-
 scripto.

scriptarum in sphaeris autem aequales circuli aequali
 intervallo distent à centro (siquidem perpendicula-
 res à sphaera centro ad circulatorum plana ducta &
 aequales sunt, & ad circulorum centra cadunt) id-
 circo linea, hoc est perpendiculares, quae à sphaera cē-
 tro ducuntur ad centrum circuli, comprehendētis et
 triangulum Icosaëdri, & pentagonum dodecaëdri
 sūt aequales. Sūt igitur aequalis altitudinis Pyrami-
 des, quae bases habent ipsa dodecaëdri pentagona, et
 quae Icosaëdri triangula. At aequalis altitudinis py-
 ramides rationem inter se habent eam quam bases,
 ex 5. & 6. 11. Quemadmodum igitur pentagonū ad
 triangulum, ita pyramis, cuius basis quidem est do-
 decaëdri pentagonum, vertex autem sphaera cen-
 trum ad pyramida, cuius basis quidem est Icosaëdri
 triangulum, vertex autem sphaera centrum. Quam-
 obrem ut se bāhent duodecim pentagona ad viginti
 triāgula, ita duodecim pyramides, quorum pento-
 na sint bases, ad viginti pyramidas, quae trigonas ha-
 beant bases. At pentagona duodecim sunt dodecaë-
 dri superficies, viginti autem triangula, Icosaëdri.
 Est igitur ut dodecaëdri superficies ad Icosaëdri su-
 perficiem, ita duodecim pyramides quae pentagonas
 habeant bases, ad viginti pyramidas, quarum tri-
 gonae sunt bases. Sunt autem duodecim quidem py-
 ramides, quae pentagonas habeant bases, solidū do-
 decaëdri: viginti autem pyramides, quae trigonas
 habeant bases, Icosaëdri solidum. Quare ex 11. 5. ut
 dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superficiem, ita
 soli-

*Solidum dodecaëdri ad Icosaëdri solidum. Vt au-
tem dodecaëdri superficies ad Icosaëdri superfi-
ciem, ita probatum est cubi latus ad Icosae-
dri latus. Quemadmodum igitur cubi latus
ad Icosaëdri latus, ita se habet so-
lidum dodecaëdri ad Ico-
saëdri soli-
dum.*

P 2

EVCL

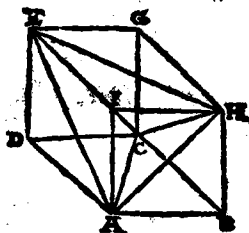
EVCLIDIS ELEMENTVM

DECIMVM QVINTVM, ET
Solidorum quintum, vt nonnulli
putant, vt autem alij, Hypsiclis A.
lexandrini, de quinque
corporibus.

LIBER II.

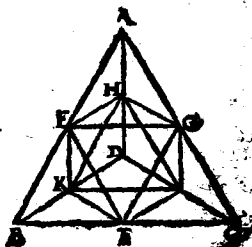
Problema 1. Pro-
positio 1.

In dato cubo pyra-
mida inscribere.

Problema 2. Pro-
positio 2.

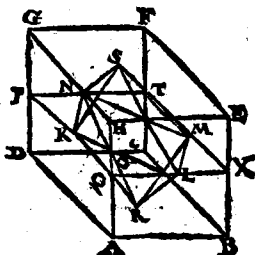
In data pyramide
octaedrum inscri-
bere.

Pro-

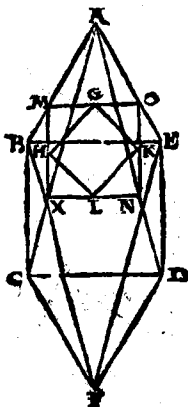
Problema 3. Propositio 3.

In dato cubo octaedrum inscribere.

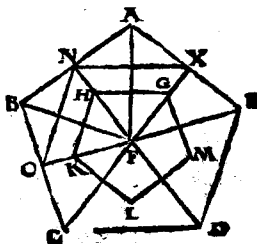
Problema 4. Propositio 4.

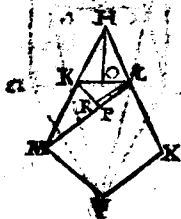
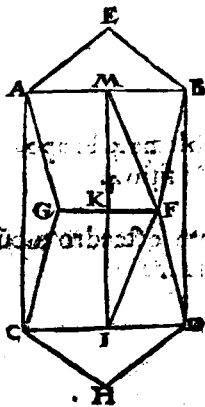
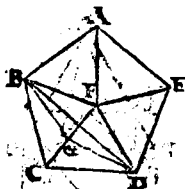
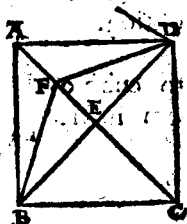
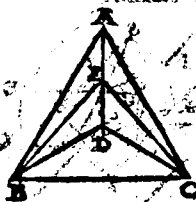
In dato octaedro cubum inscribere

Problema 5. Propositio 5.

In dato Icosaedro dodecaedrum inscribere.

SCHO.

SCHOLIVM.

Meminisse decet, si quis nos roget, quot Icosædri
 habeat latera, ita respondendum esse: Patet Icosæ-
 drum viginti contineri triagulis, quodlibet verò tri-
 angulum rectis tribus constare lineis. Quare multi-
 plicanda sunt nobis viginti triangula in trianguli v-
 nius latera, fiuntq; sexaginta, quorum dimidium est
 triginta. Ad eundem modum & in dodecaedro. Cū
 enim rursus duodecim pentagona dodecaedrum cō-
 prehendant itemq; pentagonum quoduis rectis quin-
 que constet lineis, quinq; duodecies multiplicamus,
 fiunt sexaginta, quorum rursus dimidium est trigin-
 ta. Sed cur dimidiū capimus? Quoniā vnumquodq;
 latus siue sit trianguli, siue pentagoni, siue quadrati
 vt in cubo, iterato sumitur. Similiter autem eadem
 via & in cubo & in pyramide & in octaedro latera
 inuenies. Quod si itē velis singularum quoq; figura-
 rum angulos reperire, facta eadem multiplicatione
 numerum procreatum partire in numerum plano-
 rū, quæ vnum solidum angulum includūt: vt quoniā
 triagula quinq; vnum Icosædri angulum continet,
 partire 60. in quinque, nascūtur duodecim anguli
 Icosædri. In dodecaedro autē tria pētagona angu-
 lum comprehendunt, partire ergo 60. in tria, & ha-
 bebis dodecaedri angulos viginti. Atq; simi-
 mili ratione in reliquis figuris an-
 gulos reperies.

Finis Elementorum Euclidis.